

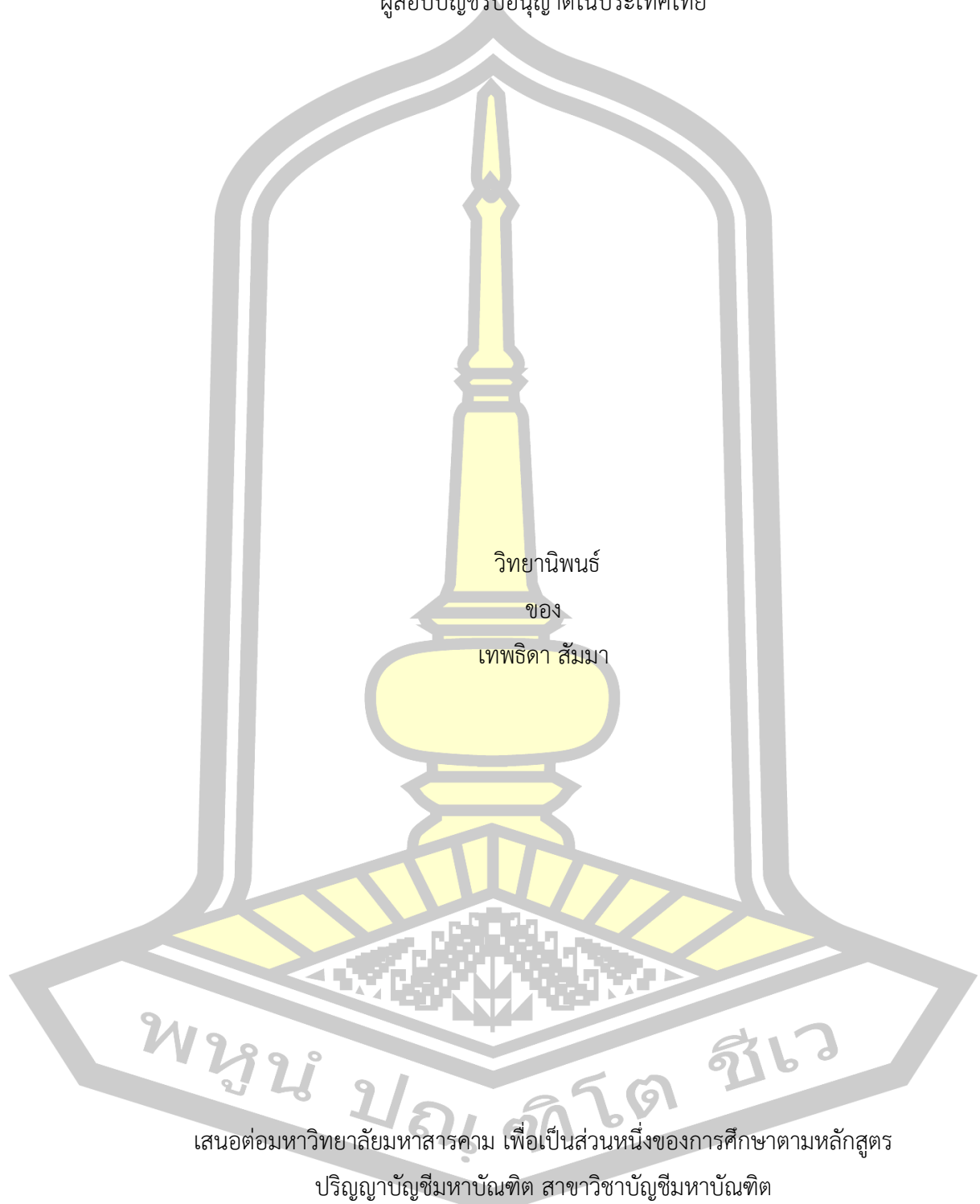
ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของ
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์
ของ
เทพธิดา สัมมา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชีมหาบัณฑิต
เมษายน 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของ
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

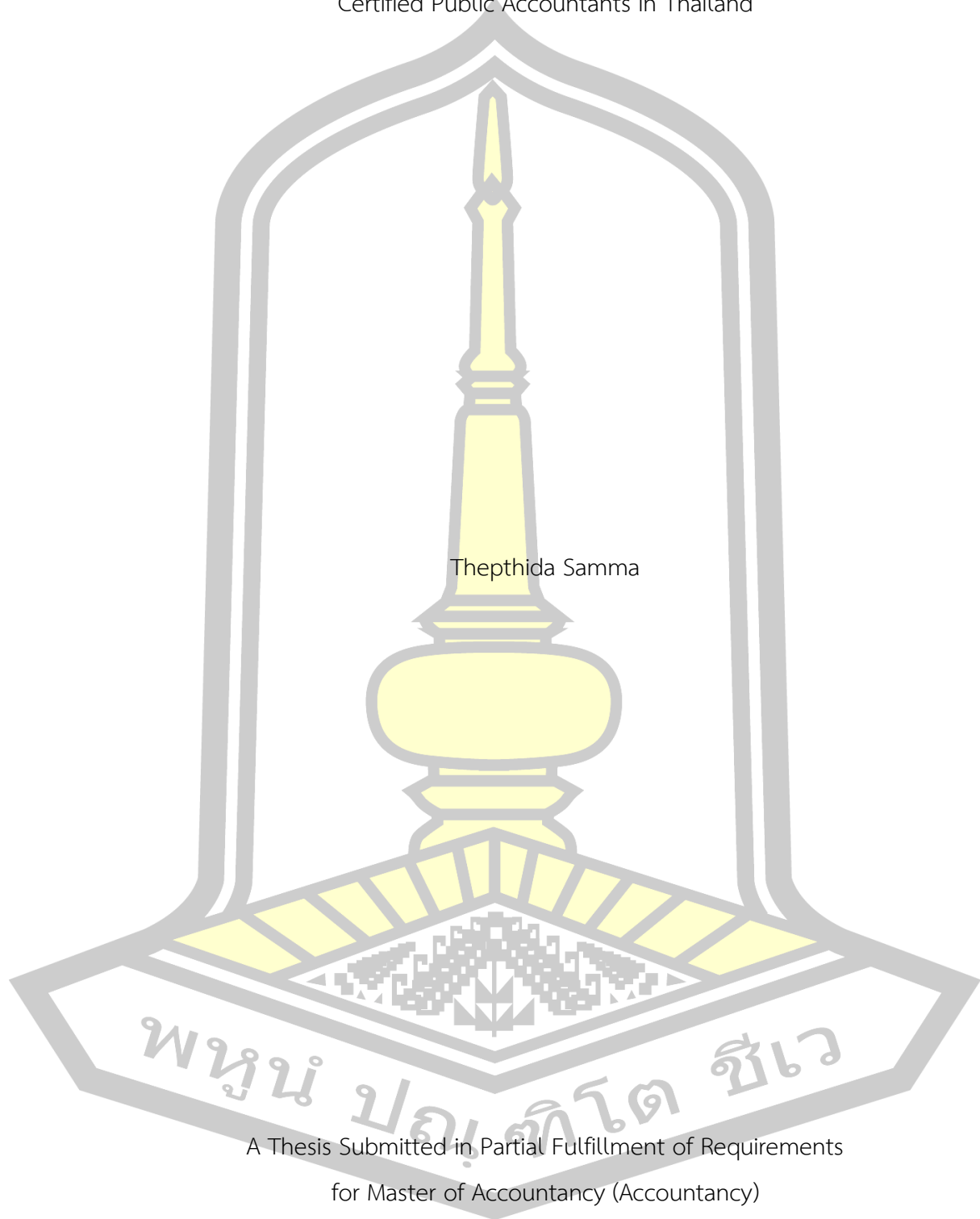

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชีมหาบัณฑิต

เมษายน 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Effects of Information Technology Application for Audit on Audit Quality of
Certified Public Accountants in Thailand

Thepthida Samma

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Accountancy (Accountancy)

April 2024

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวเทพธิดา สัมมา
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี
มหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. ณัฐวงศ์ พูนพล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. สุวรรณ หวังเจริญเดช)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ดร. กฤตยาวิทย์ เกตุวงศา)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. ธัญญธร ศรีวิเชียร)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. สุมินทร เป้าธรรม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา บัณฑิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชีมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(ดร. ชลธิชา ธรรมวิญญู)

คณบดีคณะกรรมการบัญชีและการจัดการ

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อ คุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย		
ผู้วิจัย	เทพธิดา สัมมา		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ หวังเจริญเดช ดร. กฤตยาวิทย์ เกตุวงศา		
ปริญญา	บัญชีมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	บัญชีมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2567

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันสภาวะเศรษฐกิจทั่วโลกประสบกับภาวะความผันผวนและความไม่แน่นอนหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดดที่มีผลต่อกลยุทธ์การดำเนินงานขององค์กรต่างๆ รวมทั้งรูปแบบการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีที่จะต้องนำระบบเทคโนโลยีเพื่อมาใช้ในการตรวจสอบรายงานทางการเงิน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิจัยผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย จำนวน 99 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test F-test (ANOVA และ MANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ และด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านการสร้างเชื่อมั่น และด้านความตรงประเด็น

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ที่มีที่ตั้งอยู่ส่วนภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม มากกว่า จังหวัดปริมณฑล

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบ พบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็น และด้านการสร้างความเชื่อมั่น

โดยสรุป การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ดังนั้น ผู้สอบบัญชีควรให้ความสำคัญในการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ในการทำงานตรวจสอบในการวิเคราะห์ความเสี่ยง เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจพบข้อผิดพลาด ช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น และสามารถวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของรายการทางการบัญชีที่เกิดขึ้นและแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที และควรมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ เพื่อช่วยให้การตรวจสอบบัญชี เกิดความสะดวก รวดเร็วและแม่นยำมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ, คุณภาพการสอบบัญชี, ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

TITLE	The Effects of Information Technology Application for Audit on Audit Quality of Certified Public Accountants in Thailand		
AUTHOR	Thepthida Samma		
ADVISORS	Associate Professor Suwan Wangcharoendate , Ph.D. Krittayawadee Gatewongsa , Ph.D.		
DEGREE	Master of Accountancy	MAJOR	Accountancy
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2024

ABSTRACT

Today, the global economy is experiencing fluctuations and uncertainties on many fronts. Rapid change in information technology (IT) advancements has a certain influence on the operations of organizations. Similarly, accounting auditors need to adopt IT for financial audits. This study investigates the impact of applying IT in auditing on the audit quality of certified public accountants (CPA) in Thailand. A questionnaire was administered to collect data from 99 certified public accountants. Statistical methods for data analyses included t-test, F-test (ANOVA and MANOVA), multiple response analysis, simple correlation analysis, multiple correlation analysis, simple regression analysis, and multiple regression analysis.

The study revealed that certified public accountants agreed with the use of IT in audit at a high level both overall and in specific aspects, namely risk analysis, the knowledge of applying IT for audits, the ability to apply IT for audits, and an understanding of data security. In addition, certified public accountants agreed with the audit quality at a high level overall and in specific aspects, including objectivity, communication and clarity, credibility, and cogency.

Certified public accountants located in regional provinces and Bangkok demonstrated a higher level of audit quality overall than those in provinces near Bangkok.

In the relationship and impact analysis for applying IT in audits, the understanding of data security is related and has a positive impact on overall quality audits and in specific areas, including objectivity, communication and clarity, cogently, and credibility.

In conclusion, the application of IT in auditing is related to and has a positive impact on the quality of audits. Therefore, certified public accountants should apply IT for audit and risk analysis to increase the effectiveness in detecting errors, preventing and reducing potential risks, and evaluating accounting risks for timely solutions. Also, certified public accountants should develop the knowledge of using IT for audits to make the auditing process more convenient, accurate, and less time-consuming.

Keyword : Information Technology Application for Auditing, Audit Quality, Certified Public Accountants

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้ และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ หวังเจริญเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ ดร.กฤตยาวิที เกตุวงศา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษาและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องตลอดเวลา จนเสร็จเรียบร้อยในที่สุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณะการบัญชีและการจัดการ ที่ได้ให้คำแนะนำ และสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ตลอดจน อาจารย์ ดร.ชลธิชา ธรรมวิญญู คณบดีคณะการบัญชีและการจัดการ รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวงศ์ พูนพล อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญญธร ศรีวิเชียร อาจารย์ประจำคณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมินทร เป้าธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร ที่ได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งขอขอบคุณคณาจารย์ คณะการบัญชีและการจัดการทุกท่านที่ให้ความรู้และให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วยดีเสมอ

ขอขอบพระคุณผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาในการให้ข้อมูล ทำให้ข้อมูลเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ แม่วีระ สัมมาที่เลี้ยงดูเอาใจใส่สอนสั่งให้ลูกเป็นคนดี และสนับสนุนทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดและขอขอบคุณครอบครัวสัมมาทุกคน รวมถึงกัลยาณมิตรและพี่ ๆ คณะการบัญชีและการจัดการทุกคนที่เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ พระคุณบิดามารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณที่ให้การอบรม สั่งสอน ตักเตือน และประสิทธิ์ประสาทวิชา ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป

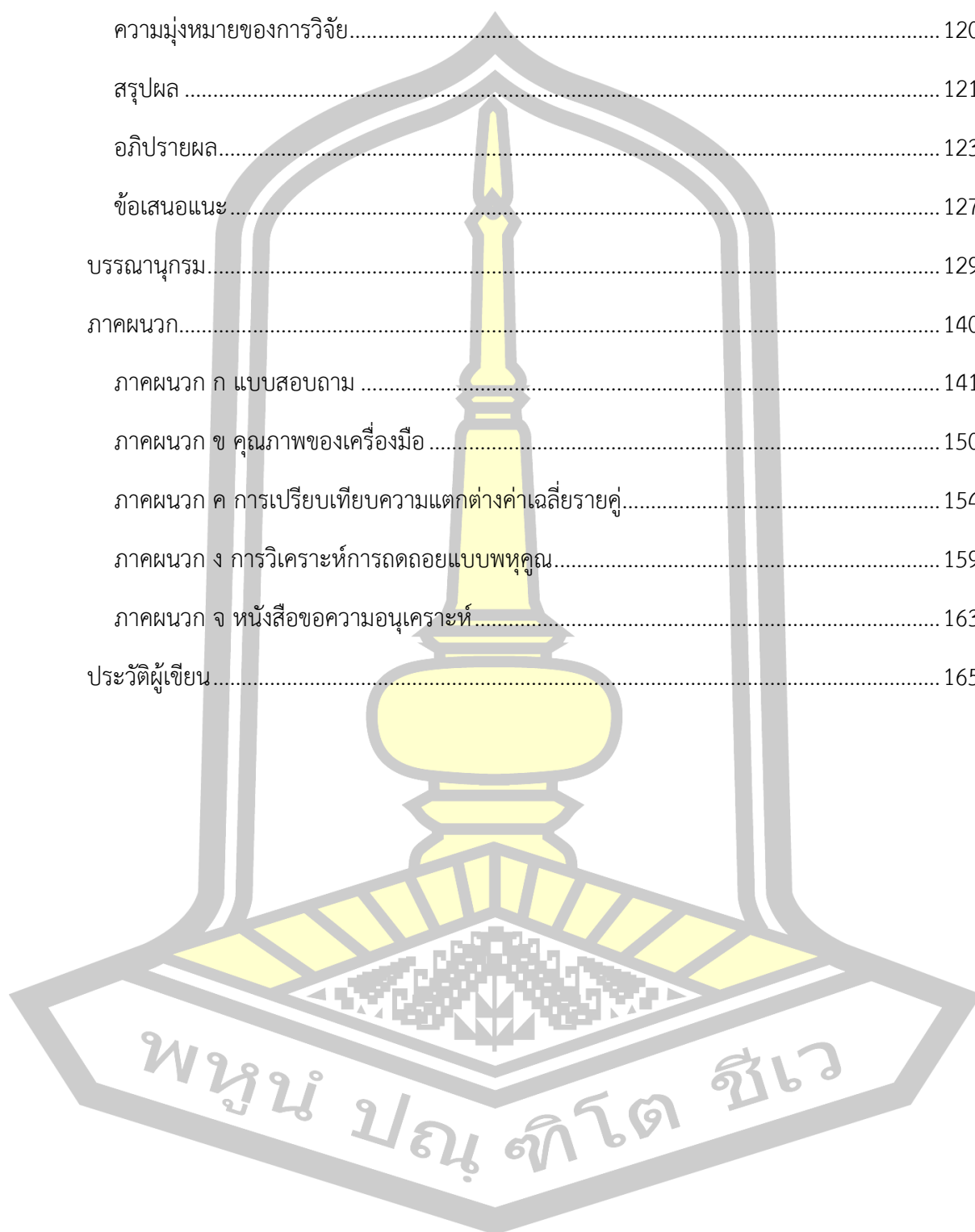
เทพธิดา สัมมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ต
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สอบบัญชีรับอนุญาต.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการสอบบัญชี.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ.....	33
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้ง	72
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบ บัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย	75
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย	80
ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ ตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้งแตกต่างกัน	85
ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตใน ประเทศไทย ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้งแตกต่างกัน	97
ตอนที่ 6 วิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและการสร้าง สมการพยากรณ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการ สอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การ วิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ และการสร้างสมการพยากรณ์ตามที่ได้ตั้งสมมุติฐาน ดังนี้	109

บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	120
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	120
สรุปผล	121
อภิปรายผล.....	123
ข้อเสนอแนะ	127
บรรณานุกรม.....	129
ภาคผนวก.....	140
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	141
ภาคผนวก ข คุณภาพของเครื่องมือ	150
ภาคผนวก ค การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่.....	154
ภาคผนวก ง การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ.....	159
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	163
ประวัติผู้เขียน.....	165

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 เทคนิคในการตรวจสอบบัญชี	29
ตารางที่ 2 สรุปทบทวนวรรณกรรมตัวแปรย่อยของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน	40
ตารางที่ 3 สรุปทบทวนวรรณกรรมตัวแปรย่อยของคุณภาพการสอบบัญชี	50
ตารางที่ 4 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่างและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในประเทศไทย จำแนกตามที่ตั้ง	64
ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย	72
ตารางที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมและ เป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย	75
ตารางที่ 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบด้านการ วิเคราะห์ความเสี่ยงเป็นรายข้อของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย.....	76
ตารางที่ 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความรู้ใน	77
ตารางที่ 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความ สามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบเป็นรายข้อ ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตใน ประเทศไทย	78
ตารางที่ 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความ เข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเป็นรายข้อ ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย..	79
ตารางที่ 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับ อนุญาตในประเทศไทย	80
ตารางที่ 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมเป็นรายด้านของผู้สอบ บัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย	81
ตารางที่ 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจนเป็นรายด้านของ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย	82

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็นเป็นรายด้านของ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย.....	83
ตารางที่ 15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่นเป็นรายด้านของ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย.....	84
ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ ตรวจสอบโดยรวมและเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่มีเพศแตกต่างกัน (t-test).....	85
ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ ตรวจสอบโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีอายุแตกต่างกัน(ANOVA)	86
ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ ตรวจสอบเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีอายุแตกต่างกัน(MANOVA) ...	86
ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ ตรวจสอบโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน (ANOVA) ..	87
ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ ตรวจสอบเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน (MANOVA)	87
ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ ตรวจสอบโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน (ANOVA)	88
ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ ตรวจสอบเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน (MANOVA)	88
ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ ตรวจสอบโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เฉลี่ย/ปี แตกต่างกัน (ANOVA)	89
ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ ตรวจสอบเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เฉลี่ย/ปี แตกต่างกัน (MANOVA)	89

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชีแตกต่างกัน (ANOVA).....	90
ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชี แตกต่างกัน (MANOVA).....	90
ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมและรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน (Pearson Chi-Square Tests).....	91
ตารางที่ 28 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง กับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน.....	92
ตารางที่ 29 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ กับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน.....	93
ตารางที่ 30 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ กับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน.....	94
ตารางที่ 31 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลกับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน	95
ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้งแตกต่างกัน (ANOVA).....	96
ตารางที่ 33 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้งแตกต่างกัน (MANOVA) .	96
ตารางที่ 34 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศแตกต่างกัน (t-test).....	97
ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีอายุแตกต่างกัน (ANOVA).....	98

ตารางที่ 36 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีอายุแตกต่างกัน (MANOVA).....	98
ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน (ANOVA).....	99
ตารางที่ 38 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน (MANOVA).....	99
ตารางที่ 39 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน (ANOVA).....	100
ตารางที่ 40 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน (MANOVA).....	100
ตารางที่ 41 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี แตกต่างกัน (ANOVA).....	101
ตารางที่ 42 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี แตกต่างกัน (MANOVA).....	101
ตารางที่ 43 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชี แตกต่างกัน (ANOVA).....	102
ตารางที่ 44 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชี แตกต่างกัน (MANOVA).....	102
ตารางที่ 45 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมและรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน (Pearson Chi-Square Tests).....	103
ตารางที่ 46 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้าน ด้านความเที่ยงธรรม กับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน.....	104
ตารางที่ 47 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้าน ด้านการสื่อสารและชัดเจนกับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน.....	105

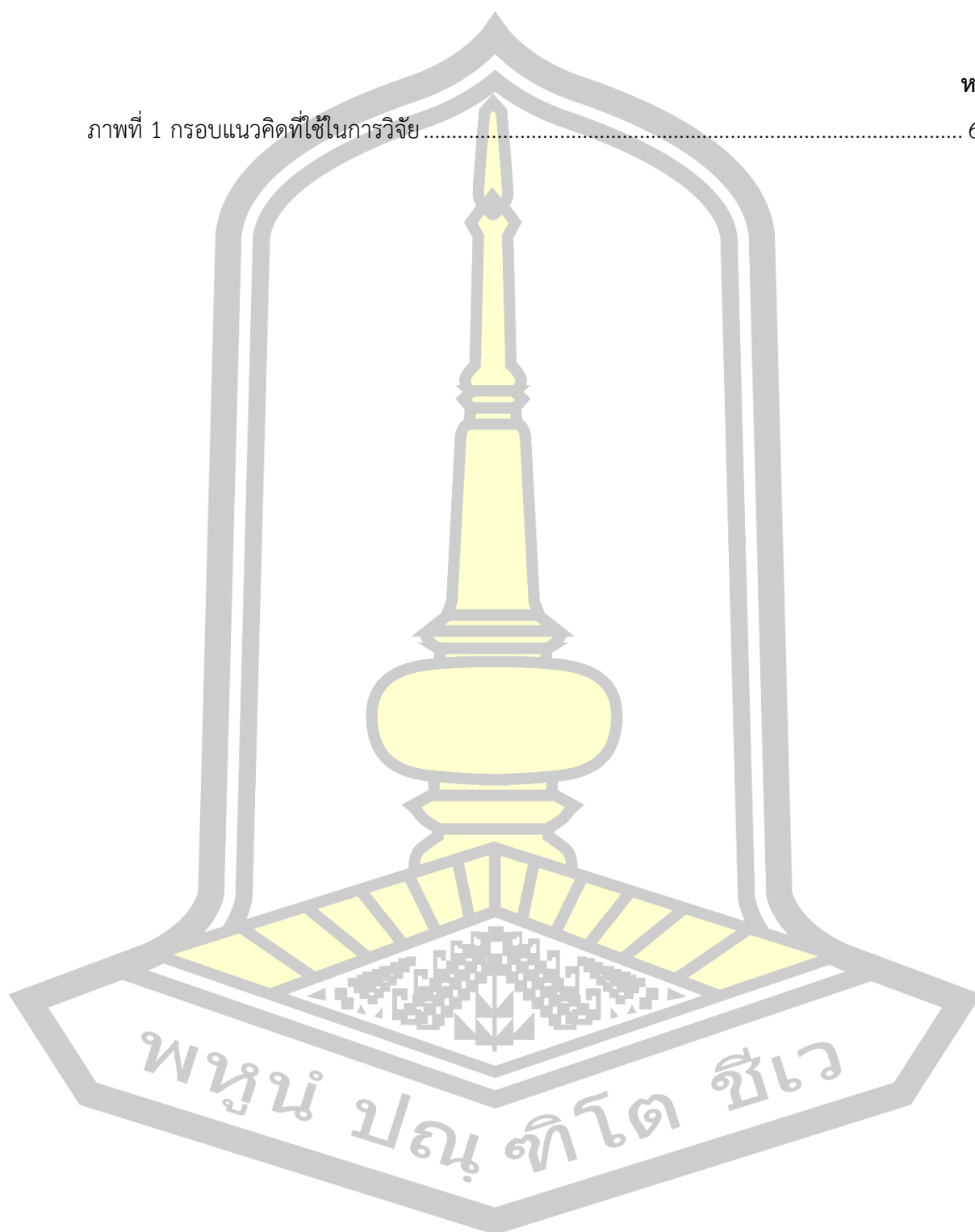
ตารางที่ 48 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้าน ด้านความตรงประเด็นกับ ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน.....	106
ตารางที่ 49 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้าน ด้านการสร้างความเชื่อมั่นกับ ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน.....	107
ตารางที่ 50 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้ง แตกต่างกัน (ANOVA).....	108
ตารางที่ 51 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี เป็นรายด้าน ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้ง แตกต่างกัน (MANOVA).....	108
ตารางที่ 52 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับ คุณภาพการสอบบัญชี โดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย	109
ตารางที่ 53 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย กับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย	111
ตารางที่ 54 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับ คุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย	112
ตารางที่ 55 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย.....	113
ตารางที่ 56 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับ คุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศ	114
ตารางที่ 57 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจน ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย.....	115
ตารางที่ 58 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับ คุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศ.....	116
ตารางที่ 59 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย.....	117
ตารางที่ 60 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับ คุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศ	118

ตารางที่ 61 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย.....	119
ตารางที่ 62 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	151
ตารางที่ 63 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน.....	155
ตารางที่ 64 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ	157
ตารางที่ 65 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้ง แตกต่างกัน.....	158
ตารางที่ 66 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย กับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย	160
ตารางที่ 67 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย กับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย.....	160
ตารางที่ 68 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย กับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย	161
ตารางที่ 69 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย กับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย	161
ตารางที่ 70 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย กับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย.....	162

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	6
---	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันสภาวะเศรษฐกิจทั่วโลกประสบกับภาวะความผันผวนและความไม่แน่นอนหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นความไม่แน่นอนด้านการเงินระหว่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดดของเทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Peakaccount,2020) รวมทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งส่งผลกระทบกับการดำเนินชีวิตของประชาชนและสังคมวงกว้าง จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้องค์กรต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดการดำเนินธุรกิจส่งผลให้องค์กรธุรกิจต้องปรับตัวและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่ต้นทางไปสู่ปลายทาง (Fletcher & Griffiths,2020:1-4) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า ทำให้ทุกองค์กร ทุกอุตสาหกรรม จึงต้องมีการวางแผนปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อรับมือกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่สำคัญอย่างรวดเร็ว (Technology Disruption) เข้ามามีบทบาทสำคัญในหลากหลายสาขางานและส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจไปอย่างกว้างขวาง เพราะทุกองค์กรจะต้องมีการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารจัดการงานภายในองค์กร การเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตความเป็นอยู่และรูปแบบการทำธุรกิจส่งผลทำให้ธุรกิจรูปแบบเดิม ๆ หลายประเภทล้มสลาย เพื่อเปิดทางให้รูปแบบการทำธุรกิจแบบใหม่ที่อาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดหรืออาจถึงขั้นทำให้วิถีในการทำธุรกิจเปลี่ยนแปลงไป (ไพโรจน์ ใจวานิชกิจ ,2561:153)

จากขีดความสามารถของเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ได้พัฒนาเพื่อให้มีบทบาทในการทำงานมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงานที่เป็นมนุษย์ องค์กรต่าง ๆ เริ่มมีการปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีที่ล้ำหน้า ในส่วนรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ได้จัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2563) การเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีดิจิทัลหน่วยงานต่าง ๆ ต้องปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีได้เข้ามาเป็น

ส่วนสำคัญของการดำเนินงานจากการปรับตัวขององค์กรธุรกิจนี้ทำให้งานของผู้สอบบัญชีจึงต้องมีการปรับตัวตาม โดยการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการตรวจสอบบัญชี เช่น การสอบบัญชีด้วยวิทยาการวิเคราะห์ข้อมูล (Audit Big Data Analytics:ADAs) มาใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและเสริมสร้างความมั่นคงให้กับการตรวจสอบ ดังนั้น ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในงานสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาวิธีการตรวจสอบบัญชีให้รองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในด้านธุรกรรมใหม่ ๆ และความซับซ้อนของรายการที่เพิ่มมากขึ้น ช่วยเพิ่มโอกาสในการตรวจพบรายการที่ผิดปกติและข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญในงบการเงิน (รายงานสรุปกิจกรรมการตรวจสอบคุณภาพงานสอบบัญชี,2564) ผู้สอบบัญชีจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมสู่การบริหารคุณภาพ มีการวางแผนกลยุทธ์ด้านคุณภาพและการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล โดยสามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินการทั้งนี้ การวางแผนการนำเทคโนโลยีมาใช้นั้นอาจแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล โดยพิจารณาตามขนาดโครงสร้าง ความพร้อมของเงินทุนและความพร้อมด้านบุคลากร (พิมลวรรณ ชยพรกุล,2564) ซึ่งการนำเทคโนโลยีมาใช้ถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถวางแผนหรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับเปลี่ยนการดำเนินงานที่มีในปัจจุบันให้ดียิ่งขึ้น

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (Information Technology Application for Auditing) ผู้สอบบัญชีได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในงานสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพรวมถึงการพัฒนาแผนงาน วิธีการตรวจสอบ โดยการนำเครื่องมือทางเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการตรวจสอบมาช่วยในขั้นตอนการตรวจสอบบัญชี การตรวจพบรายการที่ผิดปกติและข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญในงบการเงิน ซึ่งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบประกอบด้วยในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1.ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk analysis) 2.ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ(IT Audit Use knowledge for auditor) 3.ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ(Technology Application Implementation Ability) 4.ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล(Understanding of Information Security) (วิไลลักษณ์ เอี่ยมจตุรภัทร,วชิระ บุญยเนตร,2562:36-67),(เนติยา โพธิ์ศรีจันทร์,2561:132-133),(อมรรัตน์ ศรีชัย,2561:13)และ(ณณิชากร กล้องแก้ว,2564:319) ซึ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาถือเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบเพื่อปรับใช้ในการสอบบัญชีและเป็นกิจกรรมการให้เกิดความเชื่อมั่นอีกทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการสอบบัญชี

คุณภาพการสอบบัญชี (Audit Quality) มีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้ข้อมูลงบการเงินในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรายงานทางการเงินของกิจการจากหลักฐานในการตรวจสอบที่ได้รับในระหว่างการตรวจสอบที่เหมาะสมอย่างเพียงพอถือเป็นส่วนสนับสนุนผู้สอบบัญชีในการให้ข้อสรุปและแสดงความคิดเห็น (กิตติ เตชะเกษมบัณฑิตย์,2563) ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ใช้ในการตรวจสอบ โดยปรับเปลี่ยนให้สู่ยุคดิจิทัลโดยให้

ความสำคัญกับข้อมูล (Data) ถือเป็นหัวใจของการก่อให้เกิดคุณภาพในการสอบบัญชีที่เพิ่มขึ้น (พิมลวรรณ ชยพรกุล, 2564) ซึ่งคุณภาพการสอบบัญชีมีความเกี่ยวข้องด้วยกัน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1.ด้านความเที่ยงธรรม(Objectiveness) 2.ด้านการสื่อสารและชัดเจน (Communication and Clarity) 3.ด้านความตรงประเด็น (Cogency) 4.ด้านการสร้างความเชื่อมั่น (Reliability) (อุษณา ภักธมนตรี, 2560:12-3, 12-4; แดน กุลรูป, 2565:150) สำหรับประเทศไทยมีแนวทางในการจัดทำมาตรฐานการสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานสอบบัญชีระหว่างประเทศ (ISAs : International Standard on Auditing) มาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีออกโดยสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC: International Federation of Accountants) หรือ หน่วยงานที่กำหนดมาตรฐานทางวิชาชีพ ซึ่งรวมถึงมาตรฐานการศึกษา จรรยาบรรณ มาตรฐานการสอบบัญชีและการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี ปัจจุบันได้บังคับใช้ 2 ฉบับ 1. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 220 เรื่อง การบริหารคุณภาพการตรวจสอบงบการเงิน 2. มาตรฐานการบริหารคุณภาพ เรื่อง การบริหารคุณภาพสำหรับสำนักงานที่ให้บริการด้านการตรวจสอบ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ, ศิลปพร ศรีจันทเพชร, 2563:2-24-2-25) ดังนั้น การปฏิบัติงานสอบบัญชีให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานผู้สอบบัญชีต้องมีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย (Certified Public Accountants: CPAs) มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีและแสดงความคิดเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชีและเนื่องจากผลงานของผู้สอบบัญชีมีผลต่อสาธารณชนและกฎหมาย (พระราชบัญญัติวิชาชีพการบัญชี พ.ศ. 2547) ดังนั้น สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์จึงต้องเข้ามากำกับดูแลโดยกำหนดให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชีก่อนจึงสามารถปฏิบัติงานได้ โดยให้เป็นผู้มีสิทธิในการตรวจสอบและรับรองบัญชีของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ทุกขนาด ทุกประเภท (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2564) ดังนั้น เมื่อธุรกิจในปัจจุบันได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการองค์กรเพื่อปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการแข่งขัน ผู้สอบบัญชีจึงต้องมีปรับตัวและยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่จะเข้ามามีบทบาทต่อการปฏิบัติงาน อีกทั้งการปรับทัศนคติ (Mind Set) ที่จะต้องอยู่กับเทคโนโลยี มองบวกต่อเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือและที่สำคัญ คือ “เป็นโอกาสที่ผู้สอบบัญชีจะใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเพื่อนำเสนอข้อมูลเพื่อการตัดสินใจได้เท่าทันสถานการณ์” (พิชิต ลีละพันธ์เมธา, 2563 : 2)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือไม่อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง

ในการปรับปรุงพัฒนางานและคุณภาพการสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในยุคดิจิทัลอันส่งผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ใช้งบการเงิน ตลอดจนพัฒนาการบริการสอบบัญชีเป็นประโยชน์ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของการสอบบัญชีให้กับผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
4. เพื่อทดสอบผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
5. เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้งแตกต่างกัน
6. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้งแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อมูลในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ส่งผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการตรวจสอบบัญชีที่เปลี่ยนแปลงไปและพัฒนาคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
3. เพื่อเป็นเครื่องมือให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้พัฒนาการสอบบัญชีและคุณภาพการสอบบัญชีเป็นที่น่าเชื่อถือให้แก่ผู้ใช้งบการเงิน
4. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้พัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอันส่งผลต่อความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ใช้งบการเงินและผู้ให้บริการสอบบัญชีเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

1. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (Information Technology Application for Auditing) โดยประยุกต์จากแนวคิด (วิไลลักษณ์ เอี่ยมจตุรภัทร, วชิระ บุญยเนตร, 2562:36-67), (นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์, 2561:132-133), (อมรรัตน์ ศรีชัย, 2561:13) และ (ณนิชากร กล้องแก้ว, 2564:319) ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk analysis)
- 1.2 ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (IT Audit Use knowledge for auditor)
- 1.3 ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (Audit Technology Application Implementation Ability)
- 1.4 ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Understanding of Information Security)

2. คุณภาพการสอบบัญชี (Audit Quality) โดยประยุกต์จากแนวคิดคุณภาพการสอบบัญชี (อุษณา ภัทรมนตรี, 2560:12-3-12-4) และ (แดน กุลรูป, 2565:150) ประกอบด้วย

- 2.1 ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness)
- 2.2 ด้านการสื่อสารและชัดเจน (Communication and Clarity)
- 2.3 ด้านความตรงประเด็น (Cogency)
- 2.4 ด้านการสร้างเชื่อมั่น (Reliability)

พหุ ประเด็น ชีว

ตัวแปรอิสระ :

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ
(Information Technology Application for Audit)

1. ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk analysis)
2. ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (IT Audit Use knowledge for Auditing)
3. ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (Audit Technology Application Implementation Ability)
4. ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Understanding of Information Security)

ตัวแปรตาม :

คุณภาพการสอบบัญชี(Audit Quality)
ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

1. ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness)
2. ด้านการสื่อสารและชัดเจน
(Communication and Clarity)
3. ด้านความตรงประเด็น (Cogency)
4. ด้านการสร้างเชื่อมั่น (Reliability)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่เปิดเผยข้อมูลในเว็บไซต์สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 1,753 คน (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565 : เว็บไซต์) ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยจำนวน 400 คน โดยเปิดตาราง Krejcie และMorgan (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. ,1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วันที่ 2 สิงหาคม – 24 พฤศจิกายน 2566

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

3.1 กลุ่มที่ 1 การทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพการสอบบัญชี

3.2 กลุ่มที่ 2 การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา

ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี

ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ด้านอื่นๆ

และที่ตั้ง

ตัวแปรตาม ได้แก่ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ

และคุณภาพการสอบบัญชี

สมมติฐานในการวิจัย

1. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

2. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบมีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

3. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้งแตกต่างกัน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบแตกต่างกัน

4. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้งแตกต่างกัน มีคุณภาพการสอบบัญชี แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย (Certified Public Accountant : CPA) หมายถึง ผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งได้รับอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และต้องปฏิบัติงานการสอบบัญชีตามมาตรฐานที่กำหนดตามกฎหมาย โดยมีหน้าที่ในการตรวจสอบและรับรองบัญชีของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ทุกขนาด ทุกประเภท ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีและแสดงความเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชี

2. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (Information Technology Application for Auditing) หมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ในขั้นตอนของกระบวนการระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการตรวจพบรายการที่ผิดปกติจากข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญในงบการเงิน โดยผสมผสานความรู้ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการตรวจสอบ เพื่อให้การสอบบัญชีรวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำและเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการสอบบัญชี การปฏิบัติงานตรวจสอบที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเหมาะสมจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ซึ่งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ประกอบด้วยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk analysis) หมายถึง กระบวนการที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบ การระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยงได้ตรงจุด ช่วยให้ผู้สอบบัญชีเข้าใจความเสี่ยงที่ตีสันทำให้เห็นแนวโน้มของรายการทางบัญชีได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน จากการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของรายการทางบัญชี ส่งผลให้ระบุประเด็นปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นและแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงทีและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจพบข้อผิดพลาดในงบการเงิน เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

2.2 ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (IT Audit Use knowledge for auditor) หมายถึง ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีในการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการสอบบัญชี เพื่อช่วยให้การสอบบัญชีเกิดความสะดวก รวดเร็ว แม่นยำ และเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการสอบบัญชีเพิ่มขึ้น ซึ่งในการปฏิบัติงานตรวจสอบผู้สอบบัญชีที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเหมาะสมจะสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (Audit Technology Application Implementation Ability) หมายถึง ทักษะของผู้สอบบัญชีในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี ด้านการจัดเก็บข้อมูล ค้นหาข้อมูล ส่งผ่านข้อมูล และการประมวลผลข้อมูล รวมทั้งการทดสอบการควบคุมและการตรวจสอบเนื้อหาสาระอย่างเป็น

ระบบ จากความสามารถของเทคโนโลยีนำมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทำให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีมีความถูกต้องสะดวกรวดเร็วและน่าเชื่อถือ

2.4 ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Understanding of Information Security) หมายถึง การรับรู้ของผู้สอบบัญชีที่เข้าใจในขั้นตอนมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งเป็นข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีการใช้งาน เพื่อให้ได้รับการปกป้องจากผู้ที่ไม่มีความรู้ในการเข้าถึงการใช้งานหรือป้องกันการสูญหาย เข้าถึงการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือการเปิดเผยข้อมูล โดยให้สร้างความตระหนักและสร้างองค์ความรู้ฝึกอบรมด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตรวจสอบบัญชี

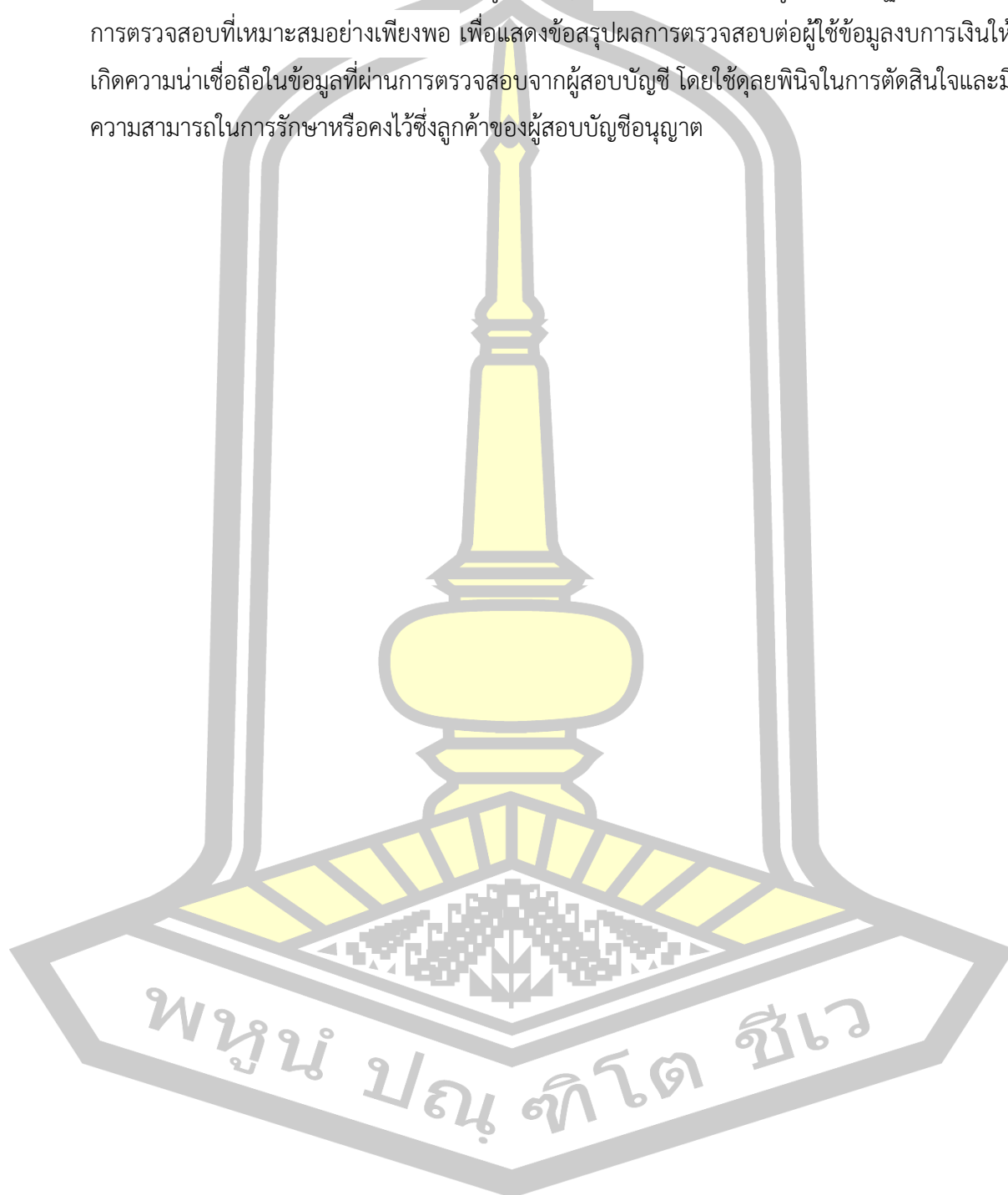
3. คุณภาพการสอบบัญชี (Audit Quality) หมายถึง ประสิทธิภาพในการรายงานผลการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอย่างถูกต้อง เที่ยงธรรม ด้วยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วัตถุประสงค์การดำเนินงานและการตัดสินใจ โดยผลที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบจากหลักฐานที่ได้รับในระหว่างการตรวจสอบที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ เพื่อเพิ่มศักยภาพของการปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญกับข้อมูลถือเป็นคุณภาพในการสอบบัญชี ซึ่งคุณภาพการสอบบัญชีมีความเกี่ยวข้องอยู่ด้วยกัน 4 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness) หมายถึง ผลการตรวจสอบบัญชีที่ถูกต้องแม่นยำ จากการใช้ดุลยพินิจโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรืออิทธิพลอันเกินควรของบุคคลอื่นมาลบเลือนการใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพ เพื่อให้การบริการสอบบัญชีแสดงข้อสรุปและแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่า ผู้สอบบัญชีได้ข้อสรุปโดยปราศจากความอคติในการให้บริการโดยไม่มีประโยชน์ส่วนตัวหรือผลตอบแทนใดจากผู้อื่น

3.2 ด้านการสื่อสารและชัดเจน (Communication and Clarity) หมายถึง ความสามารถในการนำเสนอข้อมูล การสรุปการตรวจสอบที่สื่อความหมายให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจในรายงานการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีที่ได้แสดงความเห็นต่องบการเงิน จากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับแสดงความเห็นตามข้อเท็จจริงที่ตรวจพบไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชี เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับประโยชน์จากการใช้งบการเงิน รวมทั้งทราบถึงเหตุการณ์ที่มีสาระสำคัญที่อาจมีผลกระทบต่องบการเงินได้อย่างชัดเจน

3.3 ด้านความตรงประเด็น (Cogency) หมายถึง การนำเสนอข้อมูลของรายงานการตรวจสอบที่ตรงไปตรงมา จากการแสดงความเห็นในงบการเงินที่ได้จัดทำขึ้นอย่างถูกต้องและครบถ้วนในสาระสำคัญตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง เพื่อความทันต่อเวลาของผู้ใช้งบการเงินที่เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สามารถนำข้อมูลรายงานทางการเงินที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจได้

3.4 ด้านการสร้างความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้ออมูลงบการเงิน จากการแสดงความเห็นในการงบการเงินของผู้สอบบัญชีที่มีประสิทธิภาพจะสร้างความเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็น โดยผู้สอบบัญชีสามารถรายงานข้อมูลจากหลักฐานที่ได้รับในการตรวจสอบที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ เพื่อแสดงข้อสรุปผลการตรวจสอบต่อผู้ใช้ออมูลงบการเงินให้เกิดความน่าเชื่อถือในข้อมูลที่ผ่านมาการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชี โดยใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจและมีความสามารถในการรักษาหรือคงไว้ซึ่งลูกค้าของผู้สอบบัญชีในอนาคต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่องผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
2. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

1. ความหมายของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีผู้ให้ความหมายของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ไว้ดังนี้

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2564 : เว็บไซต์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสามัญหรือวิสามัญตามมาตรา 14 วรรคสอง และต้องผ่านการทดสอบความรู้ความสามารถตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขข้อกำหนด และเมื่อขึ้นทะเบียนได้รับอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และใบอนุญาตนั้นยังไม่หมดอายุไม่ถูกพัก ไม่ถูกเพิกถอน ผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้นต้องมีพื้นฐานความรู้ ความสามารถและลักษณะครบถ้วนตามกฎหมายกำหนดผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีสิทธิลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีในฐานะผู้สอบบัญชีของธุรกิจ

สุริย์พร เพขุนทด (2563:4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA: Certified Public Accountant) หมายถึง ผู้ที่ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากสภาวิชาชีพ ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีและแสดงความเห็น ไว้ในรายงานการสอบบัญชี โดยมีอำนาจสามารถตรวจสอบและรับรองงบการเงินของบริษัท หรือห้างหุ้นส่วน นิติบุคคลตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันทเพร (2563:1-6) ได้ให้ความหมายไว้ว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หมายถึง ผู้มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีและแสดงความคิดเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชีและเนื่องจากผลงานของผู้สอบบัญชีมีผลต่อสาธารณชน กฎหมาย (พระราชบัญญัติวิชาชีพการบัญชี พ.ศ. 2547) จึงต้องเข้ามากำกับดูแลโดยกำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชี ให้เป็นผู้มีสิทธิในการตรวจสอบและรับรองบัญชีของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ทุกขนาด ทุกประเภท

อภิชา เปียทอง (2562:3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หมายถึง ผู้ที่ขึ้นทะเบียนและได้รับอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากสภาวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 สามารถตรวจสอบและรับรองบัญชีบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร

Kesimli (2019: 248) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หมายถึง ผู้ที่ผ่านการทดสอบทางวิชาชีพ และได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้สอบบัญชีตามกฎหมาย โดยต้องปฏิบัติงานภายในสภาวิชาชีพบัญชี

จากความหมายผู้สอบบัญชีรับอนุญาตข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หมายถึง ผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งได้รับอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และต้องปฏิบัติงานการสอบบัญชีตามมาตรฐานที่กำหนดตามกฎหมาย โดยมีหน้าที่ในการตรวจสอบและรับรองบัญชีของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ทุกขนาด ทุกประเภท ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีและแสดงความคิดเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชี

2. บทบาทหน้าที่ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 หมวด 5 “เรื่องการควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี” ได้กำหนดไว้ว่า บุคคลผู้ใดจะสอบเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะต้องมีคุณสมบัติและได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชี การขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องเป็นไปตามแบบกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ซึ่งใบอนุญาตดังกล่าวต้องไม่ได้ถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตต่ออธิบดีกรมสรรพากรในการตรวจสอบ และรับรองบัญชีตามประมวลรัษฎากร ปัจจุบันสภาวิชาชีพได้ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพ (ฉบับที่ 7) เรื่องการออกใบอนุญาตของผู้สอบบัญชีและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตผู้สอบบัญชี พ.ศ.2547 ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และให้ถือปฏิบัติจนถึงปัจจุบัน(นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันทเพร,2563:16)

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งได้มีบทบัญญัติให้ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติ ดังนี้ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ประมวล

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในกรณีที่กิจการที่ตรวจสอบต้องปฏิบัติตามกฎหมายเฉพาะผู้สอบบัญชีก็มี ความรับผิดชอบตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ เพิ่มเติม เช่น พระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535

ในการตรวจสอบงบการเงินของผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชีต้องทำการรวบรวมหลักฐาน เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาแสดงความเห็นต่องบการเงินว่า

- 2.1 งบการเงินได้จัดทำขึ้นแม่บทรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องหรือไม่
- 2.2 งบการเงินมีความถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญหรือไม่
- 2.3 งบการเงินได้มีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญหรือไม่
- 2.4 งบการเงินแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงหรือไม่

3. คุณสมบัติผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ได้ระบุไว้ในมาตรา 39 แบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ ด้านการสอบบัญชีและด้านการทำบัญชี (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565a) ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

3.1 เป็นสมาชิกสามัญหรือสมาชิกวิสามัญตาม มาตรา 14 วรคสอง แต่ในกรณีเป็นสมาชิกวิสามัญซึ่งเป็นคนต่างด้าวต้องเป็นผู้มีความรู้ภาษาไทยดีพอที่จะสามารถสอบบัญชีและจัดทำรายงานเป็นภาษาไทยได้ และมีภูมิลำเนาในประเทศไทย เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วต้องได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวด้วย จึงจะปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

3.2 ผ่านการทดสอบหรือฝึกอบรมหรือฝึกงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีมาแล้วตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

3.3 ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำความผิดตาม มาตรา 269 มาตรา 323 หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี กฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือกฎหมายว่าด้วยการกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ เฉพาะที่เกี่ยวกับการรับรองงบการเงินหรือบัญชีอื่นใดอันไม่ถูกต้องหรือทำรายงานเท็จหรือความผิดตามหมวด 5 และหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ต้องคำพิพากษาหรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

3.4 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

3.5 มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

จากข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 ให้ยกเลิกในข้อ 7 แห่งข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีว่าด้วยหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2556 และให้ใช้ความตามข้อ 7 ในข้อบังคับ พ.ศ.2563 แทน(สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์,2565b)

การฝึกหัดงานกับผู้ให้การฝึกหัดงานจากหน่วยงานที่มีการตรวจสอบมาตรฐานการสอบบัญชีของไทย หรือมาตรฐานการสอบบัญชีของต่างประเทศที่สภาวิชาชีพบัญชีให้การรับรองหรือในประเทศที่ยินยอมให้ผู้มีสัญชาติไทยประกอบอาชีพสอบบัญชีในประเทศนั้นได้ โดยต้องกระทำเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี นับจากวันยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงาน และมีเวลาฝึกหัดงานรวมกันไม่น้อยกว่า 3,000 ชั่วโมง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการฝึกหัดงาน ดังต่อไปนี้

- (1) ต้องเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชี
- (2) ต้องยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงานหลังจากสอบผ่านวิชาการบัญชีตามที่คณะกรรมการกำหนดไม่น้อยกว่า 4 รายวิชา และวิชาการสอบบัญชีไม่น้อยกว่าหนึ่งรายวิชา ซึ่งรวมทุกรายวิชาแล้วไม่น้อยกว่าสิบห้าหน่วยกิต
- (3) ต้องยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงานต่อคณะกรรมการก่อนเริ่มฝึกหัดงาน พร้อมด้วยหนังสือรับรองของสถาบันการศึกษาว่าได้สอบผ่านวิชาการบัญชี และวิชาการสอบบัญชีตาม (2) หรือสำเนาปริญญาหรือประกาศนียบัตรตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 (6) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 แล้วแต่กรณี
- (4) ต้องทำรายงานการฝึกหัดงานยื่นต่อคณะกรรมการปีละหนึ่งครั้งนับจากวันยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงานโดยให้ยื่นรายงานภายในสองเดือนนับจากวันสิ้นเดือนที่ครบกำหนดในแต่ละปีดังกล่าว พร้อมด้วยครุรับรองการฝึกหัดงานของผู้ให้การฝึกหัดงาน มิฉะนั้น ให้ถือว่าไม่มีการฝึกหัดงานในปีนั้น
- (5) ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้ให้การฝึกหัดงาน หรือผู้ให้การฝึกหัดงานรายเดิมถูกคณะกรรมการจรรยาบรรณเพิกถอนใบอนุญาต ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงผู้ให้การฝึกหัดงานทุกครั้งต่อคณะกรรมการภายในสองเดือนนับจากวันสิ้นเดือนที่เปลี่ยนแปลง พร้อมด้วยรายงานและคำรับรองการฝึกหัดงานของผู้ให้การฝึกหัดงานรายเดิมและการแจ้งรับฝึกหัดงานของผู้ให้การฝึกหัดงานรายใหม่ มิฉะนั้น ให้ถือว่าคำขอฝึกหัดงานนั้นสิ้นสุดลง เว้นแต่กรณีเปลี่ยนแปลงผู้ให้การฝึกหัดงานในสำนักงานเดียวกันไม่ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ให้การฝึกหัดงานถูกพักใช้ใบอนุญาต ผู้ฝึกหัดงานสามารถเลือกที่จะไม่เปลี่ยนแปลงผู้ให้การฝึกหัดงานใหม่ก็ได้แต่ผู้ฝึกหัดงานจะไม่สามารถนับชั่วโมงการฝึกหัดงานในช่วงเวลาที่ผู้ให้การฝึกหัดงานถูกพักใช้ใบอนุญาตได้
- (6) ในกรณีผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีมิได้ฝึกหัดงานให้เสร็จสิ้นภายในเวลาห้าปี นับจากวันที่ยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงานต่อคณะกรรมการ ให้ถือว่าคำขอฝึกหัดงานดังกล่าวสิ้นสุดลง

การฝึกอบรมในหลักสูตรประกาศนียบัตรทางการสอบบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นผู้ฝึกหัดงานตาม 7.1(ตามข้อบังคับ) เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีและมีเวลาฝึกหัดงานรวมกัน ไม่น้อยกว่าหนึ่งพันชั่วโมง และไม่เกินห้าปีนับจากวันยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงาน
- (2) เข้าฝึกอบรมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของชั่วโมงการฝึกอบรมในแต่ละรายวิชา
- (3) มีการทดสอบหรือวัดผลในทุกรายวิชา ทั้งนี้ ไม่น้อยกว่า 10 รายวิชา โดยรวม รายวิชาโครงการศึกษาอิสระที่ประเมินผลตามที่คณะกรรมการกำหนด
- (4) ผลการทดสอบหรือวัดผลต้องได้คะแนนในแต่ละรายวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 เว้นแต่รายวิชาโครงการศึกษาอิสระต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
- (5) การฝึกอบรมต้องไม่เกินห้าปีนับจากวันยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงาน
- (6) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการฝึกอบรมอื่นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ผู้ผ่านการฝึกอบรมตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ามีความรู้ฝึกหัดงานรวมกันไม่น้อยกว่าสองพัน ชั่วโมง และได้ฝึกหัดงานเป็นเวลาสองปีแล้ว

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาตและการออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี

ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี ให้ยื่นคำขอต่อสภาวิชาชีพบัญชีตามแบบ วิธีการ และ เงื่อนไขที่นายกสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

มาตรา 38 ผู้ใดจะเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชี การขอรับใบอนุญาต การอนุญาตและการออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้เป็นไปตาม แบบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วและใบอนุญาตนั้น มิได้ถูกพักใช้ หรือถูกเพิกถอนให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตต่ออธิบดีกรม สรรพากรในการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามประมวลรัษฎากรและ

มาตรา 40 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตอาจขอรับใบอนุญาตอีกได้ เมื่อพ้นห้าปีนับแต่วันที่ถูกลงโทษเพิกถอนใบอนุญาต แต่เมื่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีได้พิจารณา คำขอรับใบอนุญาตและปฏิเสธการออกใบอนุญาต ผู้นั้นจะยื่นคำขอรับใบอนุญาตได้อีก เมื่อสิ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีปฏิเสธการออกใบอนุญาต ถ้าคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีปฏิเสธการออกใบอนุญาตเป็นครั้งที่สองแล้ว ผู้นั้นเป็นอันหมดสิทธิ ขอรับใบอนุญาตอีกต่อไปและ

มาตรา 41 ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่มีอายุ แต่ผู้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสิ้นผล เมื่อผู้รับใบอนุญาต

- (1) ตาย
- (2) พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี
- (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา 39
- (4) ถูกเพิกถอนใบอนุญาตเนื่องจากประพฤติผิดจรรยาบรรณ
- (5) ไม่ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและไม่ได้รับการผ่อนผันตามที่คณะกรรมการ

สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

(6) ไม่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดให้ครบถ้วนตาม มาตรา 43 และสภาวิชาชีพบัญชีไม่ได้มีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต

มาตรา 42 เมื่อสภาวิชาชีพบัญชีได้รับคำขอรับใบอนุญาตแล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา 39 ให้สภาวิชาชีพบัญชีพิจารณาออกใบอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอ โดยเร็ว ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในกรณีที่สภาวิชาชีพบัญชีไม่ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอ สภาวิชาชีพบัญชีต้องแสดง เหตุผลของการไม่ออกใบอนุญาตไว้โดยชัดแจ้ง ในกรณีเช่นนี้ผู้ยื่นคำขอมีสิทธิอุทธรณ์การไม่ออก ใบอนุญาตต่อคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีกำหนด

มาตรา 43 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีหน้าที่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วม ประชุมสัมมนา ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีผู้สอบบัญชีรับ อนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง สภาวิชาชีพบัญชีจะมีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตของผู้นั้นไว้จนกว่าผู้นั้นจะได้ปฏิบัติตามก็ได้

4. จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต นอกจากต้องเป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมายที่ได้บัญญัติเป็นการทั่วไป ผู้สอบบัญชีควรมีจรรยาบรรณในการตรวจสอบ มีความรู้ความชำนาญในการสอบบัญชีและต้อง ปฏิบัติงานสอบบัญชีให้ตรงกับหลักฐานที่เป็นจริงโดยในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีจะต้องมีความ โปร่งใสเป็นธรรมในการตรวจสอบกิจการและไม่มีอคติในการตรวจสอบมีความซื่อสัตย์ในการ ตรวจสอบหลักฐานที่เป็นจริงและต้องรักษาความลับของกิจการที่ตรวจสอบผู้สอบบัญชีต้องรักษา จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตโดยข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชีกำหนดจรรยาบรรณของ ผู้ประกอบวิชาชีพ

จรรยาบรรณของวิชาชีพสอบบัญชี หมายถึง สิ่งที่กำหนดความประพฤติหรือวิธีปฏิบัติงานที่ผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี(หรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาต) ทุกคนต้องยึดถือ เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเชื่อมั่นจากผู้รับบริการ ความเชื่อถือได้ในผลงาน ความเป็นมืออาชีพ คุณภาพของงานบริการ และเสริมสร้างเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพสอบบัญชีให้เป็นประจักษ์แก่ลูกค้าและสาธารณชนที่จะเชื่อถือและไว้วางใจในผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี(นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปะพร ศรีจันทเพชร, 2563:2-21)

จรรยาบรรณของวิชาชีพสอบบัญชีของประเทศไทย มีชื่อเรียกว่า “จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี” พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ได้กำหนดให้สมาชิกวิชาชีพบัญชีจัดทำจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีขึ้นเป็นภาษาไทยและอย่างน้อยต้องประกอบด้วย 4 ข้อกำหนด ดังนี้

- (1) ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต
- (2) ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- (3) ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ
- (4) ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือนุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

เมื่อปี พ.ศ. 2561 สภาวิชาชีพได้ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2561 ให้ยกเลิกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 19) เดิม เพื่อใช้ในการควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งข้อบังคับนี้มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์: เว็บไซต์, 2565c)

1. ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ
2. หลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณ มี 6 หลักการ ดังนี้

2.1 ความซื่อสัตย์สุจริต

ประพฤติตนอย่างตรงไปตรงมา จริงใจในความสัมพันธ์ทั้งหมด ทั้งทางวิชาชีพและทางธุรกิจ

2.2 ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ

ไม่ยอมให้อคติหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรืออิทธิพลอันเกินควรของบุคคลอื่นมาบดบังการใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพ หรือทางธุรกิจสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ให้บริการสาธารณะซึ่งเป็นผู้ให้บริการงานให้ความเชื่อมั่นต้องมีความเป็นอิสระจากลูกค้างานให้ความเชื่อมั่นนั้นอันประกอบด้วย ความเป็นอิสระทางด้านจิตใจและความเป็นอิสระในเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ให้บริการสาธารณะสามารถแสดงข้อสรุป และแสดงให้เห็นว่าตน

ได้ข้อสรุปโดยปราศจากความลำเอียง ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรืออิทธิพลอันเกินควรของบุคคลอื่น

สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในหน่วยงานธุรกิจ ต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานตามหลักการพื้นฐานนี้ด้วย

2.3 ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน

รักษาไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถ และความชำนาญทางวิชาชีพในระดับที่รับรองได้ว่าลูกค้า หรือผู้ว่าจ้างได้รับบริการทางวิชาชีพที่ถึงพร้อมด้วยวิวัฒนาการล่าสุดในวิธีการ หรือเทคนิคการปฏิบัติงาน หรือตามกฎหมาย และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

2.4 การรักษาความลับ

ให้ความสำคัญกับความลับของข้อมูลที่ได้มาจากการสัมพันธทางวิชาชีพและทางธุรกิจ ดังนั้น จึงไม่พึงเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้กับบุคคลที่สามโดยไม่ได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจอย่างถูกต้อง และเฉพาะเจาะจง เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามสิทธิทางกฎหมาย หรือสิทธิทางวิชาชีพ หรือเป็นหน้าที่ที่ต้องเปิดเผย หรือไม่นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อบุคคลที่สาม

2.5 พฤติกรรมทางวิชาชีพ

ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และหลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ที่อาจทำให้เกิดความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี

กรณีที่จะถือเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ แห่งวิชาชีพบัญชี มีดังต่อไปนี้

- (1) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชีตามข้อบังคับนี้ และเป็นการกระทำ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง
- (2) เคยถูกลงโทษโดยคำสั่งถึงที่สุดเนื่องจากประพฤติผิดจรรยาบรรณตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 แต่ยังประพฤติผิดซ้ำ หรือไม่หลาบจำ หรือไม่มีความเกรงกลัว ต่อการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี
- (3) กระทำความผิดในการประกอบวิชาชีพบัญชีตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 269 โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (4) กรณีอื่นที่คณะกรรมการจรรยาบรรณเห็นว่าเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมา ซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี

รับผิดชอบต่อผู้รับบริการ ได้แก่ ผู้ว่าจ้างผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หรือบุคคลอื่นที่ใช้ผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้วยความสุจริตและจำเป็น

รับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคล นิติบุคคล หรือสำนักงานในหน่วยงาน
ของผู้ประกอบวิชาชีพเอง

2.6 ความโปร่งใส

แสดงภาพลักษณ์ให้เห็นถึงการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ และ
มาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้และไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่ง
สามารถติดตามตรวจสอบได้

3. กรอบแนวคิดการนำหลักการพื้นฐานไปปฏิบัติ

เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติงานอยู่อาจทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติตาม
หลักการพื้นฐาน ข้อบังคับนี้จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้ระบุประเมิน และ
จัดการอุปสรรค เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามหลักการพื้นฐาน 3 ขั้นตอนดังนี้

3.1 ระบุอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรพิจารณา
ว่าอุปสรรคนั้นเกิดจากกรณีใดกรณีหนึ่ง หรือหลายกรณีต่อไปนี้

- 1) ผลประโยชน์ส่วนตน
- 2) การสอบทานผลงานตนเอง
- 3) การเป็นผู้ให้การสนับสนุน
- 4) ความคุ้นเคย
- 5) การถูกข่มขู่

3.2 ประเมินนัยสำคัญของอุปสรรคที่ระบุไว้ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลยพินิจใน
การตัดสินใจใช้วิธีการที่ดีที่สุดเพื่อจัดการกับอุปสรรคให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยใช้มาตรการป้องกัน
เพื่อขจัดหรือลดอุปสรรค หรือยุติ หรือลาออก หรือปฏิเสธการให้บริการที่เกี่ยวข้อง

3.3 ใช้มาตรการป้องกันที่จำเป็นเพื่อขจัดหรือลดอุปสรรคนั้น ๆ ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับ
ได้ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพในการนำกรอบแนวคิดนี้ไปใช้ แบ่งได้เป็น 2
ประเภทใหญ่ ดังนี้

- 1) มาตรการป้องกันที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพ กฎหมาย หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
- 2) อันขึ้นอยู่กับลักษณะของการให้บริการ ซึ่งแยกเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่
ให้บริการสาธารณะและ

4. ข้อยุติเกี่ยวกับความขัดแย้งทางจรรยาบรรณ

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจจำเป็นต้องได้ข้อยุติ เมื่อมีข้อขัดแย้งในการปฏิบัติตามหลักการ
พื้นฐานของจรรยาบรรณ โดยผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกำหนด
ทางเลือกปฏิบัติที่เหมาะสมและให้น้ำหนักผลกระทบของทางเลือกแต่ละทาง

หากข้อขัดแย้งยังไม่ได้ข้อยุติ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจต้องดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- 1) ขอคำปรึกษาจากบุคคลอื่นที่เหมาะสมภายในสำนักงาน หรือองค์กรผู้ว่าจ้าง เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือในการหาข้อยุติดังกล่าว
- 2) ขอคำปรึกษาจากผู้มีหน้าที่กำกับดูแลขององค์กร เช่น คณะกรรมการบริษัท หรือคณะกรรมการตรวจสอบเมื่อเรื่องนั้นเป็นข้อขัดแย้งกับองค์กรหรือภายในองค์กร
- 3) หากไม่สามารถได้ข้อยุติเกี่ยวกับความขัดแย้งที่มีนัยสำคัญ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี อาจพิจารณาขอคำปรึกษาทางวิชาชีพจากองค์กรทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องหรือที่ปรึกษากฎหมาย โดยไม่ละเมิดหลักการพื้นฐานว่าด้วยการรักษาความลับ

ดังนั้น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติการเป็นผู้สอบบัญชีและต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบสภาวิชาชีพบัญชีและต้องมีความซื่อสัตย์ ความเที่ยงธรรม และความเป็นอิสระต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ นอกจากนี้ความรู้ในวิชาชีพการสอบบัญชียังเป็นส่วนสำคัญของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการสอบบัญชี

1. ความหมายของการสอบบัญชี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีผู้ให้ความหมายของการสอบบัญชีไว้ดังนี้

อัญชนา เหมวงศ์กุล (2566:2) ได้ให้ความหมายว่า การสอบบัญชี หมายถึง กระบวนการรวบรวม ตรวจสอบ และประเมินหลักฐานเกี่ยวกับเอกสารประกอบการลงบัญชี ซึ่งทำโดยผู้สอบบัญชี เพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินว่า งบการเงินนั้นแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานรายงานทางการเงินหรือไม่เพียงใดเพื่อให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ลงทุน เจ้าหนี้ หน่วยราชการ ผู้บริหาร พนักงาน และสาธารณชนทั่วไป

สุชาย สิริภัทรกุลธร (2564:1-1) ได้ให้ความหมายว่า การสอบบัญชี หมายถึง เป็นกระบวนการอย่างมีระบบเพื่อทำการรวบรวมและประเมินหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจและรายงานผลให้ผู้ใช้งบการเงินทราบ

ดาวเรือง โสกะ (2564:เว็บไซต์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสอบบัญชี หมายถึง การตรวจสอบสมุดบัญชีของธุรกิจนั้น ๆ ตลอดจนเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีรวมทั้งหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกบัญชีว่าได้ปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปอย่างถูกต้องหรือไม่ ซึ่งการรับรองว่าธุรกิจนั้นได้ปฏิบัติตามมาตรฐานรายงานทางการเงินหรือไม่นั้นต้องเป็นผู้สอบบัญชี

รับอนุญาต (Certified Public Accountant) ที่จะสามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินของธุรกิจนั้น ๆ ได้ จึงจะสามารถสรุปผลการตรวจสอบและแสดงความเห็นได้ ซึ่งกระบวนการสอบบัญชีนั้นมีด้วยกัน 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1.การวางแผนตรวจสอบ 2.การปฏิบัติงานตรวจสอบและ 3.การประเมินผลจากหลักฐานการสอบบัญชีและออกรายงานการสอบ

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันทเพชร (2563:1-2) อ้างถึงสมาคมการบัญชีอเมริกัน (The American Accounting Association: AAA) ได้ให้ความหมายว่า การสอบบัญชีหมายถึง กระบวนการของการรวบรวมและการประเมินหลักฐานเกี่ยวกับสารสนเทศเพื่อระบุและรายงานเกี่ยวกับระดับความสอดคล้องต้องกันของสารสนเทศนั้นกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้และสื่อสารผลลัพธ์ให้กับผู้ใช้ที่สนใจการสอบบัญชีต้องปฏิบัติโดยบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถและมีความเป็นอิสระ

จากความหมายของการสอบบัญชีดังกล่าวข้างต้น งานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดความหมายของการสอบบัญชี หมายถึง กระบวนการตรวจสอบการอย่างมีระบบ เพื่อการรวบรวมและการประเมินหลักฐานเกี่ยวกับสารสนเทศรวมถึงการลงบัญชีต่าง ๆ จนไปถึงกระบวนการตรวจสอบงบการเงินเพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป

1.1 วัตถุประสงค์ของการสอบบัญชี

ในการปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงิน วัตถุประสงค์โดยรวมของผู้สอบบัญชี คือ (สุชาย สิริวัทรกุลธร (2564:1-6)

(ก) เพื่อให้ได้มาซึ่งความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผล ว่า งบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ซึ่งช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถแสดงความเห็นได้ว่า งบการเงินได้จัดทำขึ้นในสาระสำคัญตามแม่บทการบัญชีในการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องหรือไม่ และ

(ข) เพื่อรายงานต่องบการเงินและสื่อสารตามที่มาตรฐานการสอบบัญชีกำหนดตามข้อเท็จจริงที่ผู้สอบบัญชีตรวจพบ

มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 เรื่อง วัตถุประสงค์โดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการสอบบัญชีหรือการตรวจสอบการเงินไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ คือ เพิ่มระดับความเชื่อมั่นของผู้ใช้งบการเงินที่มีต่องบการเงินการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้โดยการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีว่า งบการเงินได้จัดทำในสาระสำคัญตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องหรือไม่

มาตรฐานการสอบบัญชีเป็นมาตรฐานที่ผู้สอบบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ซึ่งในปัจจุบันมาตรฐานการรายงานทางการเงินได้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อการเจริญเติบโตและความซับซ้อนของธุรกิจ มาตรฐานการสอบบัญชีก็เช่นเดียวกันต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการตรวจสอบงบการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่มีความซับซ้อนและยากมากขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีมีคุณภาพยิ่งขึ้นและปรับปรุงบทบาทการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการปฏิบัติงานตรวจสอบเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของงบการเงินต่อผู้ใช้งบการเงินและผู้ที่เกี่ยวข้อง (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565d)

การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีจะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดตามกรอบแนวคิดรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องหรือไม่ โดยในการสอบบัญชีผู้สอบบัญชีจะต้องรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการแสดงความคิดเห็นให้กับรายงานผู้สอบ โดยหลักฐานดังกล่าวที่ได้มานั้นจะเป็นสิ่งที่ผู้บริหารได้ให้การรับรองไว้เกี่ยวข้องกับงบการเงินและความเสี่ยงที่ผู้สอบบัญชีได้ประเมินไว้

1.2 ความต้องการเชิงเศรษฐกิจของการสอบบัญชียุคดิจิทัล

ปัจจัยความเสี่ยงในสารสนเทศ มีดังนี้

- (1) ความห่างไกลของสารสนเทศ
- (2) ความลำเอียงและมูลเหตุจูงใจของผู้ใช้สารสนเทศ
- (3) ปริมาณข้อมูลมหาศาล
- (4) รายการค้าสลับซับซ้อนวิธี

การลดความเสี่ยงดังกล่าว มีดังนี้

- (1) ผู้ใช้ตรวจสอบสารสนเทศด้วยตนเอง
- (2) ผู้ใช้ร่วมรับความเสี่ยงสารสนเทศกับผู้บริหาร
- (3) การจัดให้มีการตรวจสอบงบการเงิน

1.3 กระบวนการสอบบัญชี

กระบวนการสอบบัญชี หมายถึง กระบวนการของการรวบรวมและประเมินหลักฐานการสอบบัญชีเพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถสรุปผลการตรวจสอบและจัดทำรายงานการสอบบัญชีได้ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันทเพชร, 2563:1-5) ซึ่งกระบวนการสอบบัญชีแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 การวางแผนงานตรวจสอบ

การวางแผนงานการสอบบัญชี คือ การกำหนดขอบเขต ช่วงเวลา และการกำหนดวิธีการโดยละเอียดสำหรับลักษณะช่วงเวลาและขอบเขตของการตรวจสอบเพื่อรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ(อัญชนา เหมวงศ์กุล,2566) และ

การวางแผนงานการสอบบัญชี คือ การพัฒนากลยุทธ์ทั่วไปและวิธีการโดยละเอียดสำหรับลักษณะ ระยะเวลาและขอบเขตการตรวจสอบที่คาดหวัง ผู้สอบบัญชีต้องวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ (มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 300 การวางแผนการสอบบัญชี) (สุชาย สิริภัทรกุลธร,2564) และ

การวางแผนงานการสอบบัญชี คือ ขั้นตอนในการพิจารณาความรู้ความสามารถและความเพียงพอของทรัพยากรของผู้สอบบัญชีในการตอบรับงานเพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานและป้องกันความเข้าใจผิดเกี่ยวกับงานตรวจสอบงบการเงินระหว่างลูกค้าและผู้สอบบัญชี(เพ็ญธิดา พงษ์ธานี,2563)

ซึ่งการวางแผนงานสอบบัญชีเป็นงานขั้นต้นในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้สอบบัญชีได้ (สุชาย สิริภัทรกุลธร,2564)

- มีการพิจารณาเรื่องที่สำคัญอย่างเหมาะสม
- ระบุปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและทำงานให้สำเร็จได้รวดเร็ว
- มีการมอบหมายงานให้แก่ผู้ช่วยอย่างเหมาะสมและทำงานได้รวดเร็ว

ขอบเขตของการวางแผนงานสอบบัญชีขึ้นอยู่กับ ขนาดของกิจการ ความซับซ้อนของการตรวจสอบ ประสบการณ์และความรู้ที่เกี่ยวกับธุรกิจของผู้สอบบัญชี ในการวางแผนงานสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีควรจะต้องทำ ดังนี้

1.3.1.1 แผนการสอบบัญชีโดยรวม (Audit Plan)

โดยการกำหนดหรืออธิบายถึงขอบเขตและการปฏิบัติงานตรวจสอบที่คาดหวังในการสอบบัญชีของลูกค้าแต่ละราย ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแนวการสอบบัญชี เรื่องที่ควรรวบรวมไว้ในแผนการสอบบัญชี ได้แก่

1. การได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ
2. การทำความเข้าใจในระบบบัญชีและการควบคุมภายในของกิจการ
3. การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ
4. การกำหนดลักษณะ ระยะเวลาและขอบเขตของวิธีปฏิบัติงาน
5. การประสานงาน การสั่งการ การควบคุมงานและการสอบทาน
6. เรื่องอื่น ๆ

- การจัดทำหนังสือตอบรับงานสอบบัญชี
- สถานการณ์ที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ

1.3.1.2 แนวการสอบบัญชี (Audit Program)

โดยกำหนดลักษณะ ระยะเวลา และขอบเขตของการปฏิบัติงานตรวจสอบ โดยละเอียดในการตรวจสอบแต่ละเรื่อง ประโยชน์ของแนวการสอบบัญชี

- ใช้เป็นคำสั่งงานแก่ผู้ช่วยการสอบบัญชี
- ใช้ในการควบคุมและบันทึกการปฏิบัติงานให้เป็นได้อย่างถูกต้อง

1.3.2 การปฏิบัติงานตรวจสอบ

การปฏิบัติงานตรวจสอบ คือ ขั้นตอนของการปฏิบัติงานตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีโดยรวม และแนวทางการตรวจสอบที่กำหนดวิธีการเลือกตัวอย่างและวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสม (Wahab, N. A., & Rahman, A. R. A.(2013) ผู้สอบบัญชีสามารถใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดทำกระดาดำทำการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรวบรวมและประเมินหลักฐานการสอบบัญชี(Zuca, 2015) โดยต้องทำการสอบทานกระดาดำทำการเพื่อให้มั่นใจได้ว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการสรุปผลการตรวจสอบ(นิตยา โพธิ์ศรี จันทร์,สุธนา บุญเหลือและศุภรักษ์ จันทร์จรัสจิตต์, 2562)

เทคนิคการตรวจสอบบัญชี

เทคนิคการตรวจสอบบัญชี หมายถึง เครื่องมือที่ผู้สอบบัญชีใช้ในการรวบรวมหลักฐาน ผู้สอบบัญชีต้องเลือกใช้เทคนิคหรือเครื่องมือ/วิธีการให้ เหมาะสมกับงานตรวจสอบแต่ละด้าน แล้วนำมาประกอบเข้าเป็นวิธีการตรวจสอบในแต่ละรายการหรือแต่ละบัญชี การใช้เทคนิคเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ความถูกต้องของรายการ ผู้สอบบัญชีอาจต้องใช้เทคนิคหลายประการในการตรวจสอบแต่ละด้าน เพื่อให้ครอบคลุมการตรวจสอบและมีความถูกต้อง ครบถ้วน เชื่อถือได้

งานบัญชีนี้นั้นจำเป็นต้องมีทักษะ และเทคนิคหลาย ๆ ด้านมาประกอบกัน เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้ ความละเอียดรอบคอบ ความถูกต้อง และความแม่นยำ เพื่อลดความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในงานให้ได้มากที่สุด ดังนั้นในส่วนของงานตรวจสอบบัญชีนี้นั้น จึงต้องมีเทคนิควิธีการเพื่อพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของรายการบัญชีนั่นๆ โดยมี 11 เทคนิคในการตรวจสอบบัญชี ดังนี้ (เทคนิคในการตรวจสอบบัญชี,2565:เว็บไซต์)

ที่	เทคนิค/วิธีการตรวจสอบบัญชี	ความหมาย	วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ
1	การตรวจดู (Inspection)	- เป็นการตรวจดูเอกสารหลักฐานต่าง ๆ และทรัพย์สินที่มีรูปร่าง เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วสัญญาใช้เงิน โฉนดที่ดิน เอกสารการลงหุ้น กรรมกรรมประกันภัย	- ทรัพย์สินมีอยู่จริง - มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน - สภาพของทรัพย์สิน - ปริมาณของทรัพย์สิน (หากใช้เทคนิคการตรวจนับด้วย) - มูลค่าทรัพย์สิน ข้อจำกัด - สินทรัพย์นั้นต้องมีรูปร่าง
2	การสังเกตการณ์(Observation)	-เป็นการสังเกตด้วยตาเพื่อช่วยให้ผู้สอบบัญชีได้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ รวมถึงการใช้พิจารณาณสิ่งที่ได้เห็นและบันทึกไว้ เช่น สังเกตการณ์ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จ่ายเงินเดือน สังเกตการณ์ตรวจนับสินค้า สังเกตการณ์อนุมัติและการผ่านเอกสารและความเหมาะสมของการปฏิบัติงานว่าได้กระทำตามวิธีที่กำหนดไว้	- ผลงานมีความถูกต้องเชื่อถือได้ - มีการปฏิบัติตามระบบที่กำหนดไว้ ข้อจำกัด - ข้อมูลที่ได้มาจากการปฏิบัติงานจริงในช่วงเวลาที่สังเกตเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่จริงทั้งหมด ถ้าจะให้สามารถสรุปรวมได้ ต้องหาเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมมายืนยัน เพื่อให้หน่วยงานที่รับตรวจยอมรับข้อสังเกตและยินยอมแก้ไขตามข้อสังเกตของผู้ตรวจสอบ
3	การตรวจนับ (Counting)	- เป็นการพิสูจน์ปริมาณและคุณภาพของสิ่งที่ ต้องการตรวจว่ามีอยู่จริง ครบถ้วนตามที่บันทึกไว้ โดยตรงให้เห็นด้วยตาตนเอง สภาพของทรัพย์สิน (ชำรุด/เสียหาย) การเก็บดูแลรักษา	- พิสูจน์ความมีอยู่จริง เช่น เงินสด สินค้า หลักทรัพย์ - มีการแสดงมูลค่าถูกต้อง - มีกรรมสิทธิ์และภาระผูกพัน

4	การยืนยันยอด(Confirmation)	- เป็นการที่ผู้ตรวจสอบขอให้บุคคลภายนอกซึ่งทราบเกี่ยวกับหลักฐานต่าง ๆ ให้การยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรมายังผู้ตรวจสอบโดยตรง เป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้มากที่สุด ถ้าปฏิบัติโดยถูกต้องและผู้ตรวจสอบต้องควบคุมและสอบทาน การยืนยันยอด รวมทั้งการจัดส่งให้ผู้รับเอง และต้องเป็นผู้รับคำตอบโดยตรง	- พิสูจน์ความถูกต้องครบถ้วน เช่น ลูกหนี้ เจ้าหนี้ เงินฝากธนาคาร เงินรับฝาก เป็นต้น - กรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์และภาระผูกพัน - พิสูจน์ความมีอยู่จริง - มีการแสดงมูลค่าถูกต้อง ข้อจำกัด - อาจไม่ได้รับความร่วมมือในการตอบยืนยันให้ผู้ตรวจสอบ
5	การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ (Examination of original Documents) หรือการตรวจ Vouching	- เป็นการตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่บันทึกไว้ใน สมุดบัญชี ยกตัวอย่างเช่น ใบกำกับสินค้า ใบเสร็จรับเงิน กรมธรรม์ประกันชีวิต สัญญาต่าง ๆ และใบสำคัญจ่าย	- พิสูจน์ความถูกต้องของเอกสารกับรายงานบัญชี - รายการเกิดขึ้นจริง - มีกรรมสิทธิ์และภาระผูกพัน - มีการตีราคาหรือการแสดงมูลค่า - การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ข้อควรระวัง - เอกสารนี้เป็นเอกสารจริง - มิใช่เอกสารปลอม (โดยเฉพาะในกรณีที่การควบคุมภายในไม่รัดกุม) อาจไม่แสดงถึงสภาพที่มีอยู่จริง เช่น สอบทะเบียนรถยนต์ไม่สามารถพิสูจน์ว่ารถมีอยู่จริง
6	การคำนวณใหม่ (Recomputation)	- เป็นการคำนวณตัวเลขในบัญชี ซึ่งถือเป็น หลักฐานที่เชื่อถือได้มาก เช่น บวกเลขในสมุดขึ้นต้นจำนวนยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภท คำนวณค่าเสื่อมราคา/หนี้สงสัยจะสูญ เป็นต้น	- พิสูจน์ความถูกต้องของตัวเลขในบัญชีข้อจำกัด - พิสูจน์แต่ความถูกต้องของผลลัพธ์ แต่ไม่ได้พิสูจน์แหล่งที่มาของตัวเลข

7	การตรวจสอบการผ่านรายการ (Posting)	-เป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของการผ่านรายการจากสมุดขั้นต้นไปบัญชีสมุดชั้นปลาย(แยกประเภท) งบทดลองด้วยเรียกกันว่าการตรวจ Posting	- พิสูจน์ความถูกต้องครบถ้วนข้อจำกัด - เป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของการคัดลอกข้อมูลเท่านั้น ไม่ได้พิสูจน์ความสมบูรณ์ของรายการ
8	การตรวจหารายการผิดปกติ (Scanning)	- เป็นการตรวจรายการในสมุดบัญชีต่าง ๆ ในบัญชีแยกประเภทสมุดขั้นต้นหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ	- ตรวจดูรายการที่ผิดปกติ ซึ่งอาจทำให้พบข้อผิดพลาดที่สำคัญได้ ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของ ผู้ตรวจสอบเป็นสำคัญ เช่น รายการค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า โดยปกติจะมี 12 รายการ (12 เดือน) ถ้ามีรายการ ไม่ครบต้องติดตามให้ได้ข้อเท็จจริง ข้อสังเกต - ควรสังเกตจากรายการที่ไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น เช่น รายการจ่ายเกิน ยกเลิกใบเสร็จที่ใช้แล้ว มียอดอยู่ผิดด้าน ข้อจำกัด - รายการผิดปกติมีใช้หลักฐานแต่เป็นเครื่องชี้ให้ทราบถึงความจำเป็นที่ต้องหาหลักฐานหรือใช้เทคนิคอื่น
9	การสอบถาม (Inquiry)	- เป็นการสอบถามผู้บริหารและพนักงาน เพื่อให้ได้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและผู้ตรวจสอบควรทราบ ซึ่งอาจเป็นลายลักษณ์อักษรหรือวาจา เช่น	- ความมีอยู่จริงหรือเกิดขึ้นจริง - ความครบถ้วน - กรรมสิทธิ์หรือภาระผูกพัน - การตีราคาหรือแสดงมูลค่า - การแสดงรายการและการ

		เหตุการณ์หลังวันสิ้นปีบัญชีที่สำคัญหนี้สินอาจเกิดขึ้นภายในหน้าและภาระผูกพัน	เปิดเผยข้อมูลงบการเงิน ข้อจำกัด - เป็นเพียงหลักฐานประกอบเท่านั้น จำเป็นต้องพิสูจน์ความเชื่อถือที่ผู้ให้ข้อมูลด้วย
10	การติดตามรายการ (Tracing)	- เป็นการติดตามตรวจสอบการบันทึกรายการ ในบัญชีบางรายการที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบรายการ (ติดตามตรวจสอบจากหลักฐานไปยังบัญชี)	- ความครบถ้วน - การตีราคาหรือการแสดงมูลค่า - การเปิดเผยข้อมูล
11	การวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Analytical Tests)	- เป็นวิธีการตรวจสอบที่โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เป็นไปอย่างมีเหตุผลของข้อมูลทางการเงินและข้อมูลอื่นที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินว่าเป็นไปตามที่คาดหมายไว้หรือไม่ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงที่ผิดปกติ	- พิสูจน์ความถูกต้องของรายการทางการเงิน เพื่อดูรายการที่ผิดปกติ จุดเด่น - ใช้เวลาตรวจสอบและค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย - เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพถ้าใช้กับลักษณะรายการที่มีความสัมพันธ์ชัดเจน - ช่วยลดการทดสอบในรายละเอียดของแต่ละบัญชีได้หากผู้ตรวจสอบมีความพอใจในความถูกต้องเพียงพอของการตรวจสอบรายการนั้นมีความเสี่ยงและความมีสาระสำคัญต่ำ

			ข้อสังเกต - หากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่ามีความต่างที่เป็นสาระสำคัญต่อการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบต้องสอบถามเหตุผลและใช้เทคนิคการตรวจสอบอื่นเพิ่มเติม
--	--	--	--

ตารางที่ 1 เทคนิคในการตรวจสอบบัญชี
 (ที่มา : เทคนิคในการตรวจสอบบัญชี,2565:เว็บไซต์)

ซึ่งการปฏิบัติงานตรวจสอบประกอบด้วย การทดสอบการควบคุม(ถ้ามี) และการตรวจสอบเนื้อหาสาระ ดังต่อไปนี้

- วงจรรายได้
- วงจรรายจ่าย
- วงจรการผลิต
- วงจรการลงทุน
- วงจรการจัดหาเงิน
- การตรวจสอบที่สำคัญเพิ่มเติม

1.3.3 การเสร็จสิ้นการสอบบัญชีและการออกรายงานการสอบบัญชี

การเสร็จสิ้นการตรวจสอบงบการเงิน คือ การสรุปผลการตรวจสอบและรายงานผลของผู้สอบบัญชีต้องทำการสรุปและประเมินผลการตรวจสอบ โดยต้องให้ความตระหนักในรายการที่เกี่ยวข้องกับประมาณการทางการบัญชี ความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่อง รายการของบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันและเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน การพิจารณาหนังสือรับรองของผู้บริหารที่ให้คำยืนยันเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้บริหารได้ให้การรับรองไว้ในงบการเงินและจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเพื่อสื่อสารผลการตรวจสอบงบการเงินให้กับผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบและเข้าใจข้อสรุปผลการตรวจสอบอย่างชัดเจน (ศิริรัตน์ เมธิสุภาพ,2561)

ซึ่งการปฏิบัติงานตรวจสอบ ประกอบด้วย การเสร็จสิ้นการสอบบัญชีและการออกรายงานการสอบบัญชี (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลพร ศรีจันทเพชร,2563:1-5)

1. การประเมินผลจากหลักฐานการสอบบัญชี
2. การเสนอรายการปรับปรุงและรายการจัดประเภทบัญชีใหม่
3. การออกรายงานการสอบบัญชี

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับรายงานของผู้สอบบัญชี

รายงานของผู้สอบบัญชีเป็นผลงานขั้นสุดท้ายของผู้สอบบัญชีที่เสนอข้อสรุปต่อกลุ่มผู้ใช้ง่ายงาน(ซึ่งได้แก่ผู้ถือหุ้น ผู้บริหารของกิจการ เจ้าหนี้ ผู้ลงทุน หน่วยงานราชการและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง) ผู้สอบบัญชีจึงต้องมีแนวทางปฏิบัติงานในการจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชีให้เป็นมาตรฐานอยู่ในรูปแบบเดียวกัน มีความสม่ำเสมอและการเปรียบเทียบกันได้ เพื่อให้ผู้ใช้ง่ายงานได้เข้าใจและรับทราบถึงข้อสรุปอย่างชัดเจน

1.4.1 ความหมายของรายงานของผู้สอบบัญชี

รายงานของผู้สอบบัญชี (Auditor's Report) หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนและเป็นทางการเกี่ยวกับข้อสรุปจากการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีไปยังผู้ใช้ หรือเป็นผลงานขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี รายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรครอบคลุมถึงรายงานที่อยู่ในรูปแบบข้อความที่พิมพ์ลงกระดาษหรือสำเนาถาวร (Hard Copy) หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2563:11-2)

1.4.2 ประเภทของรายงานของผู้สอบบัญชี

รายงานของผู้สอบบัญชีต้องการเงินอาจจำแนกได้ 2 ประเภท ตามระดับความเชื่อมั่น (Level of Assurance) ของบริการที่ผู้สอบบัญชีเสนอให้แก่ผู้ใช้ง่ายงานดังนี้

1) รายงานการตรวจสอบงบการเงิน เป็นรายงานการสอบบัญชีที่ให้ความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ถึงขั้นเป็นข้อยุติ (High, but not Absolute) หรือให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผล (Reasonable Assurance) แก่ผู้ใช้ง่ายงานและเป็นรายงานที่ผู้สอบบัญชีได้รวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีอย่างเหมาะสมเพียงพอ โดยได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีแล้ว ผู้สอบบัญชีจึงสามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินโดยรวมได้ว่างบการเงินนั้นได้จัดทำขึ้นโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินและตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินหรือตามกฎหมายกำหนดหรือไม่เพียงใด

2) รายงานการสอบทานงบการเงิน เป็นรายงานที่ให้ความเชื่อมั่นในระดับปานกลางหรืออย่างพอประมาณ (Moderate Assurance) แก่ผู้ใช้ง่ายงานและเป็นรายงานที่ผู้สอบบัญชีได้รวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีอย่างจำกัด ผู้สอบบัญชีจึงไม่สามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ แต่จะให้ความมั่นใจเชิงปฏิเสธ (Negative Assurance) หรืออย่างจำกัด ซึ่งเป็นการให้ความเชื่อมั่นในรูปแบบที่ไม่เป็นการแสดงความเห็น

นอกจากรายงานของผู้สอบบัญชี 2 ประเภทดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้สอบบัญชียังสามารถจัดทำรายงานในกรณีอื่น ๆ ได้อีก เช่น รายงานการตรวจสอบตามวิธีการที่ตกลงร่วมกัน รายงานการรวบรวมข้อมูล รายงานการตรวจสอบเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะและรายงานการตรวจสอบ

ข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวกับอนาคต เป็นต้น (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลพร ศรีจันเพชร ,2563:11-3)

1.4.3 ประเภทของความเห็นของผู้สอบบัญชี

เมื่อผู้สอบบัญชีได้รวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอแล้ว ผู้สอบบัญชีสามารถประเมินผลข้อสรุปจากหลักฐานการสอบบัญชีเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นว่างบการเงินที่ตรวจสอบแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินมากน้อยเพียงใด ความเห็นของผู้สอบบัญชีอาจจำแนกประเภทได้เป็น 4 อย่าง ดังนี้

- 1) ความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unqualified Opinion)
- 2) ความเห็นแบบมีเงื่อนไข (Qualified Opinion)
- 3) ความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง (Adverse Opinion)
- 4) การไม่แสดงความเห็นหรืองดแสดงความเห็น (Disclaimer Opinion)

1.5 องค์ประกอบของการสอบบัญชีที่ให้ความเชื่อมั่น

องค์ประกอบของงานที่ให้ความเชื่อมั่นมี 5 ส่วนดังนี้

1.5.1 ความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 ฝ่าย ประกอบด้วย ผู้ประกอบวิชาชีพ คือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ ผู้บริหารกิจการ และผู้ใช้ข้อมูล คือ ผู้เป็นเจ้าของกิจการและบุคคลทั่วไป

1.5.2 งานที่ผู้ประกอบวิชาชีพได้ปฏิบัติมีความเหมาะสม สามารถระบุได้และสามารถประเมินหรือวัดค่ากับหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้อย่างสม่ำเสมอและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานที่ผู้ประกอบวิชาชีพได้ปฏิบัติสามารถใช้วิธีการในการรวบรวมหลักฐานที่เหมาะสมอย่างเพียงพอจะสนับสนุนข้อสรุปที่ให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลหรือความเชื่ออย่างจำกัดได้ตามความเหมาะสมอย่างเพียงพอ

1.5.3 หลักเกณฑ์ที่เหมาะสม หมายถึง สิ่งที่ใช้วัดในการประเมินหรือวัดผลงานที่ผู้ประกอบวิชาชีพได้ปฏิบัติ ควรแสดงคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) ความเกี่ยวข้อง หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องนำไปสู่ข้อสรุปซึ่งจะช่วยผู้ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ
- 2) ความครบถ้วน หลักเกณฑ์จะครบถ้วนเพียงพอเมื่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจมีผลกระทบต่อข้อสรุปในเนื้อหาของสถานการณ์ของงานไม่ได้ถูกละเลยหลักเกณฑ์ที่ครบถ้วน รวมถึงตัวชี้วัดการแสดงผลรายการและการเปิดเผยข้อมูลด้วย

3) ความน่าเชื่อถือ หลักเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือทำให้สามารถประเมิน หรือวัดผลงานที่ผู้ประกอบวิชาชีพได้ปฏิบัติได้อย่างสม่ำเสมอและสมเหตุสมผล ซึ่งรวมถึงการแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เมื่อมีการใช้ในสถานการณ์ที่เหมือนกันโดยผู้ประกอบวิชาชีพที่มีคุณสมบัติเหมือนกัน

4) ความเป็นกลาง หลักเกณฑ์ที่มีความเป็นกลางนำไปสู่ข้อสรุปซึ่งปราศจากอคติ

5) ความเข้าใจได้ หลักเกณฑ์ที่สามารถทำให้เข้าใจได้นำไปสู่ข้อสรุปที่ชัดเจนสมบูรณ์ และไม่ขึ้นกับการที่มีความแตกต่างอย่างสำคัญ

1.5.4 หลักฐานที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ หมายถึง ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลจากผู้ประกอบวิชาชีพใช้สนับสนุนข้อสรุปของตน ซึ่งวิธีการรวบรวมหลักฐานของงานให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลรวมถึง

- 1) การทำความเข้าใจสถานการณ์
- 2) การประเมินความเสี่ยง
- 3) การตอบสนองความเสี่ยงที่ประเมินไว้
- 4) การใช้วิธีการผสมของการตรวจสอบ การสังเกตการณ์ การขอคำยืนยัน การทดสอบ การคำนวณ การทดสอบโดยการปฏิบัติซ้ำ การวิเคราะห์เปรียบเทียบและการสอบถาม
- 5) การประเมินความเหมาะสมอย่างเพียงพอของหลักฐาน หลักฐานที่เหมาะสมอย่างเพียงพอของงานให้ความเชื่อมั่นอย่างจำกัด ส่วนใหญ่ได้มาจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบและการสอบถาม

1.5.5 รายงานที่ให้ความเชื่อมั่นอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร โดยการรายงานในรูปแบบที่เหมาะสม ได้แก่

- 1) รายงานที่ให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผล จะให้คำอธิบายถึงสถานการณ์ของงานและการแสดงข้อสรุปในรูปแบบที่เป็นการแสดงความเห็น
- 2) รายงานที่ให้ความเชื่อมั่นอย่างจำกัด จะให้คำอธิบายถึงสถานการณ์ของงานและการแสดงข้อสรุปในรูปแบบที่ไม่เป็นการแสดงความเห็น

จากองค์ประกอบของงานที่ให้ความเชื่อมั่น สรุปได้ว่า งานที่ให้ความเชื่อมั่นประกอบไปด้วยด้านความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 ฝ่าย งานที่ผู้ประกอบวิชาชีพได้ปฏิบัติมีความเหมาะสม หลักเกณฑ์ที่และจากหลักฐานที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ

แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ

1. ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีผู้ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ ไว้ดังนี้

พระมหากันดินันท์ เฮงสกุล (2564:1-10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการกับข้อมูลสารสนเทศ ตั้งแต่การเข้าถึงข้อมูล การจัดเก็บ รวบรวม บันทึกรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำกับข้อมูล การแปล ความหมาย วิเคราะห์ผลสรุป และประมวลผลข้อมูล การแสดงผลข้อมูล การประเมินผลข้อมูล จนกระทั่งการสร้างข้อมูลขึ้นมาใหม่ เพื่อใช้งานส่งต่อหรือสื่อสารระหว่างกัน เป็นการสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศทำให้สารสนเทศสามารถนำไปใช้ประโยชน์และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับเครื่องมือเครื่องใช้ ในการจัดการสารสนเทศ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์รอบข้าง ขั้นตอน วิธีการดำเนินการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับซอฟต์แวร์ เกี่ยวข้องกับตัวข้อมูลเกี่ยวข้องกับบุคลากร เกี่ยวข้องกับกรรมวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ข้อมูลเกิดประโยชน์สูงสุด

ชุดิมา สอนดี (2563:12-13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเทคโนโลยีที่ได้รับการคิดค้นพัฒนาทั้งในรูปแบบ เครื่องมือและกระบวนการเพื่อใช้ในการ จัดเก็บ ประมวลผลและสรุปผลอย่างเป็นระบบ โดยต้องมาพร้อมความถูกต้องแม่นยำและสะดวกรวดเร็ว ต่อผู้ใช้งาน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน

อุษณา ภัทรมนตรี (2563:1-3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง วิทยาการด้านคอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้จัดการกับสารสนเทศ ตั้งแต่การบันทึก การประมวลผล การแสดงผลลัพธ์ การจัดเก็บ และการสื่อสาร

เฉลิมพล แสงแก้ว และภาสพันธ์จิโนทา (2562:รายงานวิจัย) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้กับการจัดการสารสนเทศ ซึ่งหมายรวมถึงการผลิต การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และเผยแพร่การสื่อสารโทรคมนาคม และอุปกรณ์สนับสนุน การปฏิบัติงานสารสนเทศ อื่นๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่มี ประสิทธิภาพสูงสุด

ธลินีท.ธรรมธาดา (2562:8-9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ เพื่อจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ คำนวณผลและสรุปผลได้อย่างถูกต้องแม่นยำและรวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนและสามารถทำให้ผู้ใช้งานเข้าใจได้อย่างง่ายดายเพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด

จิรนนท์ พรหมมา (2561:20) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำความรู้และวิทยาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้มีกระบวนการใน การทำงานเข้าด้วยกัน ซึ่งใช้ในการวางแผนการจัดการงานด้านต่างๆ ทั้งการวิเคราะห์ การจัดเก็บและการเผยแพร่ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความรวดเร็วแม่นยำถูกต้องและมีคุณภาพ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพสามารถใช้ในการดำเนินงานขององค์กรและส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานได้

อมรรัตน์ ศรีชัย (2561:16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การประยุกต์ใช้ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์โทรคมนาคมเพื่อจัดเก็บ ค้นหา ส่งผ่าน การจัดการข้อมูล และการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งเป็นการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศ ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์ และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2561:17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง อุปกรณ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิตของมวลมนุษยชาติ เช่น สามารถนำมาใช้เพื่อจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลและเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน สามารถดำเนินการได้ระยะทางไกล ๆ โดยไม่จำกัดระยะทาง อีกทั้งนวัตกรรมของอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีก็มีมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์

Ahmad และ Widén (2020 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การทำงานกับข้อมูลที่ผสมผสานระหว่างความรู้และการเรียนรู้ในส่วนของความสามารถหรือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องการความสามารถเฉพาะ เช่น การค้นหาและการประเมินผลลัพธ์

Sakurai และ Murayama (2019 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคนิคในการการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างอุปกรณ์และกระบวนการในการประมวลผลเพื่อส่งไปยังอุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อให้เกิดระบบเครือข่ายของข้อมูล

Turban, Mclean & Wetherbe (1998) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ ที่นำไปใช้ช่วยในการออกแบบ และการพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งหมายรวมถึงฮาร์ดแวร์ (hardware) ซอฟต์แวร์ (software) ระบบ ฐานข้อมูล (database) การสื่อสารโทรคมนาคม (telecommunication) และระบบรับ-ให้บริการ (client – server system)

Mutchler & Williams (1990:39) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีสารสนเทศมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญต่อกระบวนการตรวจสอบบัญชีในด้านการทำความเข้าใจและประเมินความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของกิจการการมีทักษะและประสบการณ์จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานตรวจสอบมีอิทธิพลต่อการบ่มเพาะพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพ

Taylor (1988:393-401) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การใช้เครื่องมือทางคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคม เพื่อใช้ในการเก็บ ประมวล ถ่ายทอด และแสดงผลลัพธ์ของข้อมูล ข่าวสาร ในรูปของภาพ เสียง ตัวอักษรและตัวเลข ความสามารถในการรับข้อมูล จากแหล่งข่าวสารจำนวนมาก ทั้งในรูป ของภาพและตัวอักษร และความสามารถ ในการส่งข้อมูลข่าวสารไปยังแหล่งต่างๆ ได้อย่างกว้างไกล

จากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังจากการนำระบบการจัดการทรัพยากรโดยรวม หรือที่เรียกว่า ERP (Enterprise Resource Planning) และอินเทอร์เน็ตมาใช้ ในทางธุรกิจทำให้การรายงานทางการเงินเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นผลมาจากปริมาณของข้อมูลมีจำนวนมาก และรายการมีความซับซ้อนมากขึ้นทำให้ผู้สอบบัญชีนำข้อมูลที่มีอยู่ มาใช้เพื่อช่วยในการแปลความหมาย และทำการสรุปผล เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูงหรือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ซึ่งจะทำให้ผู้สอบบัญชีมุ่งเน้นการตรวจสอบไปยังรายการที่ผิดปกติ เพื่อให้งานสอบบัญชีบรรลุวัตถุประสงค์ และทำให้งานสอบบัญชีมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Cho, Vasarhelyi, and Zhang, 2019) ในการปรับปรุงคุณภาพของงานสอบบัญชีหรืองานที่ให้ความเชื่อมั่นนั้นจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาการกำหนดมาตรฐานการสอบบัญชีที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมใน ปัจจุบันและมีการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับงานสอบบัญชี (Tang & Karim, 2017) และมาตรฐานการสอบบัญชีควรระบุถึงการสนับสนุนให้สำนักงานสอบบัญชีมีการจัดการข้อมูลภายในด้วยวิธีที่มีประสิทธิภาพและมีความสอดคล้องกันกับข้อมูลภายนอกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีหลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพออย่างเหมาะสม

นอกจากการจัดการข้อมูลแล้วมาตรฐานการสอบบัญชีควรได้รับการพัฒนาเพื่อควบคุมการใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในกระบวนการตรวจสอบบัญชี รวมถึงมาตรฐานการสอบบัญชีที่ระบุถึงนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการตรวจสอบบัญชีสามารถเป็นแรงผลักดันสำหรับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพตามไปด้วย ในขณะที่สำนักงานสอบบัญชีหลายแห่งมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงไปสู่การใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบบัญชี โดยเฉพาะการใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในการตรวจสอบบัญชี ถึงแม้ว่าสำนักงานสอบบัญชีจะมีความตระหนักถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีมาใช้แต่ร้อยละ 70 ของสำนักงานบัญชีเหล่านั้นอยู่ในช่วงเริ่มต้นหรือขั้นต้นของการใช้เครื่องมือการวิเคราะห์กับกระบวนการตรวจสอบบัญชี (Deloitte, 2018)

1. เทคโนโลยีที่มาช่วยในงานตรวจสอบบัญชี

การตรวจสอบบัญชีที่ใช้เทคโนโลยีมาช่วยปลดล็อกการตรวจสอบแบบเดิม สู่โลกใหม่ของการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีต้องเปลี่ยนการตรวจสอบโดยใช้เทคโนโลยีมาผสมผสานกับความสามารถของผู้สอบบัญชีได้อย่างลงตัวเพื่อส่งเสริมคุณภาพงานตรวจสอบที่ยอดเยี่ยม ประหยัดเวลา และให้ได้ข้อมูลเชิงลึกซึ่งยิ่งขึ้นแก่ลูกค้าข้อมูลดังกล่าวจึงเปรียบเสมือนขุมทรัพย์อันทรงพลังที่สร้างได้ด้วยมือ

ของนักบัญชี (ปริณดา ยิ่งชล, 2565:เว็บไซต์)ในปัจจุบันนี้ผู้สอบบัญชีมีเครื่องมือที่หลากหลายซึ่งสามารถนำไปใช้เพื่อช่วยในงานตรวจสอบให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังเช่น

1.1 การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในช่วงเริ่มต้นของการตรวจสอบ จะช่วยทำให้กระบวนการตรวจสอบดีขึ้น โดยนำเทคนิคปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในกระบวนการตรวจสอบเพื่อประมวลผลข้อมูลโดยผู้สอบบัญชีใช้ประโยชน์นี้ได้ดังนี้ (กิตติ เตชะเกษมบัณฑิตย์,2563)

1.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มข้อมูลขนาดใหญ่ที่ไม่มีโครงสร้าง เช่น ข้อมูลสัญญาการค้า ใบแจ้งหนี้ และรูปภาพเพื่อสรุปเป็นข้อมูลที่ให้ประโยชน์สำหรับการตรวจสอบเพื่อหลักฐานในการตรวจสอบ

1.1.2 วิเคราะห์ชุดข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อช่วยให้ผู้สอบบัญชีระบุและประเมินความเสี่ยงวางแผนการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงของการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

1.2 เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) เทคโนโลยีบล็อกเชนเป็นหนึ่งในนวัตกรรมการตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือที่ผสมผสานเทคโนโลยีเพื่อการตรวจสอบรายการค้าที่เกี่ยวข้อง ได้สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงในด้านการตรวจสอบในเนื้อหาของรายการที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงอย่างมาก การตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพบนรายการค้าที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงนี้ Blockchain สามารถช่วยลูกค้าของเราในการปรับปรุงกระบวนการ เพิ่มความโปร่งใส และสร้างวิธีการใหม่ในการทำงาน นอกจากนี้ Blockchain จะช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบ รายการการค้า ซึ่งจะแทนที่การสุ่มตัวอย่าง คุณลักษณะดังกล่าวสามารถช่วยในการปรับปรุงการตรวจสอบ ข้อสงสัยเกี่ยวกับการทุจริต เนื่องจากระบบแบบเรียลไทม์สามารถตอบสนองและตรวจสอบ ความผิดปกติได้ทันทีเมื่อได้รับข้อมูลเข้าไป

1.3 Robotic Process Automation (RPA) ผู้สอบบัญชีสามารถใช้ RPA เพื่อทำงานประเภทที่ต้องทำซ้ำ ๆ ได้โดยอัตโนมัติ เช่น การคัดลอก และวางข้อมูลระหว่าง Application หรือการกระโดดและการอ้างอิงข้อมูลระหว่างกัน (Cross Reference) RPA จึงมีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพ และขยายขอบเขตให้ครอบคลุม ถึงความเสี่ยงหลาย ๆ ด้าน

1.4 เทคโนโลยีโดรน (Drones) การใช้ Drones ในการตรวจสอบช่วยสร้างประโยชน์ให้กับงานของผู้สอบบัญชีด้วย ตัวอย่าง เช่น ใช้ Drones เข้าสังเกตการณ์ในการตรวจนับสินค้าคงเหลือเพื่อช่วยผู้สอบบัญชีไม่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานที่ที่อาจมีอันตรายหรือมีความยากลำบากในการเข้าถึง เช่น การใช้กับลูกค้าในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่ครอบคลุมพื้นที่หลายตารางกิโลเมตรซึ่งผู้สอบบัญชีอาจจำเป็นต้องประเมินสถานะทางกายภาพ

จากการตรวจสอบโดยใช้เทคโนโลยี ผู้สอบบัญชีในยุคแห่งการตรวจสอบที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล นอกจากการนำเครื่องมือทางเทคโนโลยีมาใช้ ผู้สอบบัญชีตระหนักดีว่าทรัพยากรบุคคล ซึ่งหมายถึงตัวผู้สอบบัญชีเองมีความสำคัญอย่างมาก เพราะถ้าหากไม่มีคนที่สามารถใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ได้ ก็จะไม่สามารถตีความผลลัพธ์หรือข้อมูลได้ รวมทั้งไม่สามารถสร้างข้อมูลเชิงลึกที่จะนำมาช่วยในการปรับแต่งวิธีการตรวจสอบ และใช้วิจารณ์งานได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องเพิ่มทักษะทั้งในส่วนการ Upskilling และ Reskilling อย่างต่อเนื่อง (ปริณา ยิ่งชล, สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565:เว็บไซต์)

การเปลี่ยนผ่านสู่ยุคการตรวจสอบบัญชีแบบอัตโนมัติที่กำลังเปลี่ยนบทบาทของผู้สอบบัญชี ถึงแม้ว่าผู้สอบบัญชีในปัจจุบันมีเครื่องมือช่วยในการตรวจสอบบัญชี เช่น Microsoft Excel โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปสำหรับการตรวจสอบบัญชี CaseWare IDEA และ Galvanize เป็นต้น เพื่อช่วยในการจัดทำเอกสารหลักฐานงานสอบบัญชี และใช้ในกระบวนการตรวจสอบบัญชี แต่อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบในรูปแบบเดิม ซึ่งไม่ได้ใช้เทคโนโลยีช่วยในการตรวจสอบบัญชีก็ยังมี การใช้ในการตรวจสอบอยู่ในปัจจุบัน (Moffitt, Rozario and Vasarhelyi, 2018; Cohen, Rozario and Zhang, 2019) ด้วยเครื่องมือการตรวจสอบบัญชีแบบอัตโนมัติที่ถูกสร้างขึ้นมา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก สามารถช่วยลดการทำงานด้วยมือลงได้อย่างมากที่ไม่เพียงแต่ช่วยในการประหยัดเวลาในการตรวจสอบบัญชี แต่ยังสามารถลดความผิดพลาดในการตรวจสอบบัญชีให้ลดลงด้วย

จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบบัญชีจึงถือเป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบ โดยการใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้เกิดคุณภาพจากการวิเคราะห์ข้อมูล การระบุความเสี่ยงที่ตรงจุดและดำเนินการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงที่ระบุไว้และสร้างความมั่นใจในการให้ข้อสรุปในการตรวจสอบจากหลักฐานการตรวจสอบบัญชีที่ได้รับซึ่งสอดคล้องกับความแม่นยำของผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ผลลัพธ์ และมูลค่าที่เพิ่มขึ้นของการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเวลารวมทั้งการให้บริการที่ดีขึ้น

ดังนั้น จากความหมายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดมาประยุกต์และสรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ หมายถึง การประยุกต์ใช้โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในขั้นตอนของกระบวนการระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการตรวจพบรายการที่ผิดปกติจากข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญในงบการเงิน โดยผสมผสานความรู้ ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการตรวจสอบ เพื่อให้การสอบบัญชีรวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำและเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการสอบบัญชี การปฏิบัติงานตรวจสอบที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเหมาะสม จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบประกอบด้วย (วิไลลักษณ์ เอี่ยมจตุรภัทรและวชิระ บุญยเนตร, 2562:36-

67; นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์,2561:132-133;อมรรัตน์ ศรีชัย,2561:13;ณณิชากร กล้องแก้ว,2564: 319-325) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk analysis)

วิไลลักษณ์ เอี่ยมจตุรภัทรและคณะ(2562:36) ได้ศึกษา แนวทางการประยุกต์โปรแกรม การวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อการตรวจสอบบัญชี พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อการตรวจสอบบัญชี สามารถนำมาประยุกต์ได้ในทุกขั้นตอนของการตรวจสอบเป็นอย่างดีทั้งขั้นตอนการวางแผน การประเมินความเสี่ยง การทดสอบการควบคุมรวมทั้งการวิเคราะห์เปรียบเทียบและการทดสอบ รายละเอียดยอดเยี่ยมเหลือ

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk analysis) หมายถึง กระบวนการที่นำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบ การระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ ความเสี่ยงได้ตรงจุด ช่วยให้ผู้สอบบัญชีเข้าใจความเสี่ยงที่ตีสั้นทำให้เห็นแนวโน้มของรายการทางบัญชี ได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน จากการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของรายการทางบัญชี ส่งผลให้ ระบุประเด็นปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นและแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงทีและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการ ตรวจพบข้อผิดพลาดในงบการเงิน เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

2. ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (IT Audit Use knowledge for auditor)

หมายถึง ความสามารถของผู้สอบบัญชีในการเรียนรู้และใช้ประโยชน์จาก เทคโนโลยีทางการสอบบัญชีสมัยใหม่ ๆ ได้อย่างสอดคล้อง เพื่อช่วยให้การสอบบัญชีเกิดความ สะดวก รวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำและเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการสอบบัญชีเพิ่มขึ้น (Troshani & Lymer,2010) ในการปฏิบัติงานตรวจสอบผู้สอบบัญชีที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเหมาะสมจะ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็วและทันเวลา (Duggan,2016) และ

นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์ (2561:133) ได้อธิบายความหมาย ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี ในการตรวจสอบ หมายถึง ความสามารถของผู้สอบบัญชีในการเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ทางการสอบบัญชีสมัยใหม่ได้อย่างสอดคล้อง เพื่อช่วยให้การสอบบัญชีเกิดความ สะดวก รวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำและเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการสอบบัญชีที่เพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ หมายถึง ความเข้าใจ ของผู้สอบบัญชีในการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการสอบบัญชี เพื่อช่วยให้การ สอบบัญชีเกิดความ สะดวก รวดเร็ว แม่นยำ และเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการสอบบัญชีเพิ่มขึ้น ซึ่งในการปฏิบัติงานตรวจสอบผู้สอบบัญชีที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเหมาะสมจะสามารถ ปฏิบัติงานตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสอบบัญชี (The Application of Information Technology auditor)

นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์(2561:133) ได้อธิบายความหมายว่า ความสามารถในการใช้ซอฟต์แวร์ทางการบัญชีที่ทันสมัย หมายถึง ความสามารถของผู้สอบบัญชีในการใช้การพัฒนาและการปรับปรุงซอฟต์แวร์ทางการบัญชีให้ทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะการดำเนินธุรกิจ

อมรรัตน์ ศรีชัย(2561:17) ได้อธิบายความหมายว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับงานบัญชี หมายถึง การนำเทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อจัดเก็บข้อมูล ค้นหาข้อมูล ส่งผ่านข้อมูล และจัดการกับข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานสะดวก รวดเร็ว และน่าเชื่อถือ

สรุปได้ว่า ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ หมายถึง ทักษะของผู้สอบบัญชีในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี ด้านการจัดเก็บข้อมูล ค้นหาข้อมูล ส่งผ่านข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล รวมทั้งการทดสอบการควบคุมและการตรวจสอบเนื้อหาสาระอย่างเป็นระบบ จากความสามารถของเทคโนโลยีนำมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทำให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีมีความถูกต้อง สะดวกรวดเร็วและน่าเชื่อถือ

4. ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Understanding of Information Security)

ณนิชากร กล้องแก้ว (2564:325) ได้อธิบายว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของผู้จัดทำบัญชีโดยเห็นว่านักบัญชีควรให้ความสำคัญกับทักษะความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพและควรให้ความสำคัญกับทักษะการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการรักษาความปลอดภัยทางการบัญชี

สมคิด สุทธิธารวัชและคณะ(2561:114-126) ได้อธิบายว่า ปัจจัยด้านลักษณะของเทคโนโลยีสารสนเทศจะคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการอำนวยความสะดวก ของเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นตัวแปรหนึ่งที่ธุรกิจมองเห็นถึงความสำคัญเพราะช่วยลดระยะเวลาในการทำงาน สร้างประสิทธิภาพในการทำงาน

อริยา สรศักดิ์ (2562:8) ได้ให้ความหมายว่า การเข้าใจเครื่องมือดิจิทัลในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลทางบัญชี หมายถึง การรู้จักดูแลและรักษาข้อมูลบัญชีผ่านระบบออนไลน์ เช่นการตั้งผู้ใช้งานในแต่ละที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ การตั้งรหัสผ่านเพื่อป้องกันการถูกล้วงข้อมูลความลับทางการบัญชี

สรุปได้ว่า ความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล หมายถึง การรับรู้ของผู้สอบบัญชีที่เข้าใจในขั้นตอนมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งเป็นข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีการใช้งาน เพื่อให้ได้รับการปกป้องจากผู้ที่ไม่มีความรู้ในการเข้าถึงการใช้งานหรือป้องกัน

การสูญหาย เข้าถึง การเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือการเปิดเผยข้อมูล โดยให้สร้างความตระหนักและสร้างองค์ความรู้ ฝึกอบรมด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตรวจสอบบัญชี

ตารางที่ 2 สรุปบททบทวนวรรณกรรมตัวแปรย่อยของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง	ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสอบบัญชี	ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล
ณนิชากร กล้องแก้ว (2564)				✓
วิไลลักษณ์ เอี่ยมจตุรภัทรและวชิระ บุญยเนตร(2562)	✓			
อริยา สรศักดิ์(2562)				✓
นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์ (2561)		✓	✓	
สมคิด สุทธิธารวัชและคณะ (2561)				✓
อมรรัตน์ ศรีชัย(2561)			✓	
Betti,&Sarens(2020)		✓		
MustaphaและLai(2017)		✓		
รวม	1	3	2	3

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรมของผู้วิจัย

จากองค์ประกอบของการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ สามารถสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องอาศัยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบ เพื่อให้งานตรวจสอบของผู้สอบบัญชีเกิดประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตโดยการใช้เทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดคุณภาพจากการวิเคราะห์ข้อมูล การระบุความเสี่ยงที่ตรงจุดและดำเนินการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงที่ระบุไว้และสร้างความมั่นใจในการให้ข้อสรุปในการตรวจสอบจากหลักฐานการตรวจสอบบัญชี เพื่อให้การสอบบัญชีรวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำและเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการสอบบัญชี การปฏิบัติงานตรวจสอบที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ประยุกต์จากแนวคิดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ(นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์ (2561:133)

ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (IT Audit Use knowledge for auditor) 2) ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสอบบัญชี (The Application of Information Technology auditor) ประยุกต์แนวคิดของวิไลลักษณ์ เอี่ยมจตุรภัทรและคณะ (2562:36) ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk analysis) และประยุกต์แนวคิดของณัฏฐากร กล้องแก้ว (2564:325) ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Understanding of Information Security) มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี

1. ความหมายของคุณภาพการสอบบัญชี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีผู้ให้ความหมายของคุณภาพการสอบบัญชี ไว้ดังนี้

วยา สิตาสมบุรณ์ (2564:14-15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง คุณภาพของรายงานผู้สอบบัญชีซึ่งผู้สอบได้ลงความเห็นไว้ในงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้งบการเงิน และคุณภาพงานสอบบัญชีสามารถแบ่งเป็นเครื่องมือในการวัดคุณภาพสอบบัญชีสามารถแบ่งเป็นเครื่องมือในการวัดคุณภาพสอบบัญชีเป็น 2 ประเภทคือ วัดทางตรงและวัดทางอ้อม การวัดคุณภาพงานสอบบัญชี คือการรายงานการเงินที่เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่กำหนดไว้รวมถึงการควบคุมคุณภาพการรายงานทางการเงิน เป็นต้น สำหรับเครื่องมือวัดทางอ้อม คือ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมสอบบัญชีและประสบการณ์ของผู้สอบบัญชี และเพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงประโยชน์เศรษฐกิจในอนาคต

ชัชมนันต์ บุณยานันท์ (2564:9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง การรายงานผลการดำเนินงานที่แสดงในรายงานทางการเงิน โดยข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วนอย่างมีสาระสำคัญ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน

ณัฏฐนิชา คล้ายแก้ว (2562:18) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง สามารถวัดได้จากรายงานการสอบบัญชีลักษณะความถูกต้อง (Accuracy) ไม่เกิดข้อผิดพลาด บิดเบือนข้อมูลและเป็นไปตามความเที่ยงธรรม (Objectiveness) ความถูกต้องตามควร (Fair) ไม่ลำเอียงทั้งจากทัศนคติและการประเมินที่เป็นกลางชัดเจน (Clearness) ความสามารถในการสื่อความหมายเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในรายงานการสอบ ความกะทัดรัด (Conciseness) การสื่อสารตรงประเด็นไม่อ้อม ความสร้างสรรค์ (Creation) การสรรหาวิธีการสื่อสารที่ช่วยและจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน และยังคงมีการปรับปรุงในสิ่งที่ควรพัฒนา ความสมบูรณ์ (Completion) การเสนอรายงานที่ครบถ้วน

สมบูรณ์ไม่ขาดข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ ความทันกาล(Timeliness) การเสนอรายงานต้องกระทำภายในเวลาที่มีความเหมาะสมที่ผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสแก้ไข

ณัฐญา เสียวครบุรี (2562:8-9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง ผลการปฏิบัติงานในการรายงานการ สอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน ของข้อมูลโดยปราศจากข้อผิดพลาดใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน ประกอบด้วย ด้านความถูกต้อง (Accuracy) ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness) ด้านความชัดเจน (Clearness) ด้านความรัดกุม (Conciseness) ด้านความสร้างสรรค์(Creation) ด้านความครบถ้วน (Completion) ด้านความทันกาล (Timeliness)

อรอุมา แก้วสิทธิ์ (2561:13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง คุณภาพของรายงานผู้สอบบัญชีซึ่งผู้สอบได้ลงความเห็นไว้ในงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้งบการเงิน และคุณภาพงานสอบบัญชีสามารถแบ่งเป็นเครื่องมือในการวัดคุณภาพ สอบบัญชีเป็น 2 ประเภทคือ วัดทางตรงและวัดทางอ้อมการวัดคุณภาพงานสอบบัญชี คือ การรายงานการเงินที่เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่กำหนดไว้รวมถึงการควบคุมคุณภาพ การรายงานทางการเงิน เป็นต้น สำหรับเครื่องมือวัดทางอ้อม คือ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมสอบบัญชีและประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและเพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงประโยชน์ เศรษฐกิจในอนาคต

กิตติคม จินเทรียญ (2560:66-67) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง การรายงานผลการดำเนินงานที่แสดงไว้ในรายงานทางการเงินในลักษณะของการเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าต่อผู้ใช้งบการเงินโดยปราศจากข้อผิดพลาดที่เกิดจากความเสี่ยงในการสอบบัญชี สามารถนำมาใช้วัดคุณภาพของงานสอบบัญชี ซึ่งสามารถวัดได้จากรายงานการสอบบัญชีที่มีคุณลักษณะเชิงคุณภาพที่ดีซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ ด้านความถูกต้อง ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความชัดเจน ด้านความกะทัดรัด ด้านความสร้างสรรค์ ด้านความสมบูรณ์ และด้านความทันกาล

จารินยา แก้วสุริยา (2560:17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง คุณภาพรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีที่แสดงความคิดเห็นต่องบการเงินจากการตรวจสอบ อย่างเป็นอิสระ จากหลักฐานที่เพียงพอและเหมาะสมไม่ละเลยต่อข้อผิดพลาดที่ตรวจพบที่ส่งผลกระทบต่อ งบการเงินที่ตรวจสอบ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในส่วนของคุณภาพและครบถ้วนในสาระสำคัญ เพื่อ เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ ด้านความถูกต้อง (Accuracy) ด้านความเที่ยงธรรม(Objectiveness) ด้านความชัดเจน(Clearness) ด้านความกะทัดรัด (Conciseness) ด้านความคิดสร้างสรรค์(Creation) ด้านความสมบูรณ์(Completion)และด้านความ ทันกาล(Timeliness)

ธิดารัตน์ ยงยศยิ่ง (2560: 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง การแสดงความเห็นในงบการเงินของผู้สอบบัญชีในรายงานการสอบบัญชีที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเชื่อมั่นในส่วนของคุณถูกต้องและครบถ้วนในสาระสำคัญเพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินด้านความถูกต้อง(Accuracy) ด้านความเที่ยงธรรม(Objectiveness) ด้านความชัดเจน(Clearness) ด้านความกะทัดรัด(Conciseness) ด้านความคิดสร้างสรรค์(Creation) ด้านความสมบูรณ์(Completion)และด้านความทันกาล(Timeliness)

อุษณา ภัทรมนตรี (2560:12-3,12-4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง เป็นผลการปฏิบัติงานในการรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ถูกต้อง ครบถ้วนชัดเจนและครบถ้วนของข้อมูล โดยปราศจากข้อผิดพลาดใด ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินซึ่งสามารถช่วยในการรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีมีความน่าเชื่อถือ ประกอบด้วย

1. ด้านความถูกต้อง แม่นยำ (Accuracy) หมายถึง ผลการตรวจสอบบัญชีที่ไม่เกิดข้อผิดพลาด บิดเบือนข้อมูลและเป็นไปตามความจริงในการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้องของข้อความทุกประโยค รวมถึงตัวเลขที่ผู้ตรวจสอบได้รวบรวม

2. ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness) หมายถึง ผลการตรวจสอบบัญชีที่ถูกต้องตามควร (Fair) ไม่ลำเอียงทั้งจากทัศนคติและการประเมินที่เป็นกลาง โดยพิจารณาจากความจริงและสถานการณ์รอบด้าน การสังเกตการณ์และการเสนอแนะของผู้ตรวจสอบต้องได้มาจากการกระทำที่ปราศจากอคติลำเอียง โดยไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัวหรือไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่น

3. ด้านความชัดเจน (Clearness) หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารของรายงานการตรวจสอบบัญชีที่สื่อความหมาย เพื่อเข้าใจในรายงานการสอบบัญชีโดยแสดงลำดับความเป็นเหตุเป็นผลชัดเจน หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาทางวิชาการที่ไม่จำเป็นหากจำเป็นต้องใช้ศัพท์เทคนิคต้องมีคำอธิบายหรือนิยามศัพท์การจะทำให้รายงานชัดเจน

4. ด้านความรัดกุม (Conciseness) หมายถึง การสื่อสารตรงประเด็นไม่อ้อมค้อม การตัดทอนข้อความและคำฟุ่มเฟือยที่ไม่จำเป็นออกไปโดยผู้ตรวจสอบยังคงต้องรักษาความต่อเนื่องของแนวคิดที่รายงานไว้ตลอดจนความถูกต้องของการใช้ภาษา เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและใช้เวลาอันน้อยหากสิ่งเหล่านั้นไม่ใช่การสนับสนุนหรือส่งเสริมข้อความที่ต้องการเสนอ

5. ด้านความคิดสร้างสรรค์(Creativity) หมายถึง รายงานการตรวจสอบบัญชีที่สามารถสื่อสารจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน และองค์กรมีการปรับปรุงในสิ่งที่จำเป็น โดยสร้างให้เกิดบรรยากาศเชิงบวกและมีความหมายต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

6. ด้านความครบถ้วน (Completion) หมายถึง การเสนอรายงานที่ครบถ้วนสมบูรณ์ไม่ขาดข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลสารสนเทศ ข้อสังเกต ข้อสรุปและ

ข้อเสนอแนะที่เพียงพอ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมต้องเป็นข้อมูลที่ให้ข้อเท็จจริง หรือข่าวสารที่ครบถ้วนทุกประการ

7. ด้านความทันเวลา (Timeliness) หมายถึง การเสนอรายงานการสอบบัญชี ภายในเวลาที่กำหนด เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง การเสนอผลการตรวจ ไม่ล่าช้า และเพื่อช่วยให้การแก้ไขมีประสิทธิภาพและต้องให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที

บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์ (2554:6) ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง ความสามารถในการตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีอย่างเป็นอิสระจากหลักฐานที่เพียงพอ มีความถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งคุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy) 2. ด้านความเที่ยงธรรม(Objectiveness) 3. ด้านความชัดเจน (Clearness) 4. ด้านความกะทัดรัด(Conciseness) 5. ด้านความสร้างสรรค์(Creation) 6. ด้านความสมบูรณ์ (Completion) 7. ด้านความทันกาล (Timeliness)

Denise และคณะ (2018: 33) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง คุณภาพการตรวจสอบซึ่งสามารถกระทำได้หลายวิธีในการตรวจสอบหาหลักฐานเพื่อเขียนรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยการรายงานต้องไม่ขัดต่อข้อเท็จจริง ครบถ้วน ถูกต้องตามกฎหมาย กำหนดของวิชาชีพบัญชี

Taylor (2015: 26-30) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี การรายงานการตรวจสอบที่ถูกต้อง การรายงานความผิดพลาดของงบการเงินที่สำคัญ และการเขียนรายงานการสอบบัญชีให้มีความเข้าใจ

Okolie (2014: 139-141) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง รายงานทางการเงินที่ไม่มีข้อผิดพลาดใดๆ ดังนั้น ถ้าหากผู้สอบบัญชีทำงานบกพร่อง ไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่หรือละเลยต่อข้อผิดพลาดที่ตรวจพบจะส่งผลให้รายงานทางการเงินที่ตรวจสอบมีข้อผิดพลาดและส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

DeFond และ Zhang (2014:275-326) ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง คุณภาพการตรวจสอบที่สูงขึ้น "ความเชื่อมั่นที่สูงขึ้นที่สะท้อนโดยบริษัทเกี่ยวกับเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานโดยพิจารณาจากงบการเงิน ระบบการรายงานทางการเงินของบริษัทและทรัพย์สินที่แท้จริง" การรับรู้คุณภาพการตรวจสอบแตกต่างกันไปตามมุมมองของผู้ถือหุ้นทุกรายในกระบวนการรายงานทางการเงิน

Reyad (2013:83-93) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง คุณภาพการสอบบัญชีเป็นความสามารถในกระบวนการการปฏิบัติงานตรวจสอบ และรายงานข้อเท็จจริงที่มีสาระสำคัญในรายงานการเงิน เพื่อลดการรับรู้ข้อมูลที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น

Watkins et al. (2004:153-193) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพงานสอบบัญชี มี 2 มุมมองด้วยกัน คือ ชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี และความสามารถในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชี ชื่อเสียงของผู้สอบบัญชื่อนั้นเกิดจากการประเมินของผู้ที่ใช้งบการเงิน โดยวัดได้จากการรับรู้ถึงความสามารถและความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี ซึ่งความสามารถและความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชื่อนั้นนำมาซึ่งคุณภาพงานรายงานทางการเงิน ส่วนของความสามารถในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชื่อนั้นวัดได้จากการที่รายงานทางการเงินนั้นสามารถบอกสถานการณ์ปัจจุบันของบริษัทได้ และลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างผู้บริหารและผู้ใช้งบการเงินอื่นๆ

Zoe-Vonna, P.(1988:55-73) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพของการตรวจสอบบัญชี (Audit Quality) หมายถึง ความน่าจะเป็นที่งบการเงินจะไม่มี การแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

DeAngelo (1981:183-199) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง ความสามารถในการรายงานผลการตรวจพบการ แสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีสาระสำคัญของ ผู้สอบบัญชีความน่าจะเป็นของผู้สอบบัญชีที่จะสามารถตรวจหาข้อผิดพลาดของงบการเงิน และการ รายงานข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี

การควบคุมคุณภาพการสอบบัญชี อาจแบ่งความรับผิดชอบเป็น 2 ส่วน คือ (สุชาย สิริภัทรกุลธร (2564:1-42-1-47)

1. การควบคุมคุณภาพสำหรับสำนักงาน
2. การควบคุมคุณภาพสำหรับผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน

1. การควบคุมคุณภาพสำหรับสำนักงาน

มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ กำหนดให้สำนักงานต้องจัดให้มีและคงไว้ซึ่งระบบการควบคุมคุณภาพเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า

(ก) สำนักงานและบุคลากรของสำนักงานปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องและ

(ข) รายงานที่ออกโดยสำนักงานหรือผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานมีความเหมาะสมกับสถานการณ์

สำนักงานต้องจัดทำเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับนโยบายและวิธีปฏิบัติของสำนักงานและ
สื่อสารนโยบายและวิธีปฏิบัติดังกล่าวให้กับบุคลากรของสำนักงาน

นโยบายและวิธีปฏิบัติที่สำนักงานต้องจัดให้มี ตเองมีองค์ประกอบต่อไปนี้

- (ก) ความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน
- (ข) ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง
- (ค) การตอบรับและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ของลูกค้าและงานที่มีลักษณะ
เฉพาะ
- (ง) ทรัพยากรบุคคล
- (จ) การปฏิบัติงาน
- (ฉ) การติดตามผล

2. การควบคุมคุณภาพสำหรับผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน

ข้อกำหนดเกี่ยวกับความรับผิดชอบ สามารถแบ่งได้เป็นเรื่อง ต่าง ๆ ได้ดังนี้

- (ก) ความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน
ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานตรวจสอบ ต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพโดยรวมของ
งานตรวจสอบแต่ละงานที่ผู้สอบบัญชีผู้นั้นได้รับมอบหมาย
- (ข) ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง
ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานตรวจสอบต้องคงไว้ซึ่งความระมัดระวัง โดยการ
สังเกตการณ์และการสอบถามที่จำเป็น เพื่อให้ทราบถึงการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่
เกี่ยวข้องของสมาชิกในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ
- (ค) การตอบรับและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้าและงานตรวจสอบ
ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานตรวจสอบต้องพอใจว่าได้มีการปฏิบัติตามวิธีปฏิบัติ
ที่เหมาะสมเกี่ยวกับการตอบรับงานและการคงไว้ ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้าและงานตรวจสอบแล้ว
และต้องพิจารณาว่าข้อสรุปที่ได้จากเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสม
- (ง) การมอบหมายงานของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ
ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานตรวจสอบต้องพอใจว่ากลุ่มผู้ปฏิบัติตามวิธี
ปฏิบัติงานตรวจสอบและผู้เชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชีที่มีได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน
ตรวจสอบ(ถ้ามี) โดยรวมแล้วมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมที่จะ
- (ก) ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานวิชาชีพ และข้อกำหนดทางกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้อง และ
- (ข) สามารถออกรายงานของผู้สอบบัญชีที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

(จ) การปฏิบัติงาน

ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานตรวจสอบต้องรับผิดชอบในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) การกำหนดทิศทาง การควบคุมดูแลและการปฏิบัติงานของงาน

ตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องและ

(ข) รายงานของผู้สอบบัญชีที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

(ค) รับผิดชอบในการสอบทานเป็นไปตามนโยบายและวิธีปฏิบัติในการสอบทานของสำนักงาน

(ง) รับผิดชอบต่อการที่กลุ่มผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบมีการปรึกษาหารืออย่างเหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ ที่ยากหรือที่มีข้อโต้แย้ง รวมถึงการพิจารณาว่าได้มีการนำข้อสรุปที่ได้จากการปรึกษาหารือไปปฏิบัติแล้ว

(ฉ) การติดตามผล

ผู้สอบบัญชีต้องบันทึกเรื่องต่อไปนี้ในกระดาษทำการ

(ก) ประเด็นที่พบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องและประเด็นดังกล่าวได้รับการแก้ไขอย่างไร

(ข) ข้อสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระที่เกี่ยวข้องกับงานตรวจสอบนั้น และข้อหารือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานที่สนับสนุนข้อสรุปดังกล่าว

(ค) ข้อสรุปที่ได้เกี่ยวกับการตอบรับงานและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้าและงานตรวจสอบ

(ง) ลักษณะและขอบเขตของการปรึกษาหารือและข้อสรุปที่ได้จากการปรึกษาหารือที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานตรวจสอบ

สำหรับงานตรวจสอบที่ได้สอบทานแล้ว ผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพงานตรวจสอบต้องบันทึกในกระดาษทำการว่า

(ก) วิธีปฏิบัติที่กำหนดโดยนโยบายของสำนักงานเกี่ยวกับการสอบทานการควบคุมคุณภาพงานตรวจสอบได้มีการปฏิบัติตามแล้ว

(ข) การสอบทานการควบคุมคุณภาพงานตรวจสอบได้เสร็จสิ้นลงในหรือก่อนวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี และ

(ค) ผู้สอบทานได้พบว่ามีเรื่องที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขที่อาจเป็นเหตุให้ผู้สอบทานเชื่อว่าการใช้ดุลยพินิจที่สำคัญและข้อสรุปที่ได้ของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบนั้นไม่เหมาะสม

การสอบทานควบคุมคุณภาพงาน กระบวนการที่ออกแบบมาเพื่อจัดให้มีการประเมินอย่างมีหลักเกณฑ์ ในหรือก่อนวันที่ในรายงาน เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจที่สำคัญของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และข้อสรุปที่ได้ที่ใช้ในการจัดทำรายงาน กระบวนการการสอบทานการควบคุมคุณภาพงานนี้ใช้สำหรับการตรวจสอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนและงานที่ให้บริการอื่น (ถ้ามี) ที่สำนักงานพิจารณาแล้วเห็นว่าจะต้องมีการสอบทานการควบคุมคุณภาพงาน

แม้ว่าจะมีการให้คำนิยามคำว่าคุณภาพงานสอบบัญชีกันอย่างกว้างขวาง แต่ไม่มีคำนิยามไหนที่สมบูรณ์แบบที่สุดที่จะเป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพงานสอบบัญชีได้ อาจเป็นเพราะว่าแต่ละคนมีมุมมองเรื่องคุณภาพงานสอบบัญชีที่แตกต่างกัน สำหรับประเทศไทยนั้นแนวทางในการจัดทำมาตรฐานการสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานสอบบัญชีระหว่างประเทศ (ISAs : International Standard on Auditing) มาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีออกโดยสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC: International Federation of Accountants) หรือ หน่วยงานที่กำหนดมาตรฐานทางวิชาชีพ ซึ่งรวมถึงมาตรฐานการศึกษาจรรยาบรรณ มาตรฐานการสอบบัญชีและการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี ซึ่งในปัจจุบันนี้บังคับใช้ทั้งหมด 3 ฉบับ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะและศิลาพร ศรีจันเพชร, 2563:2-24-2-25)

1. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 220 เรื่อง การบริหารคุณภาพการตรวจสอบงบการเงิน (TSA220) โดยมีประเด็นปรับปรุงที่สำคัญดังนี้ ซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีได้ปรับปรุงในปี พ.ศ.2562 ให้สอดคล้องกับ TSQM ที่กำหนดความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานตรวจสอบมีหน้าที่บริหารและได้มาซึ่งคุณภาพของงานตรวจสอบ และต้องสร้างสภาพแวดล้อมของงานที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการควบคุมคุณภาพการตรวจสอบงบการเงินรวมทั้งความรับผิดชอบของผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพการตรวจสอบ

2. มาตรฐานการบริหารคุณภาพ ฉบับที่ 1 เรื่องการบริหารคุณภาพสำหรับสำนักงานที่ให้บริการด้านการตรวจสอบ หรือการสอบทานงบการเงินหรืองานที่ให้ความเชื่อมั่นอื่นตลอดจนบริการเกี่ยวเนื่อง (TSQM 1) พ.ศ.2562 (1) ความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน คือ สำนักงานต้องจัดให้มีนโยบายและวิธีปฏิบัติเพื่อให้ตระหนักว่าคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็นในการปฏิบัติงาน บทบาทของหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีเพื่อให้สำนักงานมีคุณภาพตามที่กำหนด (2) ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณ คือ กำหนดให้สำนักงานและบุคลากรของสำนักงานปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (3) การตอบรับงานสอบบัญชี คือ สำนักงานต้องมีกระบวนการและวิธีปฏิบัติในการตอบรับงานสอบบัญชีรวมถึงการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้าและงานที่มีลักษณะเฉพาะ (4) ทรัพยากรบุคคล คือ สำนักงานต้องออกแบบวิธีปฏิบัติเพื่อให้สำนักงานมีบุคลากรที่มีคุณภาพ มีทักษะความรู้ ความสามารถและยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณที่เพียงพอ (5) การปฏิบัติงาน คือ กำหนดวิธีปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ และข้อกำหนดทางกฎหมายที่

เกี่ยวข้อง และ (6) การติดตามผล คือ การติดตามผลเกี่ยวกับนโยบายและวิธีปฏิบัติในการควบคุมคุณภาพนั้นเกี่ยวข้องเพียงพอและมีการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และ

3. มาตรฐานการบริหารคุณภาพ ฉบับที่ 2 การสอบทานคุณภาพงาน การสอบทานควบคุมคุณภาพงาน หมายถึง กระบวนการที่ออกแบบมาเพื่อจัดให้มีการประเมิน อย่างมีหลักเกณฑ์ ในหรือก่อนวันที่ในรายงาน เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจที่สำคัญของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานและข้อสรุปที่ได้ที่ใช้ ในการจัดทำรายงาน กระบวนการการสอบทานการควบคุมคุณภาพงานนี้ใช้สำหรับการตรวจสอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนและงานที่ให้บริการอื่น (ถ้ามี) ที่สำนักงานพิจารณาแล้วเห็นว่า ต้องมีการสอบทานการควบคุมคุณภาพงาน(สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565e)

จากความหมายของคุณภาพการสอบบัญชี ดังกล่าวข้างต้น งานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนด ความหมายของคุณภาพการสอบบัญชี สามารถสรุปได้ว่าประสิทธิภาพในการรายงานผลการ ตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอย่างถูกต้อง เที่ยงธรรม ด้วยความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ วัดผลการดำเนินงานและการตัดสินใจ โดยผลที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบจาก หลักฐานที่ได้รับในระหว่างการตรวจสอบที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ เพื่อเพิ่มศักยภาพของการ ปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญกับข้อมูลถือเป็นคุณภาพในการสอบบัญชีประกอบด้วย(อุษณา ภัทร มนตรี,2560;12-3-12-4) และ (แดน กุลรูป,2565:150) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness) หมายถึง ผลการตรวจสอบบัญชีที่ถูกต้อง แม่นยำ จากการใช้ดุลพินิจโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรืออิทธิพลอันเกิน ควรของบุคคลอื่นมาบดบังการใช้ดุลพินิจทางวิชาชีพ เพื่อให้การบริการสอบบัญชีแสดงข้อสรุปและ แสดงให้ผู้อื่นเห็นว่า ผู้สอบบัญชีได้ข้อสรุปโดยปราศจากความอคติในการให้บริการโดยไม่มีประโยชน์ ส่วนตัวหรือผลตอบแทนใดจากผู้อื่น

2. ด้านการสื่อสารและชัดเจน (Communication and Clarity) หมายถึง ความสามารถในการนำเสนอข้อมูล จากการสรุปการตรวจสอบที่สื่อความหมายให้ผู้ใช้อ้างอิง งบการเงินเข้าใจในรายงานการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีที่ได้แสดงความเห็นต่องบการเงินจาก หลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ แสดงความเห็นตามข้อเท็จจริงที่ตรวจพบไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชี เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับประโยชน์จากการใช้งบการเงิน รวมทั้งทราบถึงเหตุการณ์ที่มีสาระสำคัญที่ อาจมีผลกระทบต่องบการเงินได้อย่างชัดเจน

3. ด้านความตรงประเด็น (Cogency) หมายถึง การนำเสนอข้อมูลของรายงานการ ตรวจสอบที่ตรงไปตรงมา จากการแสดงความเห็นในงบการเงินที่ได้จัดทำขึ้นอย่างถูกต้องและ ครบถ้วนในสาระสำคัญตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง เพื่อความทันต่อเวลาของผู้ใช้ งบการเงินที่เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สามารถนำข้อมูลรายงานทางการเงินที่ผ่านการตรวจสอบโดย ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจได้

4. ด้านการสร้างเชื่อมั่น (Reliability)

การสร้างเชื่อมั่นอย่างมีจรรยาบรรณและเป็นอิสระ คือ การสร้างเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้เสียของกิจการในรูปแบบของการแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีจากคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมาตรฐาน ในการปฏิบัติงานตรวจสอบมีจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความเป็นอิสระ มีความสามารถในการใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจอย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการรักษาหรือคงไว้ซึ่งลูกค้าของผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานตามวิชาชีพเป็นไปอย่างมีจรรยาบรรณและเป็นอิสระคงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (แดน กุลรูป, 2565:145)

ซึ่งจากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้งบการเงิน จากการแสดงความเห็นในงบการเงินของผู้สอบบัญชีที่มีประสิทธิภาพจะสร้างเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็น โดยผู้สอบบัญชีสามารถรายงานข้อมูลจากหลักฐานที่ได้รับในการตรวจสอบที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ เพื่อแสดงข้อสรุปผลการตรวจสอบต่อผู้ใช้งบการเงินให้เกิดความน่าเชื่อถือในข้อมูลที่ผ่านมาการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีโดยใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจและมีความสามารถในการรักษาหรือคงไว้ซึ่งลูกค้าของผู้สอบบัญชีอนุญาต ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สรุปการทบทวนวรรณกรรมของตัวแปรย่อยของคุณภาพการสอบบัญชี ดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปทบทวนวรรณกรรมตัวแปรย่อยของคุณภาพการสอบบัญชี

คุณภาพการสอบบัญชี	ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness)	ด้านการสื่อสารและชัดเจน (Communication and Clarity)	ด้านความตรงประเด็น (Cogency)	ด้านการสร้างเชื่อมั่น (Reliability)
แดน กุลรูป (2565)				✓
ชัชฌานันต์ บุณยานันท์(2564)	✓	✓		
ณัฐฐินา คล้ายแก้ว (2562)	✓	✓	✓	
ณัฐญา เสียวครบุรี (2562)	✓	✓		
กิตติคม จันทะริย (2560)	✓	✓		
จารินยา แก้วสุริยา (2560)	✓	✓		
อุษณา ภัทรมนตรี(2560)	✓	✓	✓	
บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์ (2558)	✓	✓		

ตารางที่ 3 สรุปทบทวนวรรณกรรมตัวแปรย่อยของคุณภาพการสอบบัญชี(ต่อ)

คุณภาพการสอบบัญชี	ด้านความเที่ยง ธรรม (Objectiveness)	ด้านการสื่อสาร และชัดเจน (Communication and Clarity)	ด้านความตรง ประเด็น (Cogency)	ด้านการสร้าง ความเชื่อมั่น (Reliability)
Zoe-Vonna, P.(2020)	✓			
Denise(2018)		✓		
Taylor(2015)	✓			
Okolie(2014)	✓			
รวม	10	8	2	1

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรมของผู้วิจัย

จากองค์ประกอบของการมีคุณภาพการสอบบัญชีสามารถสรุปได้ว่า คุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพในการรายงานผลการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้อย่างถูกต้อง เที่ยงธรรม ด้วยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วัดผลการดำเนินงานและการตัดสินใจโดยผลที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบ จากหลักฐานที่ได้รับจากการตรวจสอบ ผู้วิจัยได้ประยุกต์จากแนวคิดคุณภาพการสอบบัญชีของ(อุษณา ภัทรมนตรี ,2560;12-312-4)ประกอบด้วย 1) ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness) 2) ด้านการสื่อสารและชัดเจน (Communication and Clarity) 3) ด้านความตรงประเด็น (Cogency)(ความรัดกุม)และประยุกต์แนวคิดของแดน กุลรูป (2565:150) ด้านการสร้างเชื่อมั่น (Reliability) มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชี

จากการการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ตรวจสอบบัญชี ในสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง ซึ่งได้ทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่อง สาเหตุของข้อสังเกตที่ควรปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอบบัญชีในปัจจุบัน จากทำการวิเคราะห์ของต้นเหตุของปัญหาต่อคุณภาพการสอบบัญชี (Root cause analysis) และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสู่หลายปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ตรวจสอบบัญชี ในสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง (รัชชานนท์ พรหมจาด,2565) มีดังนี้

1. ปัจจัยด้านผลตอบแทนแก่ผู้สอบบัญชี

ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมักจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความเป็นไปได้ในการแก้ไขงบการเงินซึ่งก็หมายความว่าค่าธรรมเนียมที่สูงส่งผลทำให้มีคุณภาพการสอบบัญชีที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิธานแสนภักดี และ ณัฐสพันธ์ เฝ้าพันธุ์ (2565) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าการกำหนดค่าธรรมเนียมการตรวจสอบมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

2. ปัจจัยด้านความเหมาะสมของปริมาณและความซับซ้อนของงานสอบบัญชี

จากงานวิจัยของ สิริยาภา ยวงมณี (2558) ที่ได้ศึกษา ในเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณงานสอบบัญชีและคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีไทย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงลบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีคือปัจจัยด้านปริมาณงานสอบบัญชี

3. ปัจจัยด้านความเพียงพอของบุคลากร

จากงานวิจัยของ ปิยมาศ เรืองแสงรอบ และ ศิลปพร ศรีจันเพชร (2552) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อคุณภาพภายในสำนักงาน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการที่มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน และระยะเวลาที่มีจำกัดที่เกิดจากการกำหนดวันที่ต้องนำส่งงบการเงินต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงทำให้บุคลากรที่รับผิดชอบต่อการดำเนินการเกี่ยวกับคุณภาพงานสอบบัญชีไม่ให้ความสำคัญกับคุณภาพงานสอบบัญชี (2) ด้านข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าสำนักงานขนาดกลางและเล็กอาจมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการดำเนินนโยบายการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีและพนักงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบ (3) ด้านทรัพยากรบุคคล ผู้ให้การสัมภาษณ์ส่วนใหญ่กล่าวว่า ปัจจุบันสำนักงานสอบบัญชีที่สังกัดอยู่ยังไม่มีภาระบุพบทหน้าที่ของหุ้นส่วนสำนักงาน ผู้สอบบัญชี หรือเจ้าของไว้อย่างชัดเจน และสำนักงานมีบุคลากรในสำนักงานไม่เพียงพอ (4) ด้านผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี ปัญหาและอุปสรรคในการแต่งตั้งผู้สอบทานคุณภาพงานสอบบัญชี ถือว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคหลักในการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี เนื่องจากความเพียงพอของบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรอาวุโสที่มีจำนวนน้อยในแต่ละสำนักงาน ดังนั้น ควรต้องมีการปรับปรุงและแก้ไขในเรื่องความเพียงพอของบุคลากรในการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี

4. ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการสอบบัญชี

จากงานวิจัย ประทีป วชิทองรัตน์ (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสอบบัญชีของหน่วยงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมของ

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีประสบการณ์ในด้านของการวางระบบบัญชีและการให้คำปรึกษาด้านบัญชีที่ส่งผลต่อความสมบูรณ์ และมาตรฐานของรายงานทางการเงินในประเทศจีน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์ด้านการวางระบบบัญชีจะมีผลการปฏิบัติงานและขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน รวมถึงมีการรวบรวมหลักฐานในการสอบบัญชีอย่างเป็นระบบและยังสามารถช่วยในเรื่องของการลดความเสี่ยงทางการเงิน

นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์ด้านการให้คำปรึกษาด้านบัญชียังสามารถประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานและให้คำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการหรือเจ้าของบริษัทและบอกรายละเอียดเกี่ยวกับเงื่อนไขด้านเวลาและขอบเขตซึ่งเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

5. ปัจจัยด้านการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการสอบบัญชี

จากงานวิจัยของ พิธาน แสนภักดี และ ณัฐสพันธ์ เผ่าพันธุ์ (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีด้านการตรวจสอบบัญชีมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพงานสอบบัญชี และงานวิจัยของ นวพร ชูเปี้ยเต็ง และ จันทร์ลอย เลขทิพย์ (2561) ซึ่งทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตรวจสอบของผู้ช่วยผู้สอบบัญชี โดยพบว่า ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีด้านคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ก่อขวัญ ก่อสกุล (2564) ที่ศึกษาในเรื่องผลกระทบของการตรวจสอบบัญชีระยะไกล ต่อความพึงพอใจของลูกค้าผ่านคุณภาพการสอบบัญชี ผลการวิจัยพบว่า การตรวจสอบบัญชีระยะไกลส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีและเมื่อพิจารณาการตรวจสอบบัญชีระยะไกลในแต่ละวงจรมานั้น พบว่าการตรวจสอบบัญชีระยะไกลในวงจรรายจ่ายส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลภาวัน สติรัตน์(2564) ที่ได้ศึกษาผลกระทบจากการปฏิบัติงานที่บ้าน (Work from home) ต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้สอบบัญชี พบว่า ปัจจัยการปฏิบัติงานที่บ้าน (Work from home) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยประสิทธิภาพในการทำงานของผู้สอบบัญชี และ

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชีมีหลายสาเหตุ (กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์, สุขจิตต์ ณ นคร, 2562) ดังนี้

1. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้ต่อเดือน
2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองรัฐบาล กฎหมายด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี และด้านวัฒนธรรม

3. ปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชี ประกอบด้วย ด้านขนาด ด้านนโยบายและด้านโครงสร้างองค์กร และ

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชี (สมศักดิ์ จินตวัฒน์กุล, 2554: 70) ดังนี้

1. ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มักจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความเป็นไปได้ในการแก้ไขงบการเงิน ซึ่งก็หมายความว่าค่าธรรมเนียมที่สูงส่งผลทำให้มีคุณภาพการสอบบัญชีที่สูงขึ้น

2. ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี การใช้บริการสอบบัญชี จากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่จะมีความสัมพันธ์ที่ส่งผลทำให้เกิดคุณภาพการสอบบัญชีที่มากกว่าสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็ก ซึ่งการที่ สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ได้ให้บริการสอบบัญชีที่มีคุณภาพสูงนั้นถือเป็นการป้องกันการบริหารกำไรอย่างหนึ่ง

3. ความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชีที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานไม่มีความลำเอียงหรือการที่มีจริยธรรมทางวิชาชีพมักจะส่งผลต่อการตรวจสอบบัญชีที่มีคุณภาพหรือมีโอกาสที่จะต้องมีการแก้ไขงบการเงินในภายหลังน้อยลง

4. ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชีที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการตรวจสอบบัญชี สำหรับธุรกิจเฉพาะ เช่น ธุรกิจธนาคาร เช่าซื้อ รับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น มักจะส่งผลทำให้งบการเงินที่ได้รับการตรวจสอบนั้น มีความถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปไม่มีความเป็นไปได้น้อยในการที่จะต้องทำการแก้ไขงบการเงินในภายหลัง ซึ่งแสดงถึงคุณภาพของการตรวจสอบบัญชี

5. การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ระดับของการเปิดเผยข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงิน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพการสอบบัญชีซึ่งระดับของการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินนั้น ส่งผลมาจากค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีและมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ หากมีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูงมักจะทำให้ผู้สอบบัญชีมีความรอบคอบเพิ่มขึ้นที่จะทำการเปิดเผยข้อมูลที่แสดงในงบการเงินอย่างเพียงพอและจะส่งผลให้งานสอบบัญชานั้นมีคุณภาพ

6. คณะกรรมการตรวจสอบ กิจกรรมที่มีคณะกรรมการตรวจสอบมีความเป็นไปได้ที่กิจการนั้นจะมีการควบคุมภายในที่ดีซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีที่เพิ่มขึ้น

7. การเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี กิจกรรมที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้สอบบัญชีมักจะส่งผลทำให้ผู้สอบบัญชีรายใหม่นั้น ให้บริการสอบบัญชีที่มีคุณภาพสูงในปีที่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจจะเป็นผลจากการที่ผู้สอบบัญชีรายเดิมได้ให้บริการสอบบัญชีในคุณภาพที่ต่ำ

ดังนั้น ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชี เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถเลี้ยงได้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะต้องอาศัยประสบการณ์ในการตรวจสอบแก้ไขเหตุการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ ผู้สอบ

บัญชีรับอนุญาตจะต้องควบคุมคุณภาพสำหรับสำนักงานที่ให้บริการด้านการตรวจสอบและสอบทานงบการเงิน เพื่อให้ได้คุณภาพการสอบบัญชีตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ เรื่อง การควบคุมคุณภาพสำหรับสำนักงานที่ให้บริการด้านการตรวจสอบและสอบทานงบการเงิน (สมศักดิ์ จินตวัฒน์กุล, 2554: 73) เพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าสำนักงานและบุคลากรได้ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพบัญชี การรายงานของผู้สอบบัญชีมีความเหมาะสมและมีจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีด้านการรับงานการตรวจสอบบัญชีที่มีความรับผิดชอบในการตรวจสอบงบการเงินที่ถูกต้องเที่ยงธรรมและปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีได้อย่างมีความรู้ ความชำนาญรวมถึงการติดตามผลการตรวจสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีต้องรับผิดชอบต่องานตรวจสอบเมื่อมีข้อบกพร่องหรือมีผลกระทบต่องานตรวจสอบของสำนักงานและควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบนั้น เพื่อสร้างศักยภาพและความสำเร็จให้เป็นที่ยอมรับจากลูกค้าและเพื่อสร้างความไว้วางใจในการให้บริการงานสอบบัญชี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

แดน กุลรูป (2565:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ อิทธิพลเชิงโครงสร้างของสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการสอบบัญชีและการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบอิทธิพลเชิงโครงสร้างของสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการสอบบัญชีและการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ได้รับข้อมูลจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย จำนวน 141 คน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อกระบวนการสอบบัญชีในขณะเดียวกัน กระบวนการสอบบัญชีมีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพและคุณภาพการสอบบัญชี นอกจากนี้ การใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพมีอิทธิพลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อคุณภาพการสอบบัญชีเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาวิจัยนี้ไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพและคุณภาพการสอบบัญชี ดังนั้นจึงสามารถอธิบายได้ว่า คุณภาพการสอบบัญชีเป็นปัจจัยที่จะได้รับอิทธิพลทางบวกจากกระบวนการสอบบัญชีและการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยที่กระบวนการสอบบัญชีเป็นปัจจัยที่ได้รับอิทธิพลทางบวกจากความสามารถหรือสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สอบบัญชี

อภิชาติ การะเวก (2565: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ คุณภาพการตรวจสอบบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะของนักบัญชีต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน และเพื่อศึกษาคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะของนักบัญชีต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน พบว่า จรรยาบรรณ อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะทางปัญญา อยู่ในระดับปฏิบัติมาก และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อยู่ในระดับปฏิบัติมาก สำหรับความรู้ทางด้านวิชาชีพ พบว่า ด้านการบัญชี อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา เทคโนโลยีสารสนเทศและด้านความรู้ทั่วไป อยู่ในระดับปฏิบัติมาก และ 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพงานสอบบัญชีโดยรวม อยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ประสิทธิภาพของผู้สอบบัญชีและทักษะของผู้สอบบัญชี ผลงานวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของจรรยาบรรณของนักบัญชีและศักยภาพของนักบัญชีเป็นคุณสมบัติที่พึงมีทำให้เป็นที่ยอมรับในการตรวจสอบธุรกิจ

วรรณรดา พวงมาลัย (2563: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของการตรวจสอบบัญชีจากการนำเทคโนโลยี AI เข้ามาใช้และความเชื่อมั่นในการสอบบัญชี ผลการวิจัยพบว่า เทคโนโลยี AI ไม่ได้ส่งผลต่อกระบวนการสอบบัญชีในภาพรวม สืบเนื่องมาจากมาตรฐานการสอบบัญชีที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงและผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานตามเรื่องที่มาตรฐานการสอบบัญชีกล่าวถึง ทั้งนี้ เทคโนโลยี AI ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการสอบบัญชี แต่ยังไม่สามารถทำหน้าที่แทนผู้สอบบัญชีได้ทั้งหมดโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ที่ซับซ้อนและใช้ความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพและจากการศึกษาพบว่าผู้สอบบัญชีมีความเชื่อมั่นในการนำเทคโนโลยี AI มาใช้หากระบบผ่านการตรวจสอบและได้รับอนุญาตแล้ว

เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2563:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ทักษะการตอบรับงานและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้าและงานที่มีลักษณะเฉพาะของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 (TSQC1) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการตอบรับงานและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้าและงานที่มีลักษณะเฉพาะของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 เพื่อประเมินว่านโยบายและวิธีปฏิบัติการควบคุมคุณภาพว่ามีการออกแบบไว้อย่างเพียงพอเหมาะสม และมีการปฏิบัติตามอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ปัจจัยที่นำมาใช้ในการศึกษา คือ ความสามารถผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในการปฏิบัติตาม TSQC1 ด้านการตอบรับงานและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้าและงานที่มีลักษณะเฉพาะที่ระบุไว้ในมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ(TSQC1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ปฏิบัติงานในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 864 ราย ได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 260 ราย คิดเป็น ร้อยละ 30.73 ผลจากการวิจัยพบว่า การปฏิบัติความสามารถในการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านการตอบรับงานและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้าและงานที่มีลักษณะเฉพาะของ

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ อายุ ประสบการณ์ปฏิบัติงานสอบบัญชี ระดับการศึกษา และจำนวนผู้ช่วยผู้สอบบัญชี

วิไลลักษณ์ เอี่ยมจตุรภัทรและคณะ (2562:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การประยุกต์โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นแนวทางการประยุกต์โปรแกรมการวิเคราะห์เชิงลึก(Audit Data Analytics: ADAs) กับขั้นตอนในการตรวจสอบโดยใช้การทดลองปฏิบัติจริงในโปรแกรมสำเร็จการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อการตรวจสอบที่พัฒนาโดยสำนักงานสอบบัญชีแห่งหนึ่ง รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้สอบบัญชีที่ปฏิบัติงานภายในสำนักงานสอบบัญชีที่มีการนำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อการตรวจสอบบัญชีมาใช้ในการตรวจสอบ เพื่อแสดงให้เห็นทัศนคติที่มีต่อการนำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อการตรวจสอบมาใช้ในการสอบบัญชี การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกสามารถนำมาประยุกต์ได้ในทุกขั้นตอนของการตรวจสอบเป็นอย่างดี ทั้งในขั้นตอนการวางแผนและประเมินความเสี่ยง การทดสอบการควบคุมและการตรวจสอบเนื้อหาสาระ ซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์เปรียบเทียบ และการทดสอบรายละเอียดยอดคงเหลือ การศึกษานี้ได้ยกตัวอย่างรายงานของแต่ละขั้นตอนการสอบบัญชี เพื่อให้เห็นแนวทางปฏิบัติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก เพื่อการตรวจสอบอีกด้วย ผลการวิจัยพบว่า จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มี ประสบการณ์แสดงให้เห็นว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อการตรวจสอบ(Audit Data Analytics: ADAs) สามารถเพิ่มคุณภาพงานตรวจสอบบัญชีและเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้สอบบัญชีในการทดสอบรายการที่ครอบคลุมร้อยละ 100 ของข้อมูล ทั้งหมด ซึ่งสามารถเพิ่มคุณภาพงานสอบบัญชีให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยลดต้นทุนและเวลาในการตรวจสอบ ทั้งนี้การสัมภาษณ์ยังพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อการตรวจสอบ (Audit Data Analytics: ADAs) สามารถตอบสนองความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพได้ง่ายกว่าการตรวจสอบแบบเดิม

โชติพัฒน์ จักรสมศักดิ์ (2562:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เทคโนโลยีในการตรวจสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็กที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคโนโลยีในการตรวจสอบบัญชี ประโยชน์และอุปสรรคในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางของสำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็กที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งให้บริการตรวจสอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียน ประจำปี 2562 จำนวน 5 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า สำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็กใช้โปรแกรมสำเร็จรูปพื้นฐานเป็นหลัก เช่น Microsoft Excel และ Microsoft Word ในกระบวนการตรวจสอบบัญชี นอกจากนี้มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปพื้นฐานแล้วยังมีการใช้โปรแกรมสำหรับการตรวจสอบบัญชีอื่นๆ ได้แก่ Voyager เป็นแพลตฟอร์มในการ

ปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ACL และ IDEA ใช้ในการเลือกตัวอย่างและใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล CCH เป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่ช่วยในการบริหารจัดการกระดาษทำการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และโปรแกรมที่ใช้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง MUS ทั้งนี้เทคโนโลยีที่สำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็กนำมาใช้จึงขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในแต่ละสำนักงานและขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการใช้งาน

กรไชย พรภักสรชกร (2562:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของความชำนาญพิเศษการสอบบัญชีที่มีต่อการวางแผนการสอบบัญชี คุณภาพการสอบบัญชีและผลปฏิบัติงานการสอบบัญชี : การวิจัยเปรียบเทียบผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย ซึ่งการวิจัยนี้ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย จำนวน 243 คน และ 217 คน ตามลำดับ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ความชำนาญพิเศษการสอบบัญชีมีผลกระทบสำคัญต่อการวางแผนการสอบบัญชีและคุณภาพการสอบบัญชี นอกจากนี้ การวางแผนการสอบบัญชีก็มีผลกระทบสำคัญต่อคุณภาพการสอบบัญชี คุณภาพการสอบบัญชีมีผลกระทบอันมีสาระสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานการสอบบัญชี อย่างไรก็ตาม การวางแผนการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานการสอบบัญชีสำหรับผู้สอบบัญชีภาษีอากร แต่ไม่มีความสัมพันธ์สำหรับผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยคุณภาพการสอบบัญชีเป็นดั่งแปรกลางของความสัมพันธ์ในการวิจัย และการวางแผนการสอบบัญชีเป็นตัวแปรกลางในการวิจัยเฉพาะผู้สอบบัญชีภาษีอากรอย่างเดียวเท่านั้น สรุปผลการวิจัยได้ว่า ความชำนาญพิเศษการสอบบัญชี มีบทบาทสำคัญในการกำหนดความยั่งยืนของผลลัพธ์การสอบบัญชีในระยะยาวและในอนาคต

สุพิชา ศรีสุคนธ์ (2562:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมการสอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของบริษัท จะทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในดัชนีหลักทรัพย์ CLMV มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมการสอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในดัชนีหลักทรัพย์ CLMV ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2560 จำนวนที่ศึกษารวม 120 รายปีบริษัท ผลการวิจัยพบว่า ความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมของสำนักงานสอบบัญชีมีอิทธิพลทางลบต่อคุณภาพการสอบบัญชีที่วัดจากค่าสมบูรณ์ของรายการคงค้างซึ่งใช้ดุลพินิจของผู้บริหาร และระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าและประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีอิทธิพลทางลบต่อคุณภาพการสอบบัญชีที่วัดจากการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี รวมทั้ง ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีผิดปกติและระยะเวลาการสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีมีอิทธิพลทางลบต่อคุณภาพการสอบบัญชีที่วัดจากระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานการสอบบัญชี(ระยะสั้น) แต่ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าและประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีที่วัดจากระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานการสอบบัญชี

ชุตินุช อินทรประสิทธิ์ (2561:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การสอบบัญชีในยุค Big Data มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับ Big Data ความหมายของ Big Data

ในบริบทของงานสอบบัญชี การประยุกต์ใช้ศาสตร์การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) สำหรับแต่ละกระบวนการสอบบัญชี ตลอดจนข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางในการบูรณาการ Big Data กับงานสอบบัญชีให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อเป็นประโยชน์แก่ทั้งสำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชี ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเช่นองค์กรผู้รับบริการสอบบัญชีหน่วยงานสนับสนุน ผลการวิจัยพบว่า จากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดคลังข้อมูลมากมายมหาศาลที่เป็นแหล่งทรัพยากรความรู้ให้กับทุกสาขาอาชีพหรือที่เราเรียกกันว่า Big Data การสอบบัญชีเป็นหนึ่งในสาขาวิชาชีพที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคของ Big Data เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และในขณะเดียวกันเพื่อลดภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้น

นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์ (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของสมรรถนะการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีการตรวจสอบที่มีต่อผลการปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ในกลุ่มของสมรรถนะการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีการตรวจสอบความทันเวลาของการรายงานการสอบบัญชีความถูกต้องในการปฏิบัติงานสอบบัญชีและผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี งานวิจัยนี้ได้บูรณาการองค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีการตรวจสอบสำหรับ 4 มิติใหม่เลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPAs) ในประเทศไทย จำนวน 382 คน ผลการวิจัยพบว่า แสดงให้เห็นว่าการตระหนักถึงความสมบูรณ์ของฐานข้อมูลการสอบบัญชีความสามารถในการเชื่อมโยงเครือข่ายทางการสอบบัญชีและความสามารถในการใช้ซอฟต์แวร์ทางการสอบบัญชีที่ทันสมัยมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความทันเวลาของการรายงานการสอบบัญชีในทำนองเดียวกันความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบการตระหนักถึงความสมบูรณ์ของฐานข้อมูลการสอบบัญชีและความสามารถในการใช้ซอฟต์แวร์ทางการสอบบัญชีที่ทันสมัยมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความถูกต้องในการปฏิบัติงานสอบบัญชี นอกจากนี้ความทันเวลาของการรายงานการสอบบัญชีและความถูกต้องในการปฏิบัติงานสอบบัญชีก็มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี

อรอุมา แก้วสิทธิ์ (2561:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ คุณภาพงานสอบบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการเงิน เพื่อศึกษาคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านลูกค้า เพื่อศึกษาคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านกระบวนการภายใน และเพื่อศึกษาคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และการพัฒนากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้สอบบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 153 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-35 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน 60,001 บาทขึ้นไป การอบรมการสอบบัญชี 1-2 ครั้ง และผู้สอบ

บัญชีของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณภาพงานสอบบัญชีโดยรวม ขนาดของสำนักงาน ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี ประสิทธิภาพของผู้สอบบัญชี อยู่ในระดับมากและผู้สอบบัญชี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการพัฒนาอยู่ในระดับมากเกณฑ์การวิเคราะห์การถดถอย พบว่าคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยภาพรวมพบว่า ประสิทธิภาพของผู้สอบบัญชีมี ผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานแต่ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี และ ค่าธรรมเนียมไม่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน

ลัดดาวัลย์ ยอดบัว (2560:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ อิทธิพลของการควบคุมการสอบบัญชีมีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการควบคุมการสอบบัญชีและความเป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 295 คน ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมการสอบบัญชีและความเป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ดังนั้น ผู้สอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑลสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการสอบบัญชีให้เป็นไปตามข้อกำหนด และทันต่อการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานของการสอบบัญชีระหว่างประเทศ ยกกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีของไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ธิดารัตน์ ยงยศยิ่ง (2560:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของความครอบคลุมในการวางแผนการสอบบัญชีคุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อความยั่งยืนในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความครอบคลุมในการวางแผนการสอบบัญชีที่มีต่อความยั่งยืนในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยและคุณภาพในการสอบบัญชีที่มีต่อความยั่งยืนในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย และผลกระทบของความครอบคลุมในการวางแผนการสอบบัญชี คุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อความยั่งยืนในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า 1.ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถการบริหารงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีคะแนนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงสุด 2.ความครอบคลุมในการวางแผนการสอบบัญชีมีผลต่อความยั่งยืนในการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมรา เพียรบุชา ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี คือ การควบคุมภายในหลักฐานการสอบบัญชีการเลือกตัวอย่างในการสอบบัญชี การวางแผนตรวจสอบบัญชีอยู่ในระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3.ความครอบคลุมในการวางแผนการสอบบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพใน

การสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4.คุณภาพในการสอบบัญชีมีผลต่อความยั่งยืนในการสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Kyriakou, M. I. (2022:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของวิกฤตการณ์ทางการเงินต่อคุณภาพการสอบบัญชี: หลักฐานของยุโรป วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลกระทบของวิกฤตการณ์ทางการเงินที่มีต่อคุณภาพการตรวจสอบโดยการวิเคราะห์เกณฑ์คงค้างตามดุลยพินิจ การศึกษานี้พิจารณาตัวอย่างของบริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงินของเยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี และ สเปน ตั้งแต่ปี 2548 ถึง 2556 เพื่อตรวจสอบความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี ผลการวิจัยพบว่า วิกฤตการณ์ทางการเงินส่งผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชี โดยช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน คุณภาพงานสอบบัญชีมีแนวโน้มลดลง นอกจากนี้ ในช่วงวิกฤตผู้ตรวจสอบมีโอกาสน้อยที่จะทำให้คุณภาพการตรวจสอบที่สูงขึ้นสำหรับบริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงินเหล่านี้ ระดับคุณภาพการตรวจสอบกลับสู่ระดับปกติในช่วงปีหลังวิกฤตเมื่อวิกฤตสิ้นสุดลง

Betti, & Sarens (2021:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน่วยตรวจสอบในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจดิจิทัลส่งผลต่อหน่วยงานการตรวจสอบ ประการแรก ส่งผลกระทบท่อขอบเขตของความคล่องตัวของ การวางแผนการตรวจสอบและความรู้ด้านดิจิทัลที่จำเป็นที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นและความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ได้รับความสำคัญโดยเฉพาะภัยคุกคามความปลอดภัยทางไซเบอร์ ประการที่สอง ความต้องการกิจกรรมการให้คำปรึกษาที่ดำเนินการโดยผู้ตรวจสอบนั้นสูงขึ้นและประการที่สาม การแปลงเป็นดิจิทัลจะปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติในการทำงานของผู้ตรวจสอบในงานประจำวันในการใช้เทคโนโลยี

Sattar, U. et al. (2020:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ คุณภาพการตรวจสอบมีผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า บริษัทที่มีประสิทธิภาพทางการเงินของบริษัทดีขึ้นด้วยคุณภาพการตรวจสอบ บริษัทที่มีการแข่งขันสูงแสดงให้เห็นถึงโอกาสที่สูงขึ้นในการได้รับผลกำไรสูงสุดและมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลประกอบการของบริษัท ในขณะที่บริษัทที่มีการแข่งขันน้อยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลประกอบการของบริษัท

Khaled Isam AL-Qatamin (2020:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของแรงกดดันด้านเวลาต่อคุณภาพการตรวจสอบ: กรณีศึกษาในประเทศจอร์แดน มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลกระทบของแรงกดดันด้านเวลาต่อคุณภาพการตรวจสอบ การออกจากระบบก่อนเวลาอันควรเป็นตัวแทนคุณภาพการตรวจสอบ กรณีศึกษาในประเทศจอร์แดน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบ

แบบสอบถามเห็นด้วยว่าแรงกดดันด้านเวลา มีอิทธิพลต่อการออกจากกระบวนการตรวจสอบก่อนเวลาอันควร ในแง่ของผลสำเร็จ ผู้วิจัยแนะนำว่าการวิจัยในอนาคตจำเป็นต้องเน้นที่พฤติกรรมที่ผิดปกติของผู้ตรวจสอบรายอื่น และมันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการปฏิบัติงานตรวจสอบ

Sorunke (2018 : 42) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการวางแผนการสอบบัญชี กรณีศึกษา กระบวนการตรวจสอบบัญชีในประเทศไนจีเรีย ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการวางแผนการสอบบัญชีที่ดีโดยการประเมินความเสี่ยงเพื่อนำมาวางแผน เป็นการประเมินความเสี่ยงที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นใน รายงานการเงินโดยเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลในรายงานการเงินเพื่อใช้ในการวางแผนการทำงานก่อนทำ การตรวจสอบบัญชีเพื่อคุณภาพในงานสอบบัญชีโดยรวม โดยสรุปการวางแผนการสอบบัญชีที่ดี มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพงานสอบบัญชีโดยรวม ดังนั้น ผู้สอบบัญชีควรให้ความสำคัญต่อกระบวนการวางแผนการทำงานการสอบบัญชีก่อนลงมือทำงานจริงเพื่อคุณภาพของงานสอบบัญชี

Mustapha และ Lai (2017:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เทคโนโลยีสารสนเทศใน กระบวนการตรวจสอบ : หลักฐานการตรวจสอบจากสำนักงานตรวจสอบบัญชีในมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับผู้สอบบัญชีอาวุโสและผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบ เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถช่วยลดระยะเวลาการตรวจสอบบัญชีได้มากยิ่งขึ้นและส่งผลให้การทำงานของผู้สอบบัญชีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่เปิดเผยข้อมูลในเว็บไซต์สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 1,753 คน (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565f : เว็บไซต์) ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยจำนวน 400 คน โดยเปิดตารางของ Krejcie และ Morgan (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 2.1 จำแนกผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ตามที่ตั้ง
- 2.2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยตามสัดส่วนของข้อมูลผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการสอบบัญชี เฉพาะผู้ประสงค์เปิดเผยข้อมูลเพื่อการติดต่อ
- 2.3 ทำการสุ่มตัวอย่างตามข้อ 2.2 โดยใช้คอมพิวเตอร์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่างและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย จำแนกตามที่ตั้ง

ที่ตั้ง	จำนวน ประชากร (คน)	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง (คน)	จำนวน ผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)
กรุงเทพมหานคร	1,172	267	52
จังหวัดปริมณฑล	333	76	24
ภูมิภาค	248	57	23
รวม	1,753	400	99

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 8 ข้อ โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้ง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง จำนวน 5 ข้อ ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ จำนวน 5 ข้อ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ จำนวน 5 ข้อ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 18 ข้อ ประกอบด้วย ด้านความเที่ยงธรรม จำนวน 5 ข้อ ด้านการสื่อสารและความชัดเจน จำนวน 4 ข้อ ด้านความตรงประเด็น จำนวน 4 ข้อ ด้านการสร้างเชื่อมั่น จำนวน 5 ข้อ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. จัดทำแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดโดยพิจารณาถึงรายละเอียดที่ครอบคลุมถึงความมุ่งหมายและสมมุติฐานในการวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัยเพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำ

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ตามวิธีการวัดค่า IOC (Index of Item Objective) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย ประกอบด้วย

4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวงศ์ พูนพล อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครวิทย์ รอบคอบ อาจารย์ประจำคณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมินทร เป้าธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร

จากนั้นรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997) ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

สูตรการหาค่า IOC คือ
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ค่า IOC ≥ 0.50 หมายความว่า คำถามนั้นตรงตามวัตถุประสงค์

ค่า IOC ≤ 0.50 หมายความว่า คำถามนั้นตรงตามวัตถุประสงค์

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง

6. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

6.1 นำแบบสอบถามไปทดสอบ (try-out) กับผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยจำนวน 30 คนแรก ที่ได้รับตอบกลับเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยใช้การทดสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อและการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

6.2 การทดสอบหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.511 – 0.942 (ตาราง 62 ภาคผนวก ข) และคุณภาพการสอบบัญชี ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.625 – 0.932 (ตาราง 62 ภาคผนวก ข) ซึ่งสอดคล้องกับ (Nunnally, 1978) ได้เสนอว่าค่าอำนาจจำแนก มากกว่า 0.40 ขึ้นไปเป็นค่าที่ยอมรับได้

6.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.735–0.950 (ตาราง 62 ภาคผนวก ข) และคุณภาพการสอบบัญชี มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.855–0.951 (ตาราง 62 ภาคผนวก ข) สอดคล้องกับ (Hair, et al. 2010) ได้เสนอว่าค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือมากกว่า 0.50 เป็นค่าที่ยอมรับได้แสดงว่าเครื่องมือมีคุณภาพสามารถนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยได้

7. นำผลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด ที่ใช้ในการวิจัยพร้อมกับตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารเพื่อเตรียมนำส่งทางไปรษณีย์
2. ขออนุญาตจากคณะกรรมการบัณฑิตและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยแนบไปพร้อมกับแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งเริ่มส่งแบบสอบถาม ตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม 2566 จำนวน 400 ฉบับ ตามชื่อที่อยู่ของผู้สอบบัญชี โดยแนบซองจดหมายตอบกลับไปด้วยพร้อมกับแบบสอบถามและส่งทาง E-mail เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ส่งจดหมายตอบกลับทางไปรษณีย์ภายใน 15 วันหลังจากได้รับแบบสอบถาม
4. เมื่อครบกำหนด 15 วัน ได้รับแบบสอบถามตอบกลับจำนวน 28 ฉบับ ผู้วิจัยจึงได้ติดตามโดยการสอบถามทางโทรศัพท์กลับไปยังผู้ตอบแบบสอบถามที่ยังไม่ได้ตอบกลับอีกครั้ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2566 ได้รับข้อมูลกลับมาเพิ่มขึ้นจำนวน 38 ฉบับและได้รับ E-mail จำนวน 2 ฉบับ อีกทั้งมีจดหมายส่งกลับไม่มีผู้รับจำนวน 9 ฉบับ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ส่งจดหมายเพิ่มเติมไปยังกลุ่มเดิมพร้อมติดต่oprสานไปยังผู้สอบบัญชีเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลอีกครั้ง จนถึงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2566 ทั้งรูปแบบออนไลน์และจดหมายตอบกลับจำนวน 36 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 104 ฉบับ ซึ่งมีแบบสอบถามไม่สมบูรณ์จำนวน 5 ฉบับ ดังนั้น แบบสอบถามที่สมบูรณ์มีทั้งสิ้นจำนวน 99 ฉบับ รวมระยะเวลาในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล 114 วัน
5. ทำการสำรวจความถูกต้อง ครบถ้วนและความสมบูรณ์ในเนื้อหาของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับคืน จำนวนทั้งสิ้น 99 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 24.75 เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar และ Day (2001) ได้นำเสนอว่าการส่งแบบสอบถามต้องมีอัตราตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้
6. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์และเพื่อนำมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์คำถามที่เลือกได้หลายคำตอบ(Multiple Response Analysis)

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและการสรุปผลการดำเนินการวิจัย ซึ่งได้กำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

จากนั้นหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินผล ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 และ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ด้านอื่น ๆ และที่ตั้ง โดยใช้สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) และมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

(Analysis of Variance : ANOVA) การวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปร (Multivariate Analysis of Variance : MANOVA)

ตอนที่ 6 การทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยใช้การ วิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอย แบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item - total Correlations
 - 2.2 การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา(Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค(Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณลักษณะตัวแปร คือ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร อิสระ (Multicollinearity Test) โดยใช้ Variance Inflation Factors (VIFs)
4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
 - 4.1 t - test
 - 4.2 F - test (ANOVA และ MANOVA)
 - 4.3 การวิเคราะห์คำถามที่เลือกได้หลายคำตอบ (Multiple Response Analysis)
 - 4.4 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis)
 - 4.5 การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบใน (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณา แบบ F-distribution
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of Squares)
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
p-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
VIFs	แทน	ค่าทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (Variance Inflation Factors)
AdjR ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Constant)
ITA	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวม
RA	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง

AUK	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ
ATI	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ
UIS	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล
AQL	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม
OBT	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีด้านความเที่ยงธรรม
CNC	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีด้านการสื่อสารและชัดเจน
COG	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีด้านความตรงประเด็น
RET	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีด้านการสร้างความเชื่อมั่น

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
- ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้งแตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้งแตกต่างกัน

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ และ การสร้างสมการพยากรณ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้ง

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชี รับอนุญาตในประเทศไทย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	50	50.51
1.2 หญิง	49	49.49
รวม	99	100.00
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 30 ปี	7	7.07
2.2 31 – 35 ปี	5	5.05
2.3 36 – 40 ปี	6	6.06
2.4 มากกว่า 40 ปี	81	81.82
รวม	99	100.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชี รับอนุญาตในประเทศไทย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
3. สถานภาพ		
3.1 โสด	35	35.35
3.2 สมรส	58	58.59
3.3 หม้าย/หย่าร้าง	6	6.06
รวม	99	100.00
4. ระดับการศึกษา		
4.1 ปริญญาตรี	30	30.30
4.2 ปริญญาโท	66	66.67
4.3 ปริญญาเอก	3	3.03
รวม	99	100.00
5. ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี		
5.1 0-300,000 บาท	29	29.29
5.2 300,001 - 600,000 บาท	13	13.13
5.3 600,001 - 900,000 บาท	7	7.07
5.4 มากกว่า 900,000 บาท	50	50.51
รวม	99	100.00
6. ประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชี		
6.1 ไม่เกิน 5 ปี	5	5.05
6.2 6-10 ปี	15	15.15
6.3 11-15 ปี	18	18.18
6.4 มากกว่า 15 ปี	61	61.62
รวม	99	100.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชี รับอนุญาตในประเทศไทย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
7. ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
7.1 รับทำบัญชี	56	57.70
7.2 การวางระบบบัญชี	42	43.30
7.3 การวางแผนภาษี	47	48.50
7.4 การตรวจสอบภายใน	42	43.30
7.5 ที่ปรึกษาด้านบัญชี	66	68.00
7.6 อื่นๆ		
ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย	4	4.10
ที่ปรึกษาด้านการเงิน	4	4.10
พนักงานบริษัท	5	5.20
8. ที่ตั้ง		
8.1 กรุงเทพมหานคร	52	52.53
8.2 จังหวัดปริมณฑล	24	24.24
8.3 ส่วนภูมิภาค	23	23.23
รวม	99	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 50.51) อายุ มากกว่า 40 ปี (ร้อยละ 81.82) รองลงมา ไม่เกิน 30 ปี (ร้อยละ 7.07) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 58.59) รองลงมา โสด (ร้อยละ 35.35) ระดับการศึกษา ปริญญาโท (ร้อยละ 66.67) รองลงมา ปริญญาตรี (ร้อยละ 29.29) ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี มากกว่า 900,000 บาท (ร้อยละ 50.51) รองลงมา 0-300,000 บาท (ร้อยละ 29.29) ประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชี มากกว่า 15 ปี (ร้อยละ 61.62) รองลงมา 11-15 ปี (ร้อยละ 18.18) ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ จากการตอบ จำนวน 97 คน ที่ปรึกษาด้านบัญชี มีจำนวน 66 คน (ร้อยละ 68.00) รองลงมา รับทำบัญชี มีจำนวน 56 คน (ร้อยละ 57.70) และที่ตั้ง กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 52.53) รองลงมา จังหวัดปริมณฑล (ร้อยละ 24.24)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมและเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง	4.03	0.58	มาก
2. ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	3.93	0.60	มาก
3. ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ	3.77	0.69	มาก
4. ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล	4.21	0.63	มาก
โดยรวม	3.98	0.53	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ($\bar{X} = 4.21$) ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ($\bar{X} = 4.03$) และความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.93$)

พูน ปณ จิต ชีเว

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยงเป็นรายชื่อของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ในขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบ	3.99	0.81	มาก
2. ท่านให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในขั้นตอนการระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความ เสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในการตรวจสอบได้อย่างตรงจุด	3.87	0.79	มาก
3. ท่านเข้าใจและสามารถวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง ของรายการทางการบัญชีที่เกิดขึ้นและแก้ไขปัญหาได้ ทันท่วงที	4.02	0.64	มาก
4. ท่านเชื่อมั่นว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ ตรวจสอบช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจพบ ข้อผิดพลาด ช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	4.23	0.67	มาก
รวม	4.33	0.58	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ท่านเชื่อมั่นว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจพบข้อผิดพลาดช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.23$) ท่านเข้าใจและสามารถวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของรายการทางการบัญชีที่เกิดขึ้นและแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที ($\bar{X} = 4.02$) และท่านให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.99$)

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายชื่อของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านมีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบบัญชีเป็นอย่างดี	3.69	0.70	มาก
2. ท่านได้มุ่งเน้นในการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอบบัญชี	3.82	0.77	มาก
3. ท่านเชื่อมั่นว่าความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยให้การตรวจสอบบัญชี เกิดความสะดวกรวดเร็วและแม่นยำ	4.20	0.67	มาก
4. ท่านให้ความสำคัญเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	4.00	0.73	มาก
โดยรวม	3.93	0.59	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ท่านเชื่อมั่นว่าความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยให้การตรวจสอบบัญชี เกิดความสะดวกรวดเร็วและแม่นยำ ($\bar{X} = 4.20$) ท่านให้ความสำคัญเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.00$) และท่านได้มุ่งเน้นในการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอบบัญชี ($\bar{X} = 3.82$)

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบเป็นรายข้อ ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ในการตรวจสอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านมีทักษะและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการตรวจสอบมาช่วยในการปฏิบัติงานสอบ บัญชี	3.59	0.74	มาก
2. ท่านสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการ ตรวจสอบ ด้านการจัดเก็บข้อมูล การค้นหาข้อมูล การ ส่งผ่านข้อมูล	3.85	0.77	มาก
3. ท่านสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ ตรวจสอบบัญชี ในด้านการทดสอบการควบคุมและการ ตรวจสอบเนื้อหาสาระได้อย่างเป็นระบบ	3.72	0.77	มาก
4. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี สามารถช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีความถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และน่าเชื่อถือ	3.91	0.73	มาก
โดยรวม	3.77	0.69	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี สามารถช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีความถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 3.91$) ท่านสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการตรวจสอบ ด้านการจัดเก็บข้อมูล การค้นหาข้อมูล การส่งผ่านข้อมูล ($\bar{X} = 3.85$) และท่านสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบบัญชีในด้านการทดสอบการควบคุมและการตรวจสอบเนื้อหาสาระได้อย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.72$)

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเป็นรายข้อ ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านให้ความสำคัญกับการเข้าถึงข้อมูลของผู้มีส่วน เกี่ยวข้องที่มีการใช้งานแต่ละระดับความสำคัญของข้อมูล ทางการบัญชี	4.31	0.72	มาก
2. ท่านเชื่อมั่นในมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลให้ ได้รับการปกป้องข้อมูลจากผู้ไม่มีสิทธิ์ในการเข้าถึงการใช้ งาน หรือป้องกันการสูญหาย เข้าถึง และการเปลี่ยนแปลง แก้ไขการเก็บข้อมูลทางการบัญชี	4.07	0.75	มาก
3. ท่านให้ความสำคัญและสร้างความตระหนัก ด้านการ รักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการตรวจสอบงบการเงิน อย่างสม่ำเสมอ	4.32	0.67	มาก
4. ท่านให้ความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้และฝึกอบรม ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศทางการ บัญชีในการตรวจสอบอยู่เสมอ	4.15	0.72	มาก
โดยรวม	4.21	0.63	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ท่านให้ความสำคัญและสร้างความตระหนักด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการตรวจสอบงบการเงินอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.32$) ท่านให้ความสำคัญกับการเข้าถึงข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีการใช้งานแต่ละระดับความสำคัญของข้อมูลทางการบัญชี ($\bar{X} = 4.31$) และท่านให้ความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้และฝึกอบรมด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีในการตรวจสอบอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.15$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

คุณภาพการสอบบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านความเที่ยงธรรม	4.47	0.45	มาก
2. ด้านการสื่อสารและชัดเจน	4.47	0.49	มาก
3. ด้านความตรงประเด็น	4.41	0.48	มาก
4. ด้านการสร้างเชื่อมั่น	4.42	0.51	มาก
โดยรวม	4.44	0.44	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความเที่ยงธรรม และด้านการสื่อสารและชัดเจน ($\bar{X} = 4.47$) ด้านการสร้างเชื่อมั่น ($\bar{X} = 4.42$) และด้านความตรงประเด็น ($\bar{X} = 4.41$)

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

คุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านสามารถรายงานผลการตรวจสอบบัญชีที่ถูกต้อง แม่นยำ ในรายงานการสอบบัญชี	4.25	0.52	มาก
2. ท่านได้ทำการสอบบัญชีให้กิจการของลูกค้า จากการใช้ ดุลยพินิจ โดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งทาง ผลประโยชน์ ในการให้บริการแต่อย่างใด	4.46	0.52	มาก
3. ท่านได้สามารถรายงานผลการตรวจสอบบัญชีและแสดง ให้ผู้อื่นเห็นว่าท่านไม่มีประโยชน์หรือผลตอบแทนใด นอกจากค่าธรรมเนียมสอบบัญชี	4.54	0.52	มากที่สุด
4. ท่านปฏิบัติงานสอบบัญชีโดยปราศจากอคติในการ ให้บริการและโดยไม่มีประโยชน์ส่วนตัวหรือผลตอบแทนใด จากผู้อื่น	4.58	0.52	มากที่สุด
5. ท่านตระหนักและสามารถนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการ ตรวจสอบ เพื่อให้การบริการสอบบัญชีของท่านแสดง ข้อสรุปและแสดงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง	4.52	0.50	มากที่สุด
โดยรวม	4.47	0.45	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีด้านความเที่ยงธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ท่านปฏิบัติงานสอบบัญชีโดยปราศจากอคติในการให้บริการและโดยไม่มีประโยชน์ส่วนตัวหรือผลตอบแทนใดจากผู้อื่น ($\bar{X} = 4.58$) ท่านได้สามารถรายงานผลการตรวจสอบบัญชีและแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่าท่านไม่มีประโยชน์หรือผลตอบแทนใด นอกจากค่าธรรมเนียมสอบบัญชี ($\bar{X} = 4.54$) และท่านตระหนักและสามารถนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบ เพื่อให้การบริการสอบบัญชีของท่านแสดงข้อสรุปและแสดงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.52$) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ ดังนี้ ท่านได้ทำการสอบบัญชีให้กิจการของลูกค้า จากการใช้ดุลยพินิจโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งทาง

ผลประโยชน์ในการให้บริการแต่อย่างใด ($\bar{X} = 4.46$) และท่านสามารถรายงานผลการตรวจสอบบัญชี ที่ถูกต้องแม่นยำ ในรายงานการสอบบัญชี ($\bar{X} = 4.25$)

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจนเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

คุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านมีความสามารถในการนำข้อมูลจากการสรุปผลการตรวจสอบที่สื่อความหมายให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจในรายงานการตรวจสอบบัญชี	4.36	0.58	มาก
2. ท่านนำเสนอรายงานการสอบบัญชีที่มีความชัดเจน เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดพลาดของผู้ใช้งบการเงิน	4.40	0.57	มาก
3. ท่านแสดงความคิดเห็นตามข้อเท็จจริงที่ได้ตรวจพบไว้ในรายงานการสอบบัญชี เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับประโยชน์จากการใช้งบการเงิน	4.58	4.52	มากที่สุด
4. ท่านแสดงความคิดเห็นที่ได้จากหลักฐานที่มีสาระสำคัญที่อาจจะมีผลกระทบต่องบการเงินได้อย่างชัดเจน	4.53	0.50	มากที่สุด
โดยรวม	4.47	0.49	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีด้านการสื่อสารและชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ ดังนี้ ท่านแสดงความคิดเห็นตามข้อเท็จจริงที่ได้ตรวจพบไว้ในรายงานการสอบบัญชี เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับประโยชน์จากการใช้งบการเงิน ($\bar{X} = 4.58$) และท่านแสดงความคิดเห็นที่ได้จากหลักฐานที่มีสาระสำคัญที่อาจจะมีผลกระทบต่องบการเงินได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.53$) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ ดังนี้ ท่านนำเสนอรายงานการสอบบัญชีที่มีความชัดเจน เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดพลาดของผู้ใช้งบการเงิน ($\bar{X} = 4.40$) และท่านมีความสามารถในการนำข้อมูลจากการสรุปผลการตรวจสอบที่สื่อความหมายให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจในรายงานการตรวจสอบบัญชี ($\bar{X} = 4.36$)

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็นเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

คุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านนำเสนอรายงานผลการตรวจสอบที่ตรงไปตรงมาและเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี	4.52	0.52	มากที่สุด
2. ท่านนำเสนอรายงานการสอบบัญชีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว	4.39	0.53	มาก
3. ท่านจะพิจารณาการนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบและเสนอผู้ใช้งบการเงินนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว	4.34	0.61	มาก
4. ท่านตระหนักถึงการนำเสนอข้อมูลรายงานที่ผ่านการตรวจสอบโดยคำนึงถึงผู้ใช้งบการเงินที่ใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ	4.40	0.55	มาก
โดยรวม	4.41	0.48	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีด้านความตรงประเด็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือ ท่านนำเสนอรายงานผลการตรวจสอบที่ตรงไปตรงมาและเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี ($\bar{X} = 4.52$) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ท่านตระหนักถึงการนำเสนอข้อมูลรายงานที่ผ่านการตรวจสอบโดยคำนึงถึงผู้ใช้งบการเงินที่ใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.40$) ท่านนำเสนอรายงานการสอบบัญชีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.39$) และท่านจะพิจารณาการนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบและเสนอผู้ใช้งบการเงินนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.34$)

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่นเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

คุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้ข้อมูลงบการเงิน	4.38	0.53	มาก
2. ท่านแสดงความเห็นในงบการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็น	4.41	0.55	มาก
3. ท่านนำเสนอข้อมูลจากหลักฐานที่ได้รับการตรวจสอบ อย่างเหมาะสมเพียงพอ	4.44	0.54	มาก
4. ท่านแสดงข้อสรุปผลการตรวจสอบต่อผู้ใช้งบการเงินที่ ผ่านการตรวจสอบของท่านให้เกิดความน่าเชื่อถือในข้อมูล โดยใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง	4.40	0.55	มาก
5. ท่านตระหนักในการสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ใช้ข้อมูลงบ การเงินและมีความสามารถในการรักษาหรือคงไว้ซึ่งลูกค้า	4.43	0.56	มาก
โดยรวม	4.42	0.51	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ท่านนำเสนอข้อมูลจากหลักฐานที่ได้รับการตรวจสอบอย่างเหมาะสมเพียงพอ ($\bar{X} = 4.44$) ท่านตระหนักในการสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ใช้ข้อมูลงบการเงินและมีความสามารถในการรักษาหรือคงไว้ซึ่งลูกค้า ($\bar{X} = 4.43$) และท่านแสดงความเห็นในงบการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.41$)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้งแตกต่างกัน

4.1 เพศ

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมและเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่มีเพศแตกต่างกัน (t-test)

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการตรวจสอบ	ชาย		หญิง		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง	3.96	0.55	4.10	0.60	-1.181	0.240
2. ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการตรวจสอบ	3.95	0.47	3.91	0.69	0.266	0.790
3. ด้านความสามารถในการ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการ ตรวจสอบ	3.70	0.62	3.93	0.75	-0.954	0.341
4. ด้านความเข้าใจในการรักษา ความปลอดภัยของข้อมูล	4.26	0.60	4.17	0.65	0.510	0.520
โดยรวม	3.97	0.48	4.00	0.58	-0.363	0.718

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ และด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

4.2 อายุ

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีอายุแตกต่างกัน(ANOVA)

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการ ตรวจสอบ	แหล่งของ ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.039	0.680	2.533	0.062
	ภายในกลุ่ม	95	25.487	0.268		
	รวม	98	27.526			

จากตารางที่ 17 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีอายุแตกต่างกัน(MANOVA)

สถิติทดสอบ	การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการตรวจสอบ	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	4 ด้าน	12.000	243.701	1.359	0.187

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ และด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

4.3 สถานภาพ

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน (ANOVA)

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการ ตรวจสอบ	แหล่งของ ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.090	0.045	0.158	0.854
	ภายในกลุ่ม	96	27.436	0.286		
	รวม	98	27.526			

จากตารางที่ 19 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน (MANOVA)

สถิติทดสอบ	การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการตรวจสอบ	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	4 ด้าน	8.000	186.000	1.054	0.397

จากตารางที่ 20 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ และด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

4.4 ระดับการศึกษา

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน (ANOVA)

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการ ตรวจสอบ	แหล่งของ ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.096	0.048	0.168	0.846
	ภายในกลุ่ม	96	27.430	0.286		
	รวม	98	27.526			

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน (MANOVA)

สถิติทดสอบ	การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศในการ ตรวจสอบ	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	4 ด้าน	8.000	186.000	0.451	0.889

จากตารางที่ 22 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้าน ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ และด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

4.5 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เฉลี่ย/ปี แตกต่างกัน (ANOVA)

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการ ตรวจสอบ	แหล่งของ ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.836	0.612	2.263	0.086
	ภายในกลุ่ม	95	25.690	0.270		
	รวม	98	27.526			

จากตารางที่ 23 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เฉลี่ย/ปี แตกต่างกัน (MANOVA)

สถิติทดสอบ	การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศในการ ตรวจสอบ	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	4 ด้าน	12.000	243.701	1.027	0.424

จากตารางที่ 24 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ และ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

4.6 ประสิทธิภาพในการทำงานด้านการสอบบัญชี

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านการสอบบัญชีแตกต่างกัน (ANOVA)

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการ ตรวจสอบ	แหล่งของ ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.776	0.259	0.918	0.435
	ภายในกลุ่ม	95	26.750	0.282		
	รวม	98	27.526			

จากตารางที่ 25 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านการสอบบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านการสอบบัญชี แตกต่างกัน (MANOVA)

สถิติทดสอบ	การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศในการ ตรวจสอบ	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	4 ด้าน	12.000	243.701	1.093	0.366

จากตารางที่ 26 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านการสอบบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบและด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

4.7 ประสพการณ์ในด้านอื่น ๆ

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมและรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสพการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน (Pearson Chi-Square Tests)

ข้อมูล	ค่าสถิติ	การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ			
		1.ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง	2.ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	3.ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ	4.ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล
ประสพการณ์ในด้านอื่น ๆ	Chi-Square Sig	15.413 0.908	42.090 0.013*	54.314 0.000*	22.911 0.525

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 27 พบว่า ภาพรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสพการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ มีความสัมพันธ์(แตกต่างกัน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีรายละเอียดดังนี้

พหุ ประสพการณ์

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้าน ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง กับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น	ประสบการณ์ในด้านอื่นๆ									Chi-square (Sig.)
		รับทำบัญชี	การวางระบบบัญชี	การวางแผนภาษี	การตรวจสอบภายใน	ที่ปรึกษา ด้านบัญชี	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย	ที่ปรึกษาด้านการเงิน	พนักงานบริษัท	รวม	
1.ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง	มากที่สุด	7 50.0%	7 50.0%	7 50.0%	7 50.0%	9 64.3%	1 7.1%	0 0.0%	1 7.1%	14	15.413 (0.908)
	มาก	40 62.5%	27 42.2%	32 50.0%	26 40.6%	46 71.9%	2 3.1%	2 3.1%	2 3.1%	64	
	ปานกลาง	9 50.0%	8 44.4%	8 44.4%	8 44.4%	11 61.1%	1 5.6%	2 11.1%	2 11.1%	18	
	น้อย	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1 100.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1	
	น้อยที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	

สมมติฐาน

H_0 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง อิสระต่อกันไม่ (ไม่แตกต่างกัน)

H_1 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ไม่อิสระต่อกัน (แตกต่างกัน)

จากตารางที่ 28 ความคิดเห็นด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ในภาพรวม(Chi-Square =15.413,Sig =0.908) พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านรับทำบัญชี การวางระบบบัญชี การวางแผนภาษี การตรวจสอบภายใน ที่ปรึกษาด้านบัญชี ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ที่ปรึกษาด้านการเงินและพนักงานบริษัท มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$) จึงยอมรับ H_0

ตารางที่ 29 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้าน ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ กับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น	ประสบการณ์ในด้านอื่นๆ									Chi-square (Sig.)
		รับทำบัญชี	การวางระบบบัญชี	การวางแผนภาษี	การตรวจสอบภายใน	ที่ปรึกษาด้านบัญชี	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย	ที่ปรึกษาด้านการเงิน	พนักงานบริษัท	รวม	
2. ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	มากที่สุด	8 72.7%	6 54.5%	5 45.5%	3 27.3%	8 72.7%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	11 0.0%	42.090 (0.013)
	มาก	34 54.0%	29 46.0%	33 52.4%	31 49.2%	43 68.3%	4 6.3%	2 3.2%	3 4.8%	63	
	ปานกลาง	13 59.1%	6 27.3%	8 36.4%	7 31.8%	14 63.6%	0 0.0%	1 4.5%	2 9.1%	22	
	น้อย	1 100.0%	1 100.0%	1 100.0%	1 100.0%	1 100.0%	0 0.0%	1 100.0%	0 0.0%	1	
	น้อยที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน

H_0 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบอิสระต่อกัน (ไม่แตกต่างกัน)

H_1 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบไม่อิสระต่อกัน (แตกต่างกัน)

จากตารางที่ 29 ความคิดเห็นด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ในภาพรวม (Chi-Square =42.090, Sig =0.013) พบว่ามีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านรับทำบัญชี การวางระบบบัญชี การวางแผนภาษี การตรวจสอบภายใน ที่ปรึกษาด้านบัญชี ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ที่ปรึกษาด้านการเงินและพนักงานบริษัท มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0

ตารางที่ 30 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้าน ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ กับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น	ประสบการณ์ในด้านอื่นๆ									Chi-square (Sig.)
		รับทำบัญชี	การวางระบบบัญชี	การวางแผนภาษี	การตรวจสอบภายใน	ที่ปรึกษาด้านบัญชี	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย	ที่ปรึกษาด้านการเงิน	พนักงานบริษัท	รวม	
3. ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ	มากที่สุด	5 50.0%	4 40.0%	5 50.0%	5 50.0%	7 70.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	10 100.0%	54.314 (0.000)
	มาก	37 67.3%	32 58.2%	33 60.0%	29 52.7%	40 72.7%	4 7.3%	0 0.0%	4 7.3%	55 100.0%	
	ปานกลาง	12 41.4%	5 17.2%	8 27.6%	6 20.7%	17 58.6%	0 0.0%	3 10.3%	1 3.4%	29 52.7%	
	น้อย	2 66.7%	1 33.3%	1 33.3%	2 66.7%	2 66.7%	0 0.0%	1 33.3%	0 0.0%	3 10.0%	
	น้อยที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน

H_0 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ อิสระต่อกัน (ไม่แตกต่างกัน)

H_1 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบไม่อิสระต่อกัน (แตกต่างกัน)

จากตารางที่ 30 ความคิดเห็นด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบในภาพรวม (Chi-Square = 54.314, Sig = 0.000) พบว่ามีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกันได้แก่ ด้านรับทำบัญชี การวางระบบบัญชี การวางแผนภาษี การตรวจสอบภายใน ที่ปรึกษาด้านบัญชี ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ที่ปรึกษาด้านการเงินและพนักงานบริษัท มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0

ตารางที่ 31 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้าน ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลกับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น	ประสบการณ์ในด้านอื่นๆ									Chi-square (Sig.)
		รับทำบัญชี	การวางระบบบัญชี	การวางแผนภาษี	การตรวจสอบภายใน	ที่ปรึกษาด้านบัญชี	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย	ที่ปรึกษาด้านการเงิน	พนักงานบริษัท	รวม	
4. ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล	มากที่สุด	17 54.8%	14 45.2%	12 38.7%	15 48.4%	18 58.1%	1 3.2%	1 3.2%	0 0.0%	31	22.911 (0.525)
	มาก	32 59.3%	24 44.4%	31 57.4%	24 44.4%	42 77.8%	3 5.6%	3 5.6%	4 7.4%	54	
	ปานกลาง	7 63.6%	4 36.4%	4 36.4%	2 18.2%	6 54.5%	0 0.0%	0 0.0%	1 9.1%	11	
	น้อย	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1 100.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1	
	น้อยที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	

สมมติฐาน

H_0 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล อิสระต่อกัน (ไม่แตกต่างกัน)

H_1 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ไม่อิสระต่อกัน (แตกต่างกัน)

จากตารางที่ 31 ความคิดเห็นด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยในภาพรวม (Chi-Square = 22.911, Sig = 0.525) พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านรับทำบัญชี การวางระบบบัญชี การวางแผนภาษี การตรวจสอบภายใน ที่ปรึกษาด้านบัญชี ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ที่ปรึกษาด้านการเงินและพนักงานบริษัท มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$) จึงยอมรับ H_0

สรุปผล ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ Multiple Response Custom Tables ซึ่งผลการทดสอบพบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบและด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 63 ภาคผนวก ค)

4.8 ที่ตั้ง

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้งแตกต่างกัน (ANOVA)

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการ ตรวจสอบ	แหล่งของ ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.640	0.320	1.142	0.323
	ภายในกลุ่ม	96	26.886	0.280		
	รวม	98	27.526			

จากตารางที่ 32 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

ตารางที่ 33 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้งแตกต่างกัน (MANOVA)

สถิติทดสอบ	การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศในการ ตรวจสอบ	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	4 ด้าน	8.000	186.000	0.931	0.492

จากตารางที่ 33 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบและด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้งแตกต่างกัน

5.1 เพศ

ตารางที่ 34 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศแตกต่างกัน (t-test)

คุณภาพการสอบบัญชี	ชาย		หญิง		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความเที่ยงธรรม	4.41	0.42	4.53	0.48	-1.353	0.179
2. ด้านการสื่อสารและชัดเจน	4.41	4.45	4.53	0.52	-1.283	0.202
3. ด้านความตรงประเด็น	4.37	4.50	4.46	0.51	-0.921	0.359
4. ด้านการสร้างเชื่อมั่น	4.33	4.67	4.50	0.53	-1.759	0.082
โดยรวม	4.38	0.39	4.51	0.78	-1.462	0.147

จากตารางที่ 34 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็น และด้านการสร้างเชื่อมั่น ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

พูน ปณ ทิโต ชีเว

5.2 อายุ

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีอายุแตกต่างกัน (ANOVA)

คุณภาพการสอบบัญชี	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.057	0.019	0.096	0.962
	ภายในกลุ่ม	95	18.874	0.199		
	รวม	98	18.931			

จากตารางที่ 35 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

ตารางที่ 36 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีอายุแตกต่างกัน (MANOVA)

สถิติทดสอบ	คุณภาพการสอบบัญชี	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	4 ด้าน	12.000	243.701	1.495	0.127

จากตารางที่ 36 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็น และด้านการสร้างความเชื่อมั่น ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

5.3 สถานภาพ

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน (ANOVA)

คุณภาพการสอบบัญชี	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.989	0.495	2.647	0.076
	ภายในกลุ่ม	96	17.742	0.187		
	รวม	98	18.931			

จากตารางที่ 37 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ตารางที่ 38 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน (MANOVA)

สถิติทดสอบ	คุณภาพการสอบบัญชี	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	4 ด้าน	8.000	186.000	1.429	0.187

จากตารางที่ 38 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็น และด้านการสร้างความเชื่อมั่น ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

5.4 ระดับการศึกษา

ตารางที่ 39 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน (ANOVA)

คุณภาพการสอบบัญชี	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.550	0.275	1.437	0.243
	ภายในกลุ่ม	96	18.381	0.191		
	รวม	98	18.931			

จากตารางที่ 39 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ตารางที่ 40 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน (MANOVA)

สถิติทดสอบ	คุณภาพการสอบบัญชี	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	4 ด้าน	8.000	186.000	1.521	0.152

จากตารางที่ 40 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็น และด้านการสร้างความเชื่อมั่น ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

5.5 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี

ตารางที่ 41 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี แตกต่างกัน (ANOVA)

คุณภาพการสอบบัญชี	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.213	0.071	0.360	0.782
	ภายในกลุ่ม	95	18.719	0.197		
	รวม	98	18.931			

จากตารางที่ 41 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

ตารางที่ 42 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี แตกต่างกัน (MANOVA)

สถิติทดสอบ	คุณภาพการสอบบัญชี	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	4 ด้าน	12.000	243.701	0.511	0.907

จากตารางที่ 42 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็น และด้านการสร้างความเชื่อมั่น ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

5.6 ประสิทธิภาพในการทำงานด้านการสอบบัญชี

ตารางที่ 43 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านการสอบบัญชี แตกต่างกัน (ANOVA)

คุณภาพการสอบบัญชี	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.595	0.198	1.027	0.384
	ภายในกลุ่ม	95	18.337	0.193		
	รวม	98	18.931			

จากตารางที่ 43 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านการสอบบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

ตารางที่ 44 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านการสอบบัญชี แตกต่างกัน (MANOVA)

สถิติทดสอบ	คุณภาพการสอบบัญชี	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	4 ด้าน	12.000	243.701	1.384	0.174

จากตารางที่ 44 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านการสอบบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็น และด้านการสร้างความเชื่อมั่น ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

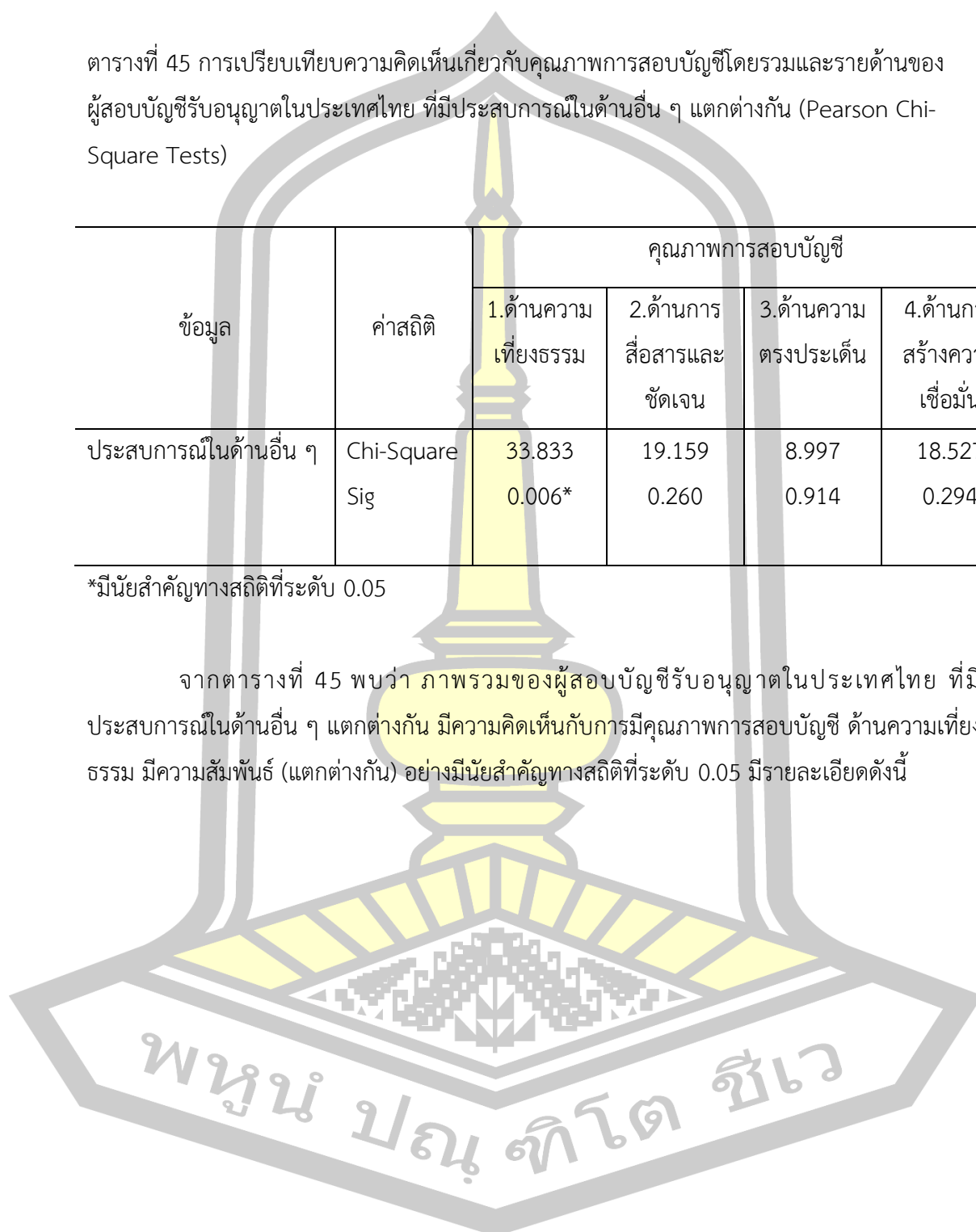
5.7 ประสพการณ์ในด้านอื่น ๆ

ตารางที่ 45 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมและรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสพการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน (Pearson Chi-Square Tests)

ข้อมูล	ค่าสถิติ	คุณภาพการสอบบัญชี			
		1.ด้านความเที่ยงธรรม	2.ด้านการสื่อสารและชัดเจน	3.ด้านความตรงประเด็น	4.ด้านการสร้างความเชื่อมั่น
ประสพการณ์ในด้านอื่น ๆ	Chi-Square	33.833	19.159	8.997	18.527
	Sig	0.006*	0.260	0.914	0.294

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 45 พบว่า ภาพรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสพการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นกับการมีคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม มีความสัมพันธ์ (แตกต่างกัน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 46 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้าน ด้านความเที่ยงธรรม กับ ประสพการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน

คุณภาพการสอบบัญชี	ระดับความเห็น	ประสพการณ์ในด้านอื่นๆ									Chi-square (Sig.)
		รับทำบัญชี	การวางระบบบัญชี	การวางแผนภาษี	การตรวจสอบภายใน	ที่ปรึกษาด้านบัญชี	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย	ที่ปรึกษาด้านการเงิน	พนักงานบริษัท	รวม	
1.ด้านความเที่ยงธรรม	มากที่สุด	30 63.8%	20 42.6%	19 40.4%	20 42.6%	32 68.1%	2 4.3%	4 8.5%	1 2.1%	47	33.833 (0.006)
	มาก	26 53.1%	22 44.9%	28 57.1%	22 44.9%	34 69.4%	2 4.1%	0 0.0%	3 6.1%	49	
	ปานกลาง	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1 100.0%	1	
	น้อย	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	
	น้อยที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน

H_0 : ประสพการณ์ในด้านอื่น ๆ กับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม อิสระต่อกัน (ไม่แตกต่างกัน)

H_1 : ประสพการณ์ในด้านอื่น ๆ กับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม ไม่อิสระต่อกัน (แตกต่างกัน)

จากตารางที่ 46 ความคิดเห็นด้านความเที่ยงธรรม ในภาพรวม(Chi-Square=33.833, Sig=0.006) พบว่ามีความสัมพันธ์กันกับประสพการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกันได้แก่ ด้านรับทำบัญชี การวางระบบบัญชี การวางแผนภาษี การตรวจสอบภายใน ที่ปรึกษาด้านบัญชี ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ที่ปรึกษาด้านการเงิน และพนักงานบริษัท มีคุณภาพการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0

ตารางที่ 47 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้าน ด้านการสื่อสารและชัดเจนกับ
ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน

คุณภาพ การสอบ บัญชี	ระดับ ความเห็น	ประสบการณ์ในด้านอื่นๆ									Chi- square (Sig.)
		รับทำ บัญชี	การวาง ระบบ บัญชี	การ วางแผน ภาษี	การ ตรวจสอบ ภายใน	ที่ ปรึกษา ด้าน บัญชี	ที่ ปรึกษา ด้าน กฎหมาย	ที่ ปรึกษา ด้าน การเงิน	พนักงาน บริษัท	รวม	
2.ด้านการ สื่อสารและ ชัดเจน	มากที่สุด	29 65.9%	17 38.6%	19 43.2%	19 43.2%	30 68.2%	1 2.3%	4 9.1%	0 0.0%	44	19.159 (0.260)
	มาก	26 52.0%	24 48.0%	27 54.0%	22 44.0%	34 68.0%	3 6.0%	0 0.0%	4 8.0%	50	
	ปาน กลาง	1 33.3%	1 33.3%	1 33.3%	1 33.3%	2 66.7%	0 0.0%	0 0.0%	1 33.3%	3	
	น้อย	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	
	น้อย ที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	

สมมติฐาน

H_0 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับคุณภาพการสอบบัญชี
ด้านการสื่อสารและชัดเจน อิสระต่อกัน (ไม่แตกต่างกัน)

H_1 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ
ด้านการสื่อสารและชัดเจน ไม่อิสระต่อกัน (แตกต่างกัน)

จากตารางที่ 47 ความคิดเห็นด้านการสื่อสารและชัดเจน ในภาพรวม (Chi-Square=19.159, Sig =0.260) พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันกับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านรับทำบัญชี การวางระบบบัญชี การวางแผนภาษี การตรวจสอบภายใน ที่ปรึกษาด้านบัญชี ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ที่ปรึกษาด้านการเงินและพนักงานบริษัท มีการคุณภาพการสอบบัญชี ไม่แตกต่างกัน($P>0.05$) จึงยอมรับ H_0

ตารางที่ 48 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้าน ด้านความตรงประเด็นกับ
ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน

คุณภาพ การสอบ บัญชี	ระดับ ความ คิดเห็น	ประสบการณ์ในด้านอื่นๆ									Chi- square (Sig.)
		รับทำ บัญชี	การวาง ระบบ บัญชี	การ วางแผน ภาษี	การ ตรวจสอบ ภายใน	ที่ ปรึกษา ด้าน บัญชี	ที่ ปรึกษา ด้าน กฎหมาย	ที่ ปรึกษา ด้าน การเงิน	พนักงาน บริษัท	รวม	
3.ด้าน ความตรง ประเด็น	มากที่สุด	22 57.9%	15 39.5%	16 42.1%	16 42.1%	25 65.8%	1 2.6%	3 7.9%	0 0.0%	38	8.997 (0.914)
	มาก	33 57.9%	26 45.6%	30 52.6%	25 43.9%	39 68.4%	3 5.3%	1 1.8%	5 8.8%	57	
	ปาน กลาง	1 50.0%	1 50.0%	1 50.0%	1 50.0%	2 100.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	2	
	น้อย	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	
	น้อย ที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	

สมมติฐาน

H_0 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับคุณภาพการสอบบัญชี

ด้านความตรงประเด็นอิสระต่อกัน (ไม่แตกต่างกัน)

H_1 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ

ด้านความตรงประเด็นไม่อิสระต่อกัน (แตกต่างกัน)

จากตารางที่ 48 ความคิดเห็นด้านความตรงประเด็นในภาพรวม (Chi-Square =8.997, Sig =0.914) พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านรับทำบัญชี การวางระบบบัญชี การวางแผนภาษี การตรวจสอบภายใน ที่ปรึกษาด้านบัญชี ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ที่ปรึกษาด้านการเงินและพนักงานบริษัท มีการคุณภาพการสอบบัญชี ไม่แตกต่างกัน($P>0.05$) จึงยอมรับ H_0

ตารางที่ 49 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้าน ด้านการสร้างความเชื่อมั่นกับ
ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน

คุณภาพ การสอบ บัญชี	ระดับ ความ คิดเห็น	ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ									Chi- square (Sig.)
		รับทำ บัญชี	การวาง ระบบ บัญชี	การ วางแผน ภาษี	การ ตรวจสอบ ภายใน	ที่ ปรึกษา ด้าน บัญชี	ที่ ปรึกษา ด้าน กฎหมาย	ที่ ปรึกษา ด้าน การเงิน	พนักงาน บริษัท	รวม	
4.ด้านการ สร้างความ เชื่อมั่น	มากที่สุด	27 61.4%	20 45.5%	21 47.7%	21 47.7%	30 68.2%	2 4.5%	4 9.1%	0 0.0%	44	18.527 (0.294)
	มาก	28 54.9%	20 39.2%	24 47.1%	21 41.2%	34 66.7%	2 3.9%	0 0.0%	5 9.8%	51	
	ปาน กลาง	1 50.0%	2 100.0%	2 100.0%	0 0.0%	2 100.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	2	
	น้อย	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	
	น้อย ที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	

สมมติฐาน

H_0 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับคุณภาพการสอบบัญชี
ด้านการสร้างความเชื่อมั่น อิสระต่อกัน (ไม่แตกต่างกัน)

H_1 : ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ
ด้านการสร้างความเชื่อมั่น ไม่อิสระต่อกัน (แตกต่างกัน)

จากตารางที่ 49 ความคิดเห็นด้านการสร้างความเชื่อมั่นในภาพรวม (Chi-Square =18.527, Sig =0.294) พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันกับประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านรับทำบัญชี การวางระบบบัญชี การวางแผนภาษี การตรวจสอบภายใน ที่ปรึกษาด้านบัญชี ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ที่ปรึกษาด้านการเงินและพนักงานบริษัท มีการคุณภาพการสอบบัญชี ไม่แตกต่างกัน($P>0.05$) จึงยอมรับ H_0

สรุปผล ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ Multiple Response Custom Tables ซึ่งผลการทดสอบพบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็นและด้านการสร้างความเชื่อมั่น ไม่แตกต่างกัน($P>0.05$) (ตารางที่ 64 ภาคผนวก ค)

5.8 ที่ตั้ง

ตารางที่ 50 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้ง แตกต่างกัน (ANOVA)

คุณภาพการสอบบัญชี	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.859	0.929	5.226	0.007*
	ภายในกลุ่ม	96	17.073	0.178		
	รวม	98	18.931			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 50 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่มีที่ตั้งอยู่ส่วนภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม มากกว่า จังหวัดปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 65 ภาคผนวก ค)

ตารางที่ 51 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้าน ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้ง แตกต่างกัน (MANOVA)

สถิติทดสอบ	คุณภาพการสอบบัญชี	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	4 ด้าน	8.000	186.000	1.390	0.203

จากตารางที่ 51 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็นและด้านการสร้างความเชื่อมั่น ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ตอนที่ 6 วิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและการสร้างสมการพยากรณ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ และการสร้างสมการพยากรณ์ตามที่ได้ตั้งสมมุติฐาน ดังนี้

H₁ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

H₂ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

H₃ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

H₄ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ตารางที่ 52 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชี โดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ตัวแปร	AQL	RA	AUK	ATI	UIS	VIFs
$\bar{X}$	4.44	4.03	3.93	3.77	4.21	
S.D.	0.44	0.58	0.59	0.69	0.63	
AQL	-	0.270*	0.314*	0.305*	0.501*	
RA		-	0.744*	0.668*	0.521*	2.397
AUK			-	0.787*	0.536*	3.404
ATI				-	0.590*	2.993
UIS					-	1.609

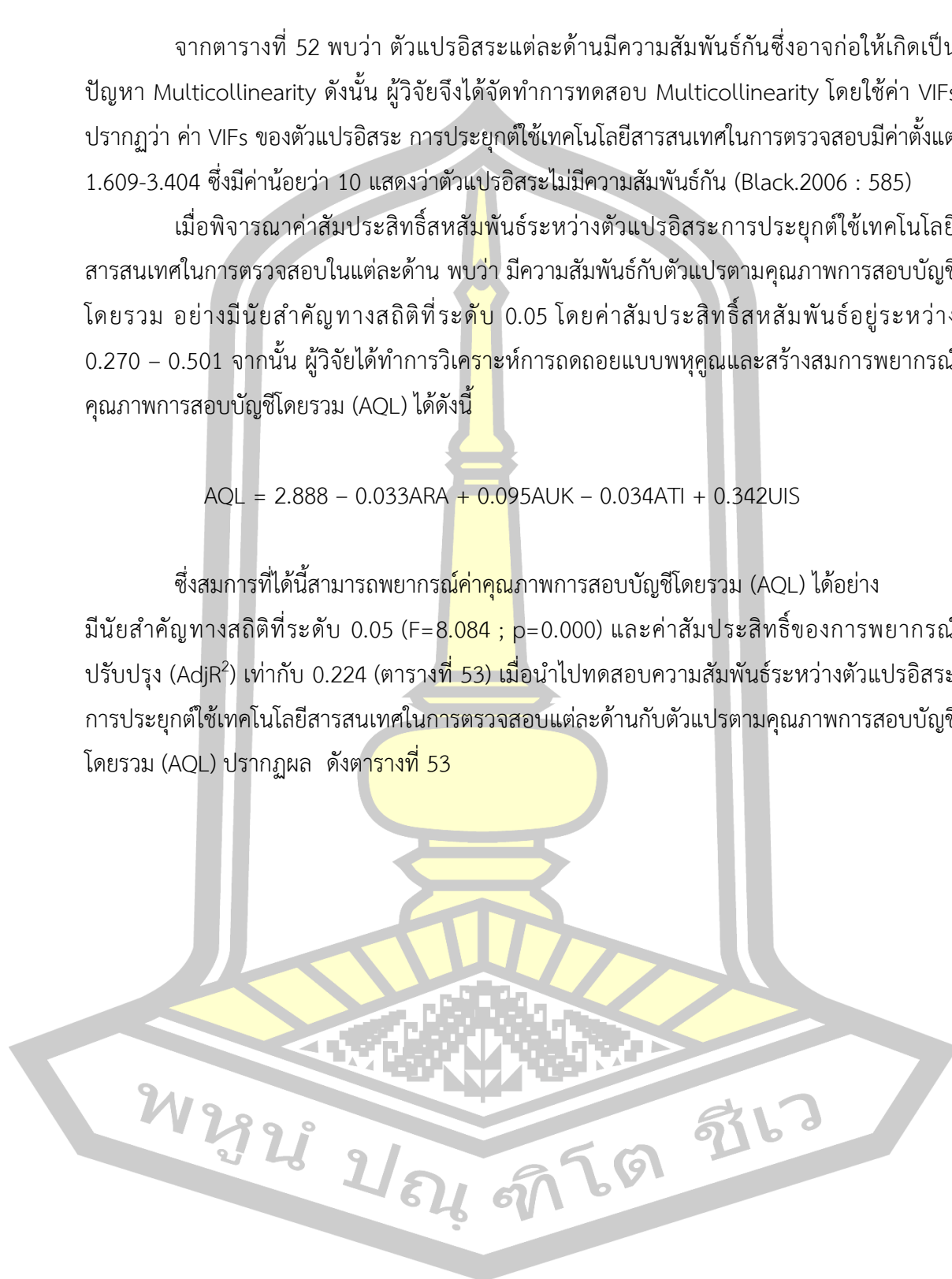
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 52 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันซึ่งอาจก่อให้เกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบมีค่าตั้งแต่ 1.609-3.404 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน (Black.2006 : 585)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.270 – 0.501 จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม (AQL) ได้ดังนี้

$$AQL = 2.888 - 0.033ARA + 0.095AUK - 0.034ATI + 0.342UIS$$

ซึ่งสมการที่ได้นี้สามารถพยากรณ์ค่าคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม (AQL) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F=8.084$; $p=0.000$) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ($AdjR^2$) เท่ากับ 0.224 (ตารางที่ 53) เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบแต่ละด้านกับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม (AQL) ปรากฏผล ดังตารางที่ 53

ตารางที่ 53 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย กับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	คุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	2.888	0.318	9.096	0.000*
ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (RA)	-0.033	0.105	-0.313	0.755
ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (AUK)	0.095	0.122	0.776	0.440
ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (ATI)	-0.034	0.099	-0.348	0.729
ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS)	0.342	0.079	4.312	0.000*
F = 8.084 p = 0.000 AdjR ² = 0.224				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 53 พบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม (AQL) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 สำหรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (RA) ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (AUK) และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (ATI) ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม (AQL)

เมื่อนำการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS) ไปสร้างสมการพยากรณ์ของคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม (AQL) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง (AdjR²) เท่ากับ 0.243 (ตารางที่ 66 ภาคผนวก ง) โดยได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

$$AQL = 2.958 + 0.352UIS$$

ตารางที่ 54 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ตัวแปร	OBT	RA	AUK	ATI	UIS	VIFs
$\bar{X}$	4.47	4.03	3.93	3.77	4.21	
S.D.	0.45	0.58	0.59	0.69	0.63	
OBT	-	0.260*	0.250*	0.266*	0.450*	
RA		-	0.744*	0.668*	0.521*	2.397
AUK			-	0.787*	0.536*	3.404
ATI				-	0.590*	2.993
UIS					-	1.609

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 54 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันซึ่งอาจก่อให้เกิดเป็นปัญหาMulticollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบมีค่าตั้งแต่ 1.609-3.404 ซึ่งมาค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน (Black. 2006 : 585)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.250 – 0.450 จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ คุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม (OBT) ได้ดังนี้

$$OBT = 3.043 + 0.038ARA - 0.004AUK - 0.015ATI + 0.318UIS$$

ซึ่งสมการที่ได้นี้สามารถพยากรณ์ค่าคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม (OBT) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F=6.004$; $p=0.000$) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ($AdjR^2$) เท่ากับ 0.170 (ตารางที่ 55) เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบแต่ละด้านกับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม (OBT) ปรากฏผล ดังตารางที่ 55

ตารางที่ 55 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	คุณภาพการสอบบัญชีด้านความเที่ยงธรรม		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	3.043	0.338	8.989	0.000*
ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (RA)	0.038	0.112	0.345	0.731
ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (AUK)	-0.004	0.131	-0.032	0.975
ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (ATI)	-0.015	0.105	-0.138	0.890
ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS)	0.318	0.084	3.769	0.000*
F = 6.004 p = 0.000 AdjR ² = 0.170				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 55 พบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม (OBT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 สำหรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (RA) ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (AUK) และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (ATI) ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม (OBT)

เมื่อนำการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS) ไปสร้างสมการพยากรณ์ของคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม (OBT) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง (AdjR²) เท่ากับ 0.194 (ตารางที่ 67 ภาคผนวก ง) โดยได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

$$OBT = 3.097 + 0.325UIS$$

ตารางที่ 56 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศ

ตัวแปร	CNC	RA	AUK	ATI	UIS	VIFs
$\bar{X}$	4.46	4.03	3.93	3.77	4.21	
S.D.	0.49	0.58	0.59	0.69	0.63	
CNC	-	0.229*	0.258*	0.249*	0.481*	
RA		-	0.744*	0.668*	0.521*	2.397
AUK			-	0.787*	0.536*	3.404
ATI				-	0.590*	2.993
UIS					-	1.609

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 56 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ซึ่งอาจก่อให้เกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ มีค่าตั้งแต่ 1.609-3.404 ซึ่งมาค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน (Black, 2006 : 585)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชีด้านการสื่อสารและชัดเจน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.229 – 0.481 จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ คุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจน (CNC) ได้ดังนี้

$$CNC = 2.891 - 0.032ARA + 0.073AUK - 0.067ATI + 0.397UIS$$

ซึ่งสมการที่ได้นี้สามารถพยากรณ์ค่าคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจน (CNC) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F=7.227$; $p=0.000$) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ($AdjR^2$) เท่ากับ 0.203 (ตารางที่ 57) เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบแต่ละด้านกับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจน (CNC) ปรากฏผล ดังตารางที่ 57

ตารางที่ 57 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการสอบบัญชีด้านการสื่อสารและชัดเจน ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	คุณภาพการสอบบัญชีด้านการสื่อสารและชัดเจน		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	2.891	0.357	8.088	0.000*
ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (RA)	-0.032	0.118	-0.272	0.786
ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (AUK)	-0.073	0.138	0.088	0.599
ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (ATI)	-0.067	0.111	-0.095	0.545
ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS)	0.397	0.089	0.509	0.000*
F = 7.227 p = 0.000 AdjR ² = 0.203				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 57 พบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจน (CNC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 สำหรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (RA) ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (AUK) และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (ATI) ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอบบัญชีด้านการสื่อสารและชัดเจน (CNC)

เมื่อนำการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS) ไปสร้างสมการพยากรณ์ของคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจน (CNC) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง (AdjR²) เท่ากับ 0.223 (ตารางที่ 68 ภาคผนวก ง) โดยได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

$$CNC = 2.887 + 0.375UIS$$

ตารางที่ 58 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศ

ตัวแปร	COG	RA	AUK	ATI	UIS	VIFs
$\bar{X}$	4.41	4.03	3.93	3.77	4.21	
S.D.	0.48	0.58	0.59	0.69	0.63	
COG	-	0.289*	0.370*	0.331*	0.486*	
RA		-	0.744*	0.668*	0.521*	2.397
AUK			-	0.787*	0.536*	3.404
ATI				-	0.590*	2.993
UIS					-	1.609

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 58 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ซึ่งอาจก่อให้เกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ มีค่าตั้งแต่ 1.609-3.404 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน (Black. 2006 : 585)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.289 – 0.486 จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ คุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น (COG) ได้ดังนี้

$$COG = 2.651 - 0.063ARA + 0.204AUK - 0.049ATI + 0.333UIS$$

ซึ่งสมการที่ได้นี้สามารถพยากรณ์ค่าคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น (COG) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F=8.157$; $p=0.000$) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ($AdjR^2$) เท่ากับ 0.226 (ตารางที่ 59) เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบแต่ละด้านกับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น (COG) ปรากฏผลดังตารางที่ 59

ตารางที่ 59 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน การตรวจสอบ	คุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น		t	p- value
	สัมประสิทธิ์ การถดถอย	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	2.651	0.347	7.642	0.000*
ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (RA)	-0.063	0.114	-0.546	0.584
ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการตรวจสอบ (AUK)	-0.204	0.134	1.523	0.131
ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (ATI)	-0.049	0.108	-0.458	0.648
ด้านความเข้าใจในการรักษาความ ปลอดภัยของข้อมูล (UIS)	0.333	0.087	3.840	0.000*
F = 8.157 p = 0.000 AdjR ² = 0.226				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 59 พบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น (COG) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 สำหรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (RA) ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (AUK) และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (ATI) ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจน (CNC)

เมื่อนำการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS) ไปสร้างสมการพยากรณ์ของคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น (COG) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง (AdjR²) เท่ากับ 0.228 (ตารางที่ 69 ภาคผนวก ง) โดยได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

$$COG = 2.841 + 0.373UIS$$

ตารางที่ 60 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศ

ตัวแปร	RET	RA	AUK	ATI	UIS	VIFs
$\bar{X}$	4.42	4.03	3.93	3.77	4.21	
S.D.	0.51	0.58	0.59	0.69	0.63	
RET	-	0.209*	0.268*	0.267*	0.413*	
RA		-	0.744*	0.668*	0.521*	2.397
AUK			-	0.787*	0.536*	3.404
ATI				-	0.590*	2.993
UIS					-	1.609

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 60 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ซึ่งอาจก่อให้เกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ มีค่าตั้งแต่ 1.609-3.404 ซึ่งมาค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน (Black. 2006 : 585)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.209 – 0.413 จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ คุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น (RET) ได้ดังนี้

$$RET = 2.969 - 0.075ARA + 0.108AUK - 0.006ATI + 0.319UIS$$

ซึ่งสมการที่ได้นี้สามารถพยากรณ์ค่าคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น (RET) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 5.055$; $p=0.000$) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ($AdjR^2$) เท่ากับ 0.142 (ตารางที่ 61) เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบแต่ละด้านกับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น (RET) ปรากฏผลดังตารางที่ 61

ตารางที่ 61 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการสอบบัญชี
ด้านการสร้างความเชื่อมั่น ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน การตรวจสอบ	คุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น		t	p- value
	สัมประสิทธิ์ การถดถอย	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	2.969	0.384	7.727	0.000*
ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (RA)	-0.075	0.127	-0.588	0.558
ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการตรวจสอบ (AUK)	-0.108	0.148	0.728	0.468
ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (ATI)	-0.006	0.119	-0.048	0.962
ด้านความเข้าใจในการรักษาความ ปลอดภัยของข้อมูล (UIS)	0.319	0.096	3.327	0.001*
F = 5.055 p = 0.000 AdjR ² = 0.142				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 61 พบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจ ในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น (RET) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 สำหรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง (RA) ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ (AUK) และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ (ATI) ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอบบัญชีด้านการสร้างความเชื่อมั่น (RET)

เมื่อนำการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (UIS) ไปสร้างสมการพยากรณ์ของคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น (RET) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง (AdjR²) เท่ากับ 0.162 (ตารางที่ 70 ภาคผนวก ง) โดยได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

$$RET = 3.008 + 0.334UIS$$

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีประเด็นสำคัญในการนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
4. เพื่อทดสอบผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
5. เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้งแตกต่างกัน
6. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ และที่ตั้งแตกต่างกัน

สรุปผล

การวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ มากกว่า 40 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาโท ค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี มากกว่า 900,000 บาท ประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชี มากกว่า 15 ปี ประสบการณ์ในด้านอื่นๆ ที่ปรึกษาด้านบัญชี และที่ตั้ง กรุงเทพมหานคร

2. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมี การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง เช่น ผู้สอบบัญชีเชื่อมั่นว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจพบข้อผิดพลาด ช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ผู้สอบบัญชีเข้าใจและสามารถวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของรายการทางการบัญชีที่เกิดขึ้นและแก้ไขปัญหาได้ทันเวลาที่ และผู้สอบบัญชีให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบ เป็นต้น ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ เช่น ผู้สอบบัญชีเชื่อมั่นว่าความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยให้การตรวจสอบบัญชี เกิดความสะดวก รวดเร็วและแม่นยำ ผู้สอบบัญชีให้ความสำคัญเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และผู้สอบบัญชีได้มุ่งมั่นในการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอบบัญชี เป็นต้น ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ เช่น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี สามารถช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีความถูกต้อง สะดวก รวดเร็วและน่าเชื่อถือ ผู้สอบบัญชีสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการตรวจสอบ ด้านการจัดเก็บข้อมูล การค้นหาข้อมูล การส่งผ่านข้อมูล และผู้สอบบัญชีสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี ในด้านการทดสอบการควบคุมและการตรวจสอบเนื้อหาสาระได้อย่างเป็นระบบ เป็นต้น และด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล เช่น ผู้สอบบัญชีให้ความสำคัญและสร้างความตระหนักด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการตรวจสอบงบการเงินอย่างสม่ำเสมอ ผู้สอบบัญชีให้ความสำคัญกับการเข้าถึงข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีการใช้งานแต่ละระดับความสำคัญของข้อมูลทางการบัญชี และผู้สอบบัญชีให้ความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้และฝึกอบรมด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีในการตรวจสอบอยู่สม่ำเสมอ เป็นต้น

3. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรม เช่น ผู้สอบบัญชี

ปฏิบัติงานสอบบัญชีโดยปราศจากอคติในการให้บริการและโดยไม่มีประโยชน์ส่วนตัวหรือผลตอบแทนใดจากผู้อื่น ผู้สอบบัญชีได้สามารถรายงานผลการตรวจสอบบัญชีและแสดงให้เห็นว่าท่านไม่มีประโยชน์หรือผลตอบแทนใด นอกจากค่าธรรมเนียมสอบบัญชี และผู้สอบบัญชีตระหนักและสามารถนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบ เพื่อให้การบริการสอบบัญชีของท่านแสดงข้อสรุปและแสดงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง เป็นต้น ด้านการสื่อสารและชัดเจน เช่น ผู้สอบบัญชีแสดงความคิดเห็นตามข้อเท็จจริงที่ได้ตรวจพบไว้ในรายงานการสอบบัญชี เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับประโยชน์จากการใช้งบการเงิน ผู้สอบบัญชีแสดงความคิดเห็นที่ได้จากหลักฐานที่มีสาระสำคัญที่อาจจะมีผลกระทบต่องบการเงินได้อย่างชัดเจน และผู้สอบบัญช้นำเสนอรายงานการสอบบัญชีที่มีความชัดเจน เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดพลาดของผู้ใช้งบการเงิน เป็นต้น ด้านความตรงประเด็น เช่น ผู้สอบบัญช้นำเสนอรายงานผลการตรวจสอบที่ตรงไปตรงมาและเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีตระหนักถึงการนำเสนอข้อมูลรายงานที่ผ่านการตรวจสอบโดยคำนึงถึงผู้ใช้งบการเงินที่ใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ และผู้สอบบัญช้นำเสนอรายงานการสอบบัญชีได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เป็นต้น ด้านการสร้างเชื่อมั่น เช่น ผู้สอบบัญชีนำเสนอข้อมูลจากหลักฐานที่ได้รับการตรวจสอบอย่างเหมาะสมเพียงพอ ผู้สอบบัญชีตระหนักในการสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ใช้งบการเงินและมีความสามารถในการรักษาหรือคงไว้ซึ่งลูกค้าและผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นในงบการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นในการแสดงความเห็น เป็นต้น

4. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้งอยู่ส่วนภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม มากกว่า จังหวัดปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม (AQL) ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$AQL = 2.958 + 0.352UIS$$

เมื่อพิจารณาสมการพยากรณ์คุณภาพการสอบบัญชีเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านความเที่ยงธรรม คือ

$$OBT = 3.097 + 0.325UIS$$

2. ด้านการสื่อสารและชัดเจน คือ

$$CNC = 2.887 + 0.375UIS$$

3. ด้านความตรงประเด็น คือ

$$\text{COG} = 2.841 + 0.373\text{UIS}$$

4. ด้านการสร้างเชื่อมั่น คือ

$$\text{RET} = 3.008 + 0.334\text{UIS}$$

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบโดยรวม ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบและด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ในปัจจุบันเป็นยุคที่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว และสามารถสืบค้นหาข้อมูลได้ง่ายขึ้น ซึ่งผู้สอบบัญชีที่จะต้องทำการตรวจสอบรายงานทางการเงินแต่ละบริษัทนั้น ย่อมต้องมีความจำเป็นที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจพบข้อผิดพลาด ช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น สามารถวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของรายการทางการเงินที่เกิดขึ้นและแก้ไขปัญหาได้ทันเวลาที่ ดังนั้น ผู้สอบบัญชีย่อมได้เรียนรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยให้การตรวจสอบบัญชี เกิดความสะดวก รวดเร็วและแม่นยำ สามารถช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีความถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และน่าเชื่อถือ และเป็นการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการตรวจสอบงบการเงินอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แดน กุลรูป (2565:บทคัดย่อ) พบว่า สมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีอิทธิพลทางบวกต่อกระบวนการสอบบัญชีในขณะเดียวกัน กระบวนการสอบบัญชีมีอิทธิพลทางบวกต่อการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพและคุณภาพการสอบบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ เอี่ยมจตุรภัทร และคณะ (2562:บทคัดย่อ) พบว่า การประยุกต์โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกสามารถเพิ่มคุณภาพงานตรวจสอบบัญชี และเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้สอบบัญชีในการทดสอบรายการที่ครอบคลุมร้อยละ 100 ของข้อมูลทั้งหมด ซึ่งสามารถเพิ่มคุณภาพงานสอบบัญชีให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยลดต้นทุนและเวลาในการตรวจสอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mustapha และ Lai (2017:บทคัดย่อ) พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับผู้สอบบัญชีอาวุโสและผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบ

เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถช่วยลดระยะเวลาการตรวจสอบบัญชีได้มากยิ่งขึ้น และส่งผลให้การทำงานของผู้สอบบัญชีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็น และด้านการสร้างความเชื่อมั่น อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก คุณสมบัติพื้นฐานของผู้สอบบัญชีนั้นจะต้องมีความเที่ยงธรรม ตรวจสอบอย่างอิสระ ตรงประเด็น และสามารถสื่อสารข้อมูลต่อผู้ใช้ข้อมูลงบการเงินได้อย่างชัดเจน เพื่อเกิดความเชื่อมั่นต่อผู้สอบบัญชีเอง ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจึงพัฒนาศักยภาพและสร้างคุณภาพการสอบบัญชีให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปราศจากอคติในการให้บริการและโดยไม่มีประโยชน์ส่วนตัวหรือผลตอบแทนใดจากผู้อื่น แสดงความคิดเห็นตามข้อเท็จจริงที่ได้ตรวจพบไว้ในรายงานการสอบบัญชี เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับประโยชน์จากการใช้งบการเงินมีการนำเสนอรายงานผลการตรวจสอบที่ตรงไปตรงมาและเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี นอกจากนี้ การนำเสนอข้อมูลจากหลักฐานที่ได้รับการตรวจสอบอย่างเหมาะสมเพียงพอ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ใช้ข้อมูลงบการเงินและมีความสามารถในการรักษาหรือคงไว้ซึ่งลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ การะเวก (2565: บทคัดย่อ) พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพงานสอบบัญชีโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณา แก้วสิทธิ์ (2561:บทคัดย่อ) พบว่า ผู้สอบบัญชีของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณภาพงานสอบบัญชีโดยรวม ขนาดของสำนักงาน ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี ประสิทธิภาพของผู้สอบบัญชี อยู่ในระดับมาก

3. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมแตกต่างกัน เนื่องจากผู้สอบบัญชีที่อยู่ในส่วนกรุงเทพมหานครนั้น จะรับบริการสอบบัญชีกับบริษัทที่จะตั้งที่มีขนาดใหญ่ และอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ เป็นไปได้ที่จะต้องสร้างคุณภาพการสอบบัญชีให้เกิดขึ้นเพื่อเกิดความเชื่อมั่นในตัวผู้สอบบัญชีและนอกจากนี้ บริษัทจะมีขนาดใหญ่จะต้องใช้ความระมัดระวังเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพในการตรวจสอบรายงานทางการเงินและการแสดงความเห็นต่อรายงานการเงินแต่ละบริษัท ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจะต้องพัฒนาตนเองและมั่นใจในระดับคุณภาพของการปฏิบัติงานสอบบัญชีของตนเองที่จะทำให้บริษัทเลือกใช้บริการให้การสอบบัญชีนั่นเอง และในส่วนของผู้สอบบัญชีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคเองนั้น จะเป็นการบริการสอบบัญชีกับบริษัทในต่างจังหวัดก็จะมีมิติมุมมองของตนเองที่มีคุณภาพในการสอบบัญชีที่บริษัทได้ใช้บริการสอบบัญชีด้วย จึงมีความเชื่อมั่นถึงคุณภาพการทำงานนั่นเองและในส่วนของผู้สอบบัญชีที่อยู่ในเขตปริมณฑลมีคุณภาพอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่น้อยกว่าในเขตกรุงเทพมหานคร อาจเป็นเพราะการเปรียบเทียบกับผู้สอบบัญชีในเขตกรุงเทพและมิติมุมมองคุณภาพการรับบริการสอบบัญชีที่ยังไม่เท่ากับผู้สอบบัญชีบริษัทขนาดใหญ่นั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ ยอดบัว(2560:บทคัดย่อ) พบว่า ผู้สอบบัญชีในกรุงเทพมหานคร

สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการสอบบัญชีให้เป็นไปตามข้อกำหนด และทันต่อการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานของการสอบบัญชีระหว่างประเทศยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีของไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

4. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็น และด้านการสร้างความเชื่อมั่น เนื่องจาก ความเข้าใจรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการตรวจสอบรายงานทางการเงินนั้น เป็นการรับรู้ของผู้สอบบัญชีที่เข้าใจในขั้นตอนมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งเป็นข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีการใช้งาน เพื่อให้ได้รับการปกป้องจากผู้ที่ไม่มีความรู้ในการเข้าถึงการใช้งาน หรือป้องกันการสูญหายเข้าถึงการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งทั้งในด้านการรักษาความลับ การปฏิบัติงานเยี่ยงมืออาชีพของผู้สอบบัญชี ดังนั้น ผู้สอบบัญชีที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบสามารถสร้างคุณภาพการสอบบัญชีให้กับผู้สอบบัญชีได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้รับตรวจเกิดความเชื่อมั่นต่อรายงานแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพสอบบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ เอี่ยมจตุรภัทร และคณะ (2562: บทคัดย่อ) พบว่า การประยุกต์โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Audit Data Analytics: ADAs) สามารถเพิ่มคุณภาพงานตรวจสอบบัญชี และเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้สอบบัญชีในการทดสอบรายการที่ครอบคลุมร้อยละ 100 ของข้อมูลทั้งหมด ซึ่งสามารถเพิ่มคุณภาพงานสอบบัญชีให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยลดต้นทุนและเวลาในการตรวจสอบ ทั้งนี้ การสัมภาษณ์ยังพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อการตรวจสอบ (Audit Data Analytics: ADAs) สามารถตอบสนองความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพได้ง่ายกว่าการตรวจสอบแบบเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์ (2561: บทคัดย่อ) พบว่า ความสมบูรณ์ของฐานข้อมูลการสอบบัญชีความสามารถในการเชื่อมโยงเครือข่ายทางการสอบบัญชีและความสามารถในการใช้ซอฟต์แวร์ทางการสอบบัญชีที่ทันสมัยมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความทันเวลาของการรายงานการสอบบัญชีในทำนองเดียวกันความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบการตระหนักถึงความสมบูรณ์ของฐานข้อมูลการสอบบัญชีและความสามารถในการใช้ซอฟต์แวร์ทางการสอบบัญชีที่ทันสมัยมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความถูกต้องในการปฏิบัติงานสอบบัญชี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mustapha และ Lai (2017:บทคัดย่อ) พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับผู้สอบบัญชีอาวุโสและผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบ เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถช่วยลดระยะเวลาการตรวจสอบบัญชีได้มากยิ่งขึ้น และส่งผลให้การทำงานของบัญชีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน

ด้านความตรงประเด็น และด้านการสร้างความเชื่อมั่น เนื่องจาก พื้นฐานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีใบประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชีนั้น ผู้สอบบัญชีจะต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบข้อมูลทางบัญชี และมีความเชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยงซึ่งผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะต้องมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เยี่ยงวิชาชีพ ซึ่งการสอบบัญชีให้มีคุณภาพอาจมาจากสาเหตุปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลให้คุณภาพการสอบบัญชีได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แดน กุลรูป (2565:บทคัดย่อ) พบว่า ผลการศึกษาวิจัยไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อการใช้ดุลพินิจเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพและคุณภาพการสอบบัญชี คุณภาพการสอบบัญชีเป็นปัจจัยที่จะได้รับอิทธิพลทางบวกจากกระบวนการสอบบัญชีและการใช้ดุลพินิจเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพ

6. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ด้านความเที่ยงธรรมด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็น และด้านการสร้างความเชื่อมั่น เนื่องจาก พื้นฐานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีใบประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชีนั้น มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบบัญชี และเชื่อมั่นว่าความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยให้การตรวจสอบบัญชีได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ซึ่งผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะต้องมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เยี่ยงวิชาชีพ ซึ่งการใช้ดุลพินิจเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชี การสอบบัญชีให้มีคุณภาพอาจมาจากสาเหตุปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลให้คุณภาพการสอบบัญชีได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิชา ศรีสุคนธ์ (2562:บทคัดย่อ) พบว่า ความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมของสำนักงานสอบบัญชีมีอิทธิพลทางลบต่อคุณภาพการสอบบัญชีที่วัดจากค่าสมบูรณ์ของรายการคงค้างซึ่งใช้ดุลพินิจของผู้บริหาร และระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าและประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Troshani & Lymer, 2010 อ้างอิงในงานวิจัยของ นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์ (2561: 137) พบว่า ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับความทันเวลาของการรายงานการสอบบัญชีโดยปัจจุบันการทำความเข้าใจในเทคโนโลยีขั้นสูงนั้นเป็นเรื่องที่ยุ่ยยากและซับซ้อนซึ่งถือเป็นเรื่องที่ทำหายและต้องใช้เวลา ดังนั้น ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบจึงไม่มีความสัมพันธ์กับความทันเวลาของการรายงานการสอบบัญชี

7. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการสื่อสารและชัดเจน ด้านความตรงประเด็น และด้านการสร้างความเชื่อมั่น เนื่องจาก ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีใบประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชีนั้น ซึ่งผู้สอบบัญชีมีทักษะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้าน

การทดสอบการควบคุม การตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ การรับรู้ต่อการใช้งานและการยอมรับผู้สอบ บัญชีรับอนุญาตจะต้องใช้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องมีความสามารถในการหาทางเลือกที่ดีที่สุด การสอบบัญชีให้มีคุณภาพอาจมาจากสาเหตุปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลให้คุณภาพ การสอบบัญชีได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรไชย พรภักดิ์สรชกร(2562:บทคัดย่อ) พบว่า ความชำนาญพิเศษในการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อการวางแผนการสอบบัญชีและคุณภาพการสอบ บัญชี สมรรถนะและความชำนาญพิเศษในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีมีบทบาทสำคัญในการกำหนด ความยั่งยืนของผลลัพธ์การสอบบัญชีในระยะยาวและในอนาคต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Betti, & Sarens (2021:บทคัดย่อ) พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจดิจิทัลส่งผลต่อหน่วยงาน การตรวจสอบ 1.ส่งผลกระทบต่อขอบเขตของความคล่องตัวของการวางแผนการตรวจสอบและ ความรู้ด้านดิจิทัลที่จำเป็นที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นและความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ได้รับความ สำคัญ โดยเฉพาะภัยคุกคามความปลอดภัยทางไซเบอร์ 2.ความต้องการกิจกรรมการให้ คำปรึกษาที่ดำเนินการโดยผู้ตรวจสอบนั้นสูงขึ้นและ 3.การเปลี่ยนแปลงเป็นดิจิทัลจะปรับเปลี่ยนวิธี ปฏิบัติในการทำงานของผู้ตรวจสอบในประจำวันในการใช้เทคโนโลยี ดังนั้น ความสามารถทาง เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีผลกระทบต่อการเพิ่มประสิทธิผลของการปฏิบัติงานตรวจสอบตาม กระบวนการสอบบัญชีที่กำหนดไว้ในมาตรฐานทางวิชาชีพ การใช้ดุลพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพและ คุณภาพการสอบบัญชี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ควรตระหนักด้านการรักษาความปลอดภัย ของข้อมูลในการตรวจสอบงบการเงินอย่างสม่ำเสมอ การเข้าถึงข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีการใช้ งานแต่ละระดับความสำคัญของข้อมูลทางการบัญชีและให้ความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้และ ฝึกอบรมด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้เกิดคุณภาพการสอบบัญชี

1.2 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ควรให้ความสำคัญต่อการใช้ระบบ สารสนเทศในการตรวจสอบให้เหมาะสมและคุ้มค่าต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบ เพื่อให้คุณภาพการ สอบบัญชีเป็นที่น่าเชื่อถือเกิดความเที่ยงธรรมต่อผู้ใช้บริการ

1.3 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ควรให้ความสำคัญต่อการเข้าถึงข้อมูลของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีการใช้งานแต่ละระดับความสำคัญของข้อมูลทางการบัญชีเพื่อให้ข้อมูลมีความ ปลอดภัยและเข้าใจได้

1.4 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ควรมีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลให้ได้รับการปกป้องข้อมูลจากผู้ไม่มีสิทธิ์ในการเข้าถึงการใช้งาน หรือป้องกันการสูญหาย เข้าถึง และการเปลี่ยนแปลงแก้ไขการเก็บข้อมูลทางการบัญชี

1.5 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ควรให้ความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ และฝึกอบรมด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีในการตรวจสอบอยู่สม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลกระทบด้านอื่นที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชี ในสำนักงานสอบบัญชี เช่น กระบวนการและการควบคุมเทคโนโลยีในการตรวจสอบ สภาพแวดล้อมการสอบบัญชี ผลการสอบบัญชีในแต่ละภูมิภาค เป็นต้น หรือ พิจารณาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของผู้สอบ เช่น ความแตกต่างในวัฒนธรรมองค์กรของบริษัท ผลของนโยบายบัญชีบริษัท เป็นต้น เพื่อหาปัจจัยอื่นที่ทำให้ผู้สอบบัญชีเกิดคุณภาพในการสอบบัญชีต่อไป

2.2 ควรศึกษาผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการทำงานกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ผู้ตรวจสอบภายในบริษัท เป็นต้น เพื่อศึกษาผลการวิจัยว่ากลุ่มตัวอย่างต่างๆ ซึ่งทำหน้าที่ลักษณะการตรวจสอบเช่นกันนั้น มีผลการวิจัยเป็นอย่างไร

2.3 ควรศึกษาตัวแปรตามตัวแปรอื่น เช่น ความสำเร็จในการดำเนินงานสอบบัญชี ความได้เปรียบเทียบในการตรวจสอบบัญชี เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิผลให้กับผู้สอบบัญชีต่อไป

2.4 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้กำหนดกรอบแนวคิดที่มีตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจมีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ดังนั้น ควรกำหนดตัวแปรแทรกซ้อนเพิ่ม เช่น ประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ ผลงานและความเชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชี และสภาพแวดล้อมการสอบบัญชียุคดิจิทัล เป็นต้น เพื่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

2.5 ควรเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นการสอบถามแบบเชิงลึก โดยขยายผลกลุ่มตัวอย่างผู้สอบบัญชีและผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบในสำนักงานบัญชีขนาดใหญ่ ขนาดกลางถึงขนาดเล็ก ที่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการตรวจสอบในยุคบัญชีดิจิทัลเป็นการซักถามพูดคุยกันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นการถามเจาะลึกคำตอบอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรและข้อมูลอย่างละเอียดครบถ้วน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์, สุขจิตต์ ณ นคร. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารมหาจุฬาริชาการ, 6(1), 159-173.
- กรไชย พรภักสรชร. (2563). ผลกระทบของความชำนาญพิเศษการสอบบัญชีที่มีต่อการวางแผนการสอบบัญชีคุณภาพการสอบบัญชีและผลการปฏิบัติงานการสอบบัญชี : การวิจัยเปรียบเทียบผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย. วารสารวิชาชีพบัญชี, 16(49), 23-49.
- ก่อขวัญ ก่อสกุล. (2564). ผลกระทบของการตรวจสอบบัญชีระยะไกลต่อความพึงพอใจของลูกค้าผ่านคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่(BIG4) ภายในประเทศไทย.(วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบัญชีและการบริหารการเงิน)). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
- กิตติ เตชะเกษมบัณฑิตย์. (2563). ยกระดับการตรวจสอบบัญชีด้วยนวัตกรรมการตรวจสอบ. สืบค้น 29 สิงหาคม 2564. จาก <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/127427>.
- กิตติคม จันทะเรียม. (2560). อิทธิพลของความรู้ความสามารถคุณลักษณะหลักฐานการสอบบัญชีที่ดีและความสามารถทางการบริหารงานที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต). คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- จารินยา แก้วสุริยา. (2560). ผลกระทบของคุณภาพในการสอบบัญชีและความต่อเนื่องในการสอบทานงานสอบบัญชีที่มีต่อความน่าเชื่อถือในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,
- จิรนนท์ พรหมมา. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมอาหารในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- เฉลิมพล แสงแก้ว และภาสพันธ์ จิโนทา. (2562). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการให้บริการสถานกีฬาของงานบริการสถานกีฬา. กองการกีฬา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชัชฌานันต์ บุญพันธ์. (2564). ผลกระทบของความน่าเชื่อถือในการสอบบัญชีและความคิดสร้างสรรค์ของผู้สอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ชุตินุช อินทรประสิทธิ์. (2561). การสอบบัญชีในยุค Big Data. วารสารสุทธิปริทัศน์, 32(103), 189-202.

ชุติมา สอนดี. (2563). การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นธนาคารดิจิทัลที่ส่งผลต่อ คุณภาพชีวิตการทำงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน: กรณีศึกษาพนักงานประจำสาขาธนาคารกรุงเทพ. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

โชติพัฒน์ จักรสมศักดิ์. (2562). เทคโนโลยีในการตรวจสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็กที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณนิชากร กล้องแก้ว, นิภาพรณ ดุลนีย์, กชพร นามสีฐาน, และปรียาณัฐ เอื้อยศิริเมธี. (2564). การพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของผู้จัดทำบัญชีในยุคดิจิทัลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา: ในมุมมองของผู้ประกอบการ. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 15(3), 314-326.

ณัฐธินิชา คล้ายแก้ว. (2562). ผลกระทบสมรรถนะของผู้สอบบัญชีและการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ณัฐญา เสียวครบุรี. (2562). ผลกระทบของเทคนิคการตรวจสอบทุจริตที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสารคาม.

ดาวเรือง โสภะ. (2564). การตรวจสอบบัญชีในยุคที่ดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เริ่มมีบทบาทมากขึ้น. สืบค้น 2 กันยายน 2564. จาก <https://shorturl.asia/jCy06>.

แดน กุรุป. (2565). อิทธิพลเชิงโครงสร้างของสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการสอบบัญชีและการใช้ดุลพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 9(1), 141-158.

ธรรมนิติ. (2565). 11 เทคนิคในการตรวจสอบบัญชี. สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2565. จาก <https://shorturl.asia/MFhS8>.

ธลีนท์ ธรรมธาดา. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบสารสนเทศและพฤติกรรมการใช้งานระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรบุคคลของพนักงาน ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ABC. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธิดารัตน์ ยงยศยิ่ง. (2560). ผลกระทบของความครอบคลุมในการวางแผนการสอบบัญชี คุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อความยั่งยืนในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นวพร ชูเปียเต้ง และจันทร์ลอย เลขทิพย์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตรวจสอบของผู้ช่วยผู้สอบบัญชี. วารสารวิจัยและพัฒนาโดยองค์กรฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 13(2), 170-181.

นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์. (2561). ผลกระทบของสมรรถนะการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีการตรวจสอบที่มีต่อผลการปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วารสารราชพฤกษ์, 16(2), 130-139.

นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์, สุธนา บุญเหลือ, และศุภรักษ์ จันทร์จรัสจิตต์. (2562). ตัวแปรที่มาก่อนสมรรถนะในการบูรณาการการสอบทานการสอบบัญชีและความเป็นเลิศในการสอบบัญชี: การตรวจสอบเชิงประจักษ์. วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์, 12(2), 57-70.

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทร์เพชร. (2563). การสอบบัญชี(ปรับปรุง).(พิมพ์ครั้งที่ 1). ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.

บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญการสอบบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย.(วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสารคาม.

ประจิต หาว์ตร และศรัณย์ ชูเกียรติ. (2560). การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศในมหาวิทยาลัย : การวิเคราะห์เนื้อหาสาระของรายงานการตรวจสอบภายในประจำปี. วารสารสภาวิชาชีพบัญชี, 13(37), 5-14.

ประทีป วชิทองรัตน. (2560). ประสิทธิภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วารสารสมาคมนักวิจัย, 22(2), 252-263.

ปรีณา ยิ่งชล. (2565). การตรวจสอบที่ใช้เทคโนโลยี:ปลดล็อกการตรวจสอบแบบเดิม. สืบค้น 29 สิงหาคม 2565. จาก <https://shorturl.asia/hxdMF>.

ปิยะมาศ เรืองแสงรอบ และศิลปพร ศรีจันทร์เพชร. (2552). ปัญหาและอุปสรรคของการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล. วารสารสภาวิชาชีพบัญชี, 5(13), 83-95.

พระมหากันดินันท์ เสงสกุล. (2564). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 3(1), 1-10.

พิชิต สีสะพันธ์เมธา. (2563). การบริหารจัดการงานบัญชีในยุคดิจิทัล กับบทบาทนักบัญชีที่เปลี่ยนไป.

สืบค้น 2 กันยายน 2564 จาก <https://shorturl.asia/YRzyb>.

พิธาน แสนภักดี และณัฐสพันธ์ เผ่าพันธ์. (2565). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 11(4), 228-239.

พิมลวรรณ ชยพรกุล. (2564). การเตรียมความพร้อมสู่ระบบการบริหารคุณภาพตามมาตรฐานการบริหารคุณภาพ(ISQM) สำหรับสำนักงานสอบบัญชีในยุค DIGITAL. สืบค้น 2 กันยายน 2564. จาก <https://shorturl.asia/WMG8E>.

เพ็ญธิดา พงษ์ธานี. (2563). ทักษะการตอบรับงานและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้าและงานที่มีลักษณะเฉพาะของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1). วารสารสุทธิปริทัศน์, 34(109), 202-215.

ไพโรจน์ ไวกวนิชกิจ. (2561). การศึกษาการเติบโตของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนและความเป็นจริงเสริมกับผลกระทบที่มีต่อเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุค 5 จี บริษัท วีวีอาร์ เอเชีย จำกัด. วารสารวิชาการ กสทช., 3(1), 154-171.

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (2564). คู่มือการปฏิบัติงานการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ ปีงบประมาณ 2564.

เมธิณี เมฆสุวรรณ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพกับคุณภาพงานบริการที่ให้ความเชื่อมั่น ของผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการสอบบัญชีในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รัชชานนท์ พรหมจาด. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ตรวจสอบบัญชีในสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบัญชีและการบริหารการเงิน)). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รัชนี บินยาเซ็น. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. วารสารมหาจุฬาราชการ, 5(1), 209-217.

ลภาวัน สติรัตน์. (2564). การศึกษาผลกระทบจากการปฏิบัติงานที่บ้าน (work from home) ต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้สอบบัญชี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบัญชีและการบริหารการเงิน)). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ลัดดาวัลย์ ยอดบัว. (2560). อิทธิพลของการควบคุมการสอบบัญชีและความเป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- วยา สีดาสุมบูรณ์. (2564). แนวทางการพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนนิติบุคคลในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณรดา พวงมาลัย. (2562). บทบาทของการตรวจสอบบัญชีจากการนำเทคโนโลยี AI เข้ามาใช้. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบัญชีและการบริหารการเงิน)). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิไลลักษณ์ เอี่ยมจตุรภัทร และวชิระ บุญเนตร. (2562). การประยุกต์โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อการตรวจสอบบัญชี. วารสารสภาวิชาชีพบัญชี, 1(2), 38-66.
- ศจีรัตน์ เมธีสุภาพ. (2561). ลักษณะของการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ: ดุลยพินิจในการเขียนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีในกลุ่มสำนักงานบัญชี BIG 4. วารสารสุทธิปริทัศน์, 32(104), 210-222.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2564). พระราชบัญญัติวิชาชีพการบัญชี พ.ศ.2547. สืบค้น 29 สิงหาคม 2565 จาก <https://www.tfac.or.th/upload/9414/BQnA6YI6XE.pdf>.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2565). ข้อมูลของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (เฉพาะท่านที่ประสงค์เปิดเผยข้อมูลเพื่อการติดต่อ). สืบค้น 4 พฤศจิกายน 2565. จาก https://eservice.tfac.or.th/fap_registration/cpa-contact-list
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2565a). คุณสมบัติของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต. สืบค้น 29 สิงหาคม 2565. จาก <https://www.tfac.or.th/upload/9414/OfCOM8tdq8.PDF>.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2565b). ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2563. สืบค้น 29 สิงหาคม 2565. จาก <https://www.tfac.or.th/upload/9414/OfCOM8tdq8.PDF>.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2565c). ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2561. สืบค้น 29 สิงหาคม 2565. จาก <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/66893>.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2565d,e). มาตรฐานการบริหารคุณภาพ/มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ. สืบค้น 29 สิงหาคม 2565. จาก <https://acpro-std.tfac.or.th/standard/4>.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2565f). ข้อมูลของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (เฉพาะท่านที่ประสงค์เปิดเผยข้อมูลเพื่อการติดต่อ). สืบค้น 4 พฤศจิกายน 2565. จาก https://eservice.tfac.or.th/fap_registration/cpa-contact-list
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2565). ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต. สืบค้น 29 สิงหาคม 2565. จาก <https://www.tfac.or.th/upload/9414/BQnA6YI6XE.pdf>.

- สมคิด สุทธิธารวัช , พรสิน สุภาวาลย์, พรเลิศ อาภาณัฐ, วรรณภา จิตินานนท์, และขวัญมิ่ง คำประเสริฐ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในเทศบาลตำบลของไทย. วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 5(2), 114-126.
- สมศักดิ์ จินตวัฒน์กุล. (2554). คุณภาพการสอบบัญชี. วารสารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 4(2), 69-75.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2564). รายงานสรุปกิจกรรมการตรวจคุณภาพงานสอบบัญชี. สืบค้น 2 กันยายน 2564. จาก <https://shorturl.asia/giGRv>.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สืบค้น 2 กันยายน 2564. จาก <https://shorturl.asia/xE35g>.
- สิริยาภา ยวงมณี. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณงานสอบบัญชีและคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สุชาย สิริภัทรกุลธร. (2564). การสอบบัญชี. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.
- สุพิชา ศรีสุนธ์. (2563). สภาพแวดล้อมการสอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในดัชนีหลักทรัพย์ CLMV. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุรีย์พร เพขุนทด. (2563). แรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตใน สถานการณ์ที่เกิดโรคระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19). (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิชา เปียทอง. (2562). การตัดสินใจในการทดสอบความรู้ข้อขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA) ของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิชาติ การะเวก. (2565). คุณภาพการตรวจสอบบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ. วารสารวิชาการจัดการปริทัศน์. 24(1). (147-156).
- อมรรัตน์ ศรีชัย. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพตนเองกับความเป็นมืออาชีพ ของนักบัญชีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อรอุมา แก้วสิทธิ์. (2561). คุณภาพงานสอบบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

อริยา สรศักดิ์ดา. (2562). สมรรถนะของนักวิชาชีพในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสำนักงานบัญชี.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

อัญญา เหมวงศ์กุล. (2566). การสอบบัญชี. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

อุษณา ภัทรมนตรี. (2558). การตรวจสอบภายในสมัยใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 5). จามจุรีโปรดักท์:
กรุงเทพมหานคร.

อุษณา ภัทรมนตรี. (2563). การตรวจสอบและการควบคุมด้านคอมพิวเตอร์ทางบัญชี (พิมพ์ครั้งที่ 5):
จามจุรี โปรดักท์. กรุงเทพมหานคร.

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2561). วิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ กรุงเทพมหานคร:
ซีไอเอ็มเคชั่น.

Aaker, D. A., Kumar, V., Leone, R. P., & Day, G. S. (2001). Marketing research: John
Wiley & Sons.

Ahmad, F., Widén, G., & Huvila, I. (2020). The impact of workplace information literacy
on organizational innovation: An empirical study. International Journal of
Information Management, 51, 102041.

Ahmad, L., Suhara, E., & Ilyas, Y. (2016). The effect of audit quality on earning
management within manufacturing companies listed on Indonesian stock
exchange. Research journal of Finance and Accounting, 7(8), 132-138.

Betti, N., & Sarens, G. (2021). Understanding the internal audit function in a digitalised
business environment. Journal of Accounting & Organizational Change, 17(2),
197-216.

Cho, S., Vasarhelyi, M. A., & Zhang, C. (2019). The forthcoming data ecosystem for
business measurement and assurance. In (Vol. 16, pp. 1-21): American
Accounting Association.

Cohen, M., & Rozario, A. (2019). Exploring the use of robotic process automation (RPA)
in substantive audit procedures. The CPA Journal, 89(7), 49-53.

DeAngelo, L. E. (1981). Auditor size and audit quality. Journal of accounting and
economics, 3(3), 183-199.

DeFond, M., & Zhang, J. (2014). A review of archival auditing research. Journal of
accounting and economics, 58(2-3), 275-326.

Deloitte. (2018). For internal audit, Big Data represents a big opportunity. Retrieved
from <https://shorturl.asia/KqH3k>.

- Dickins, D., Johnson-Snyder, A. J., & Reisch, J. T. (2018). Selecting an auditor for Bradco using indicators of audit quality. *Journal of Accounting Education*, 45, 32-44.
- Duggan, G. B. (2016). Applying psychology to understand relationships with technology: from ELIZA to interactive healthcare. *Behaviour & Information Technology*, 35(7), 536-547.
- Fletcher, G., & Griffiths, M. (2020). Digital transformation during a lockdown. *International Journal of Information Management*, 55, 102185.
- Hair Jr., J. F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.F. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*, (7th ed.). New Jersey Pearson Prentice Hall.
- Kesimli, I., Kesimli, & Achauer. (2019). *External auditing and quality*: Springer.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Kumar, V., Leone, R. P., Aaker, D. A., & Day, G. S. (2001). *Marketing research*: John Wiley & Sons.
- Kyriakou, M. I. (2022). The effect of the financial crisis on audit quality: European evidence. *International Journal of Accounting & Information Management*, 30(1), 143-158.
- Moffitt, K. C., Rozario, A. M., & Vasarhelyi, M. A. (2018). Robotic process automation for auditing. *Journal of emerging technologies in accounting*, 15(1), 1-10.
- Mustapha, M., & Lai, S. J. (2017). Information technology in audit processes: An empirical evidence from Malaysian audit firms. *International Review of Management and Marketing*, 7(2), 53-59.
- Mutchler, J. F., & Williams, D. D. (1990). The Relationship between Audit Technology, Client Risk Profiles, and the Going-Concern Opinion Decision. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 9(3).
- Nunnally, J. (1978). *Psychometric Theory* 2nd edition (New York: McGraw).
- Okolie, A. O. (2014). Audit quality and earnings response coefficients of quoted companies in Nigeria. *Journal of Applied Finance and Banking*, 4(2), 139-161.

- Peakaccount. (2020). ผู้ประกอบการควรปรับตัวอย่างไร ให้ธุรกิจไปต่อได้ในยุคดิจิทัล. Retrieved from <https://peakaccount.com/blog/business/gen-biz/biz-digital-transformation>.
- Reyad, S. M. R. (2013). The role of auditing quality as a tool of corporate governance in enhancing earnings quality: evidence from Egypt. *International Management Review*, 9(2), 83-93.
- Rovinelli, R. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Sakurai, M., & Murayama, Y. (2019). Information technologies and disaster management–Benefits and issues. *Progress in Disaster Science*, 2, 100012.
- Sattar, U., Javeed, S. A., & Latief, R. (2020). How audit quality affects the firm performance with the moderating role of the product market competition: Empirical evidence from Pakistani manufacturing firms. *Sustainability*, 12(10), 4153.
- Sorunke, O. A. (2018). Forensic accounting investigation techniques and successful prosecution of corruption cases in Nigeria. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, 8(3), 37-44.
- Tang, J. J., & Karim, K. E. (2017). Big Data in Business Analytics: Implications for the Audit Profession. *CPA Journal*, 87(6).
- Taylor, J. E. (2015). An examination of the relationship between audit quality and related audit factors: The Federal Single Audit Act (1998). Capella University.
- Troshani, I., & Lymer, A. (2010). Translation in XBRL standardization. *Information Technology & People*, 23(2), 136-164.
- Turban, E., McLean, E., & Wetherbe, J. (1998). *Information technology for management making connections for strategic advantage*: John Wiley & Sons, Inc.
- Wahab, N. A., & Rahman, A. R. A. (2013). Determinants of efficiency of zakat institutions in Malaysia: A non-parametric approach. *Asian Journal of Business and Accounting*, 6(2).
- Watkins, A. L., Hillison, W., & Morecroft, S. E. (2004). Audit quality: A synthesis of theory and empirical evidence. *Journal of accounting literature*, 23, 153-193.

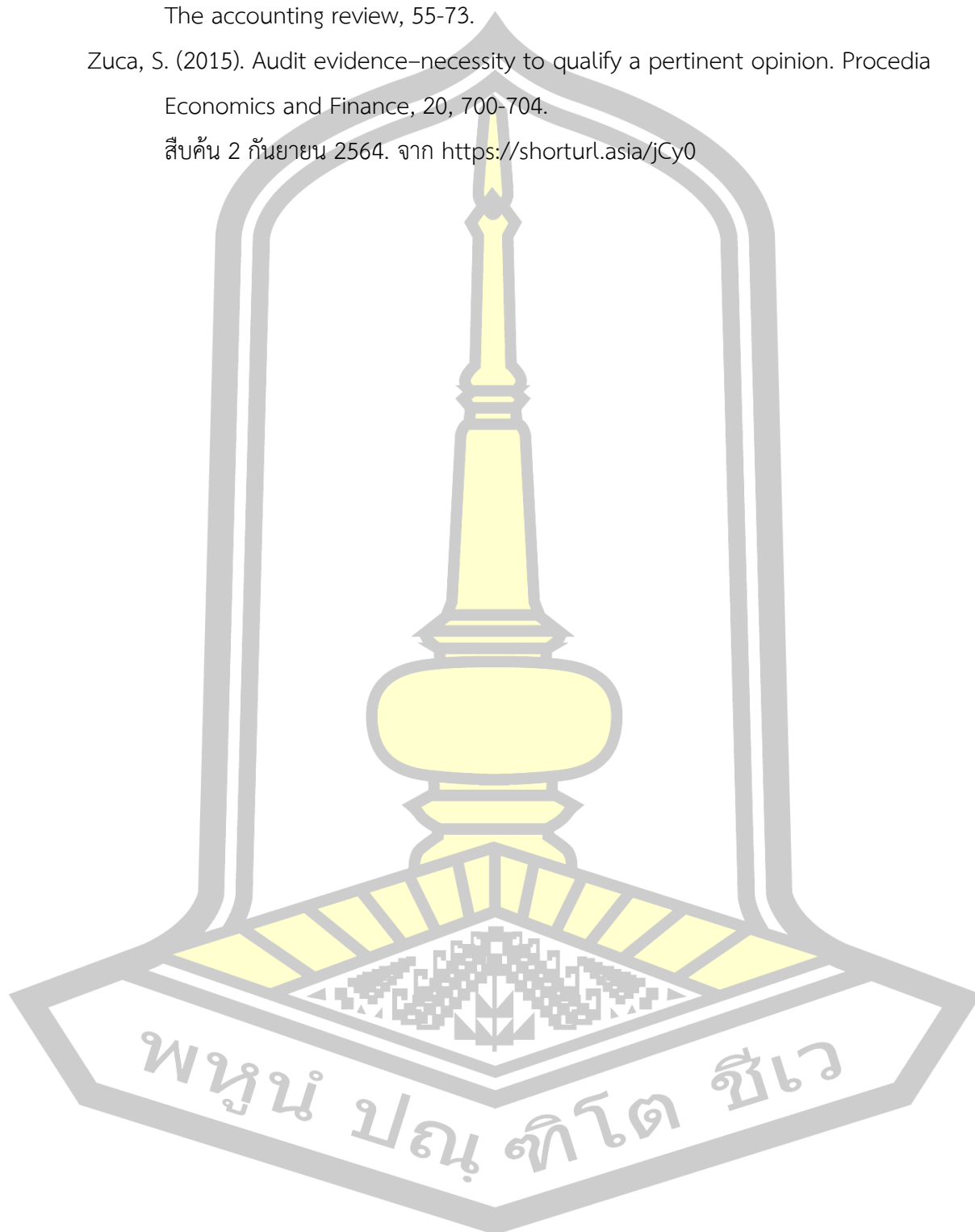
Zoe-Vonna, P. (1988). An Analysis of Auditor Litigation and Audit Service Quality.

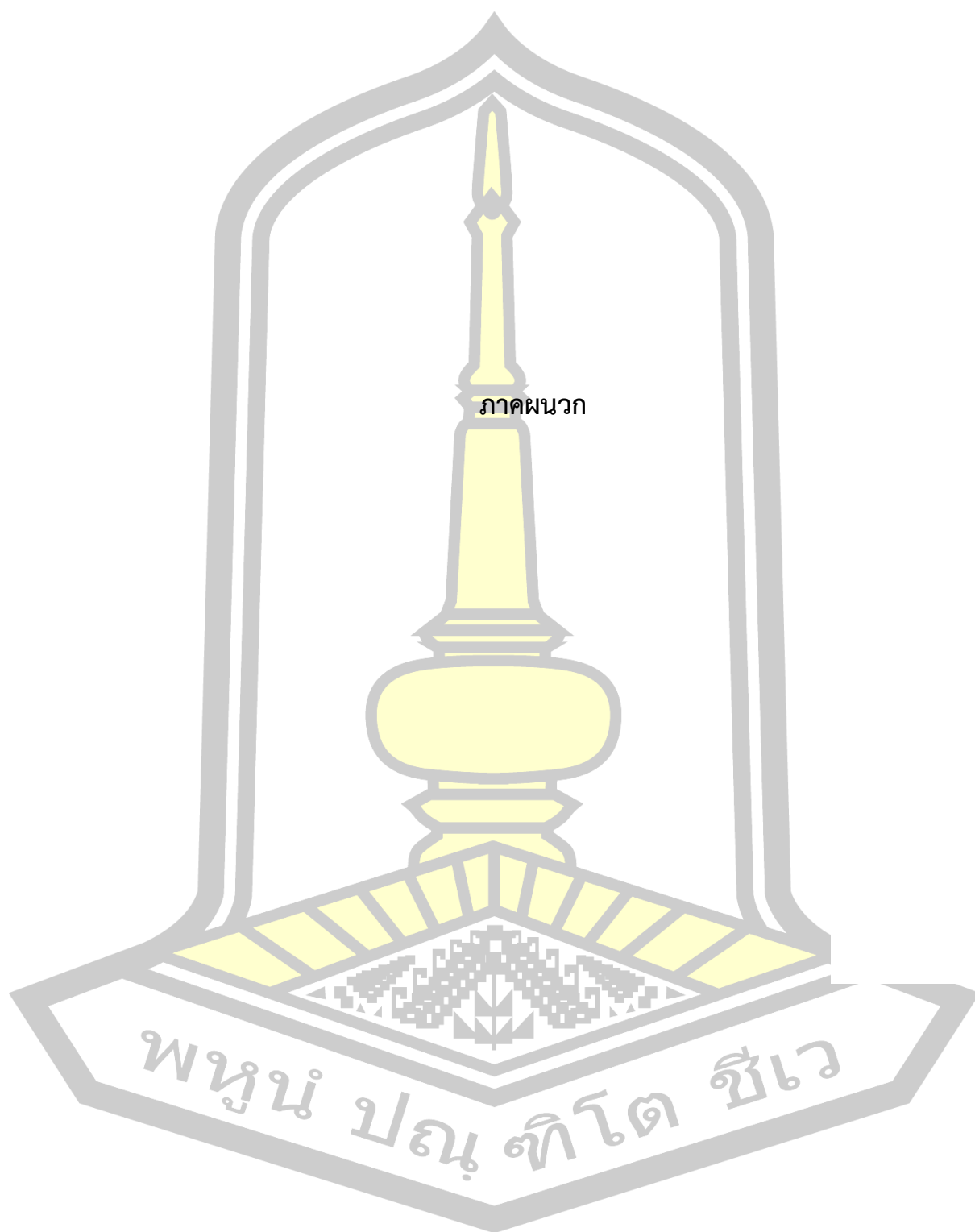
The accounting review, 55-73.

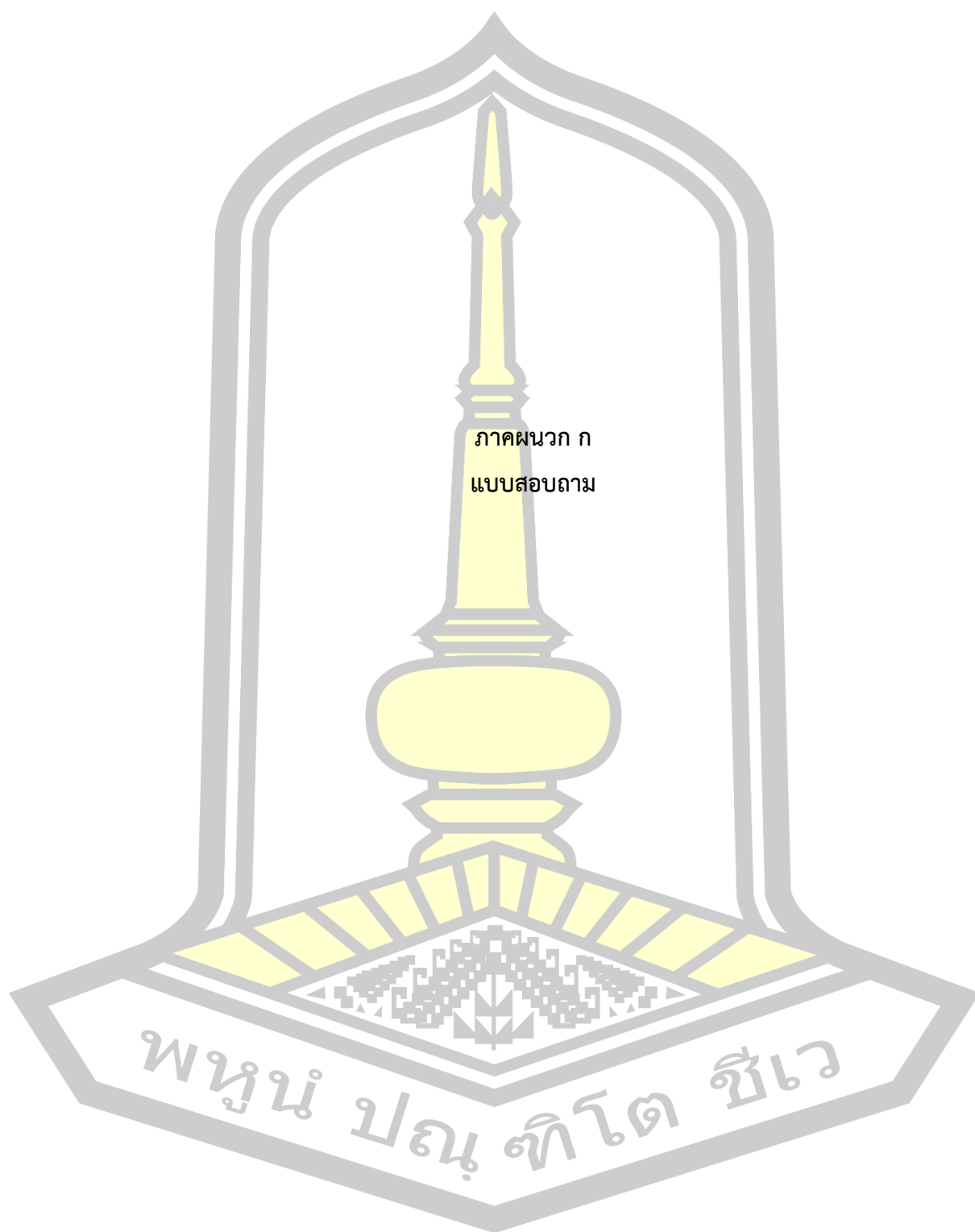
Zuca, S. (2015). Audit evidence–necessity to qualify a pertinent opinion. Procedia

Economics and Finance, 20, 700-704.

สืบค้น 2 กันยายน 2564. จาก <https://shorturl.asia/jCy0>

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย”

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย เพื่อประกอบการศึกษาระดับปริญญาโทของผู้วิจัยในหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเท็จจริงในการตอบแบบสอบถามชุดนี้ โดย

1. รายละเอียดแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี จำนวน 18 ข้อ

2. การตอบแบบสอบถามนี้ คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยกรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้ออย่างถูกต้อง เพื่อให้การวิจัยนี้มีความเที่ยงตรงและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะถูกเก็บเป็นความลับและจะไม่มีการร่วมใช้ข้อมูลดังกล่าวกับบุคคลภายนอกอื่นใด โดยไม่ได้รับอนุญาตจากท่าน การนำเสนอผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น

4. หากท่านต้องการรับรายงานสรุปการวิจัย โปรดแนบนามบัตรของท่านพร้อมกับแบบสอบถามฉบับนี้ () ต้องการ () ไม่ต้องการ

5. หากท่านมีข้อสงสัยหรือปัญหาประการใดเกี่ยวกับแบบสอบถามชุดนี้ โปรดติดต่อข้าพเจ้านางสาวเทพธิดา สัมมา หมายเลขโทรศัพท์ 063-6547963 และ E-mail: Thepthida43@gmail.com ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูล และขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับภายใน 15 วัน นับจากวันที่ได้รับแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางสาวเทพธิดา สัมมา)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

คณะกรรมการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลผู้ตอบแบบถาม

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() ไม่เกิน 30 ปี

() 31 – 35 ปี

() 36 – 40 ปี

() มากกว่า 40 ปี

3. สถานภาพ

() โสด

() สมรส

() หย่าร้าง/หม้าย

4. ระดับการศึกษา

()ปริญญาตรี

()ปริญญาโท

()ปริญญาเอก

5. ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเฉลี่ย/ปี

() 0 - 300,000 บาท

() 300,001-600,000 บาท

() 600,001- 900,000 บาท

() มากกว่า 900,000 บาท

6. ประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบบัญชี

() ไม่เกิน 5 ปี

() 6 – 10 ปี

() 11 – 15 ปี

() มากกว่า 15 ปี

7. ประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() รับทำบัญชี

() การวางระบบบัญชี

() การวางแผนภาษี

() การตรวจสอบภายใน

() ที่ปรึกษาด้านบัญชี

() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8. ที่ตั้ง

() กรุงเทพมหานคร

() จังหวัดปริมณฑล

() ส่วนภูมิภาค

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของ

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง</u>					
1. ท่านให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบ					
2. ท่านให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในขั้นตอนการระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการตรวจสอบได้อย่างตรงจุด					
3. ท่านเข้าใจและสามารถวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของรายการทางการบัญชีที่เกิดขึ้นและแก้ไขปัญหได้ทันทั่วทั้งที่					
4. ท่านเชื่อมั่นว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจพบข้อผิดพลาด ช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น					
<u>ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ</u>					
5. ท่านมีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบบัญชีเป็นอย่างดี					
6. ท่านได้มุ่งเน้นในการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอบบัญชี					
7. ท่านเชื่อมั่นว่าความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยให้การตรวจสอบบัญชี เกิดความสะดวก รวดเร็วและแม่นยำ					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของ
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย (ต่อ)

การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. ท่านให้ความสำคัญเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ					
<u>ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ</u>					
9. ท่านมีทักษะและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบมาช่วยในการปฏิบัติงานสอบบัญชี					
10. ท่านสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการตรวจสอบ ด้านการจัดเก็บข้อมูล การค้นหาข้อมูล การส่งผ่านข้อมูล					
11. ท่านสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี ในด้านการทดสอบการควบคุมและการตรวจสอบเนื้อหาสาระได้อย่างเป็นระบบ					
12. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบบัญชี สามารถช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีความถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และน่าเชื่อถือ					
<u>ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล</u>					
13. ท่านให้ความสำคัญกับการเข้าถึงข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีการใช้งานแต่ละระดับความสำคัญของข้อมูลทางการบัญชี					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของ
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย (ต่อ)

การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
14. ท่านเชื่อมั่นในมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลให้ได้รับการปกป้องข้อมูลจากผู้ไม่มีสิทธิ์ในการเข้าถึงการใช้งาน หรือป้องกันการสูญหาย เข้าถึง และการเปลี่ยนแปลงแก้ไขการเก็บข้อมูลทางการบัญชี					
15. ท่านให้ความสำคัญและสร้างความตระหนัก ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการตรวจสอบงบการเงินอย่างสม่ำเสมอ					
16. ท่านให้ความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้และฝึกอบรมด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีในการตรวจสอบอยู่เสมอ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

คุณภาพการสอบบัญชี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความเที่ยงธรรม					
1. ท่านสามารถรายงานผลการตรวจสอบบัญชีที่ถูกต้องแม่นยำ ในรายงานการสอบบัญชี					
2. ท่านได้ทำการสอบบัญชีให้กิจการของลูกค้า จากการใช้ดุลยพินิจ โดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ในการให้บริการแต่อย่างใด					
3. ท่านได้สามารถรายงานผลการตรวจสอบบัญชีและแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่าท่านไม่มีประโยชน์หรือผลตอบแทนใด นอกจากค่าธรรมเนียมสอบบัญชี					
4. ท่านปฏิบัติงานสอบบัญชีโดยปราศจากอคติในการให้บริการและโดยไม่มีประโยชน์ส่วนตัวหรือผลตอบแทนใดจากผู้อื่น					
5. ท่านตระหนักและสามารถนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบ เพื่อให้การบริการสอบบัญชีของท่านแสดงข้อสรุปและแสดงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง					
ด้านการสื่อสารและชัดเจน					
6. ท่านมีความสามารถในการนำข้อมูลจากการสรุปผลการตรวจสอบที่สื่อความหมายให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจในรายงานการตรวจสอบบัญชี					
7. ท่านนำเสนอรายงานการสอบบัญชีที่มีความชัดเจนเพื่อป้องกันความเข้าใจผิดพลาดของผู้ใช้งบการเงิน					
8. ท่านแสดงความคิดเห็นตามข้อเท็จจริงที่ได้ตรวจพบไว้ในรายงานการสอบบัญชี เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับประโยชน์จากการใช้งบการเงิน					

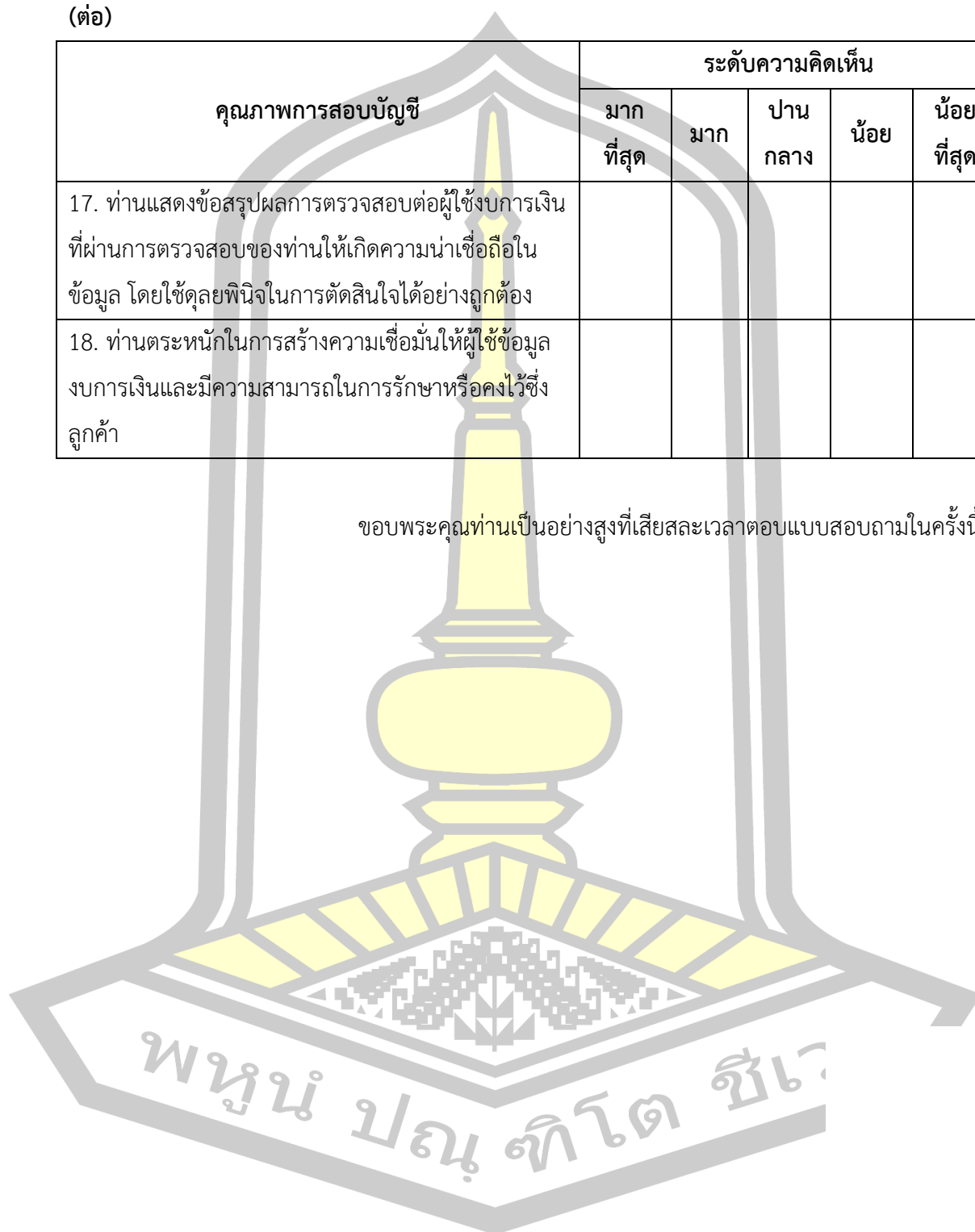
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
(ต่อ)

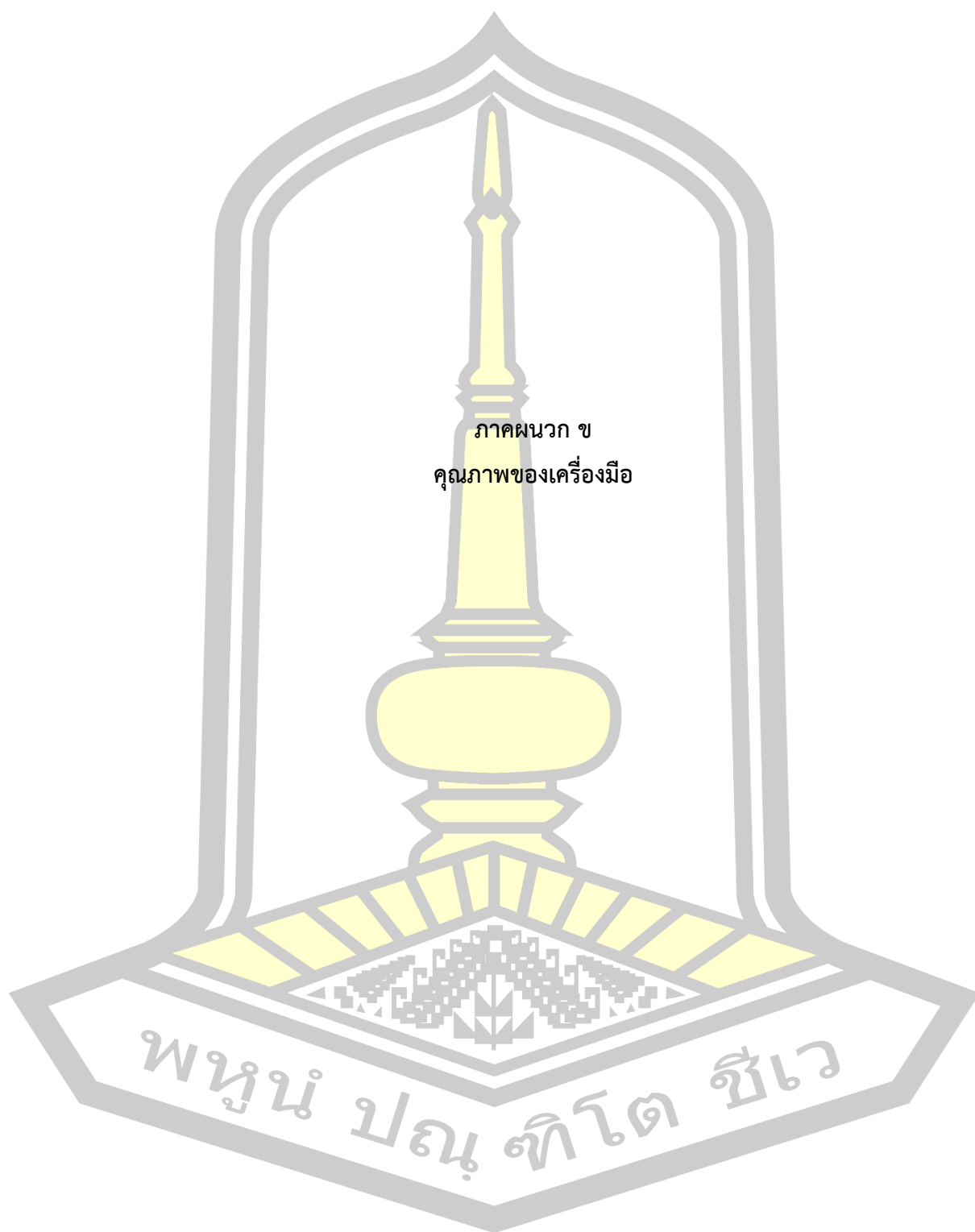
คุณภาพการสอบบัญชี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความตรงประเด็น					
9. ท่านแสดงความคิดเห็นที่ได้จากหลักฐานที่มีสาระสำคัญที่อาจจะมีผลกระทบต่อการเงินได้อย่างชัดเจน					
10. ท่านนำเสนอรายงานผลการตรวจสอบที่ตรงไปตรงมาและเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี					
11. ท่านนำเสนอรายงานการสอบบัญชีได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว					
12. ท่านจะพิจารณาการนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบและเสนอผู้ใช้งบการเงินนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว					
13. ท่านตระหนักถึงการนำเสนอข้อมูลรายงานที่ผ่านการตรวจสอบโดยคำนึงถึงผู้ใช้งบการเงินที่ใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ					
ด้านการสร้างความเชื่อมั่น					
14. ท่านสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้งบการเงิน					
15. ท่านแสดงความเห็นในงบการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นในการแสดงความเห็น					
16. ท่านนำเสนอข้อมูลจากหลักฐานที่ได้รับการตรวจสอบอย่างเหมาะสมเพียงพอ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
(ต่อ)

คุณภาพการสอบบัญชี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17. ท่านแสดงข้อสรุปผลการตรวจสอบต่อผู้ใช้งบการเงินที่ผ่านการตรวจสอบของท่านให้เกิดความน่าเชื่อถือในข้อมูล โดยใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง					
18. ท่านตระหนักในการสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ใช้งบการเงินและมีความสามารถในการรักษาหรือคงไว้ซึ่งลูกค้า					

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ตารางที่ 62 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

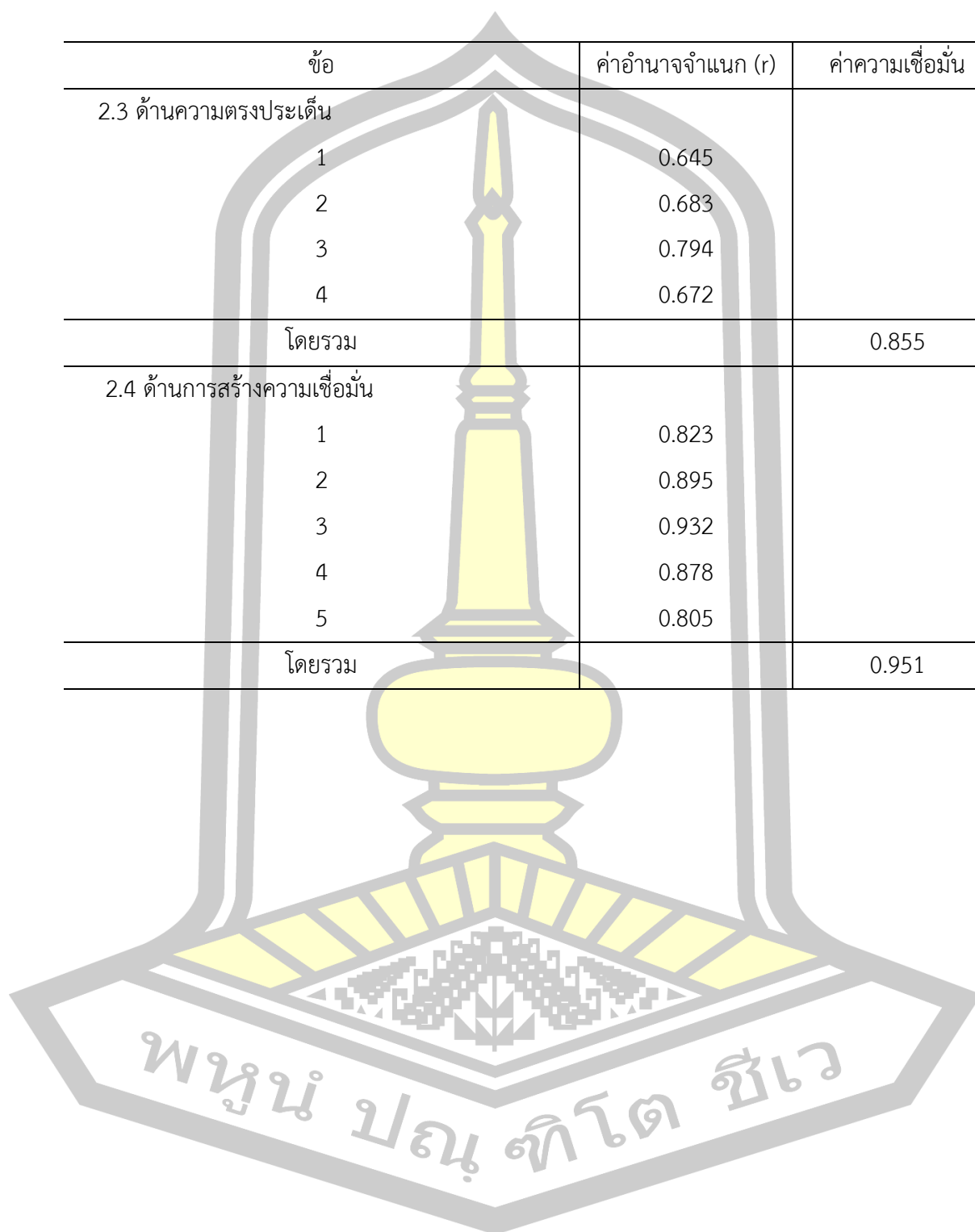
ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น
1. ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ		
1.1 ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง		
1	0.540	
2	0.715	
3	0.565	
4	0.511	
โดยรวม		0.735
1.2 ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ		
1	0.689	
2	0.694	
3	0.679	
4	0.765	
โดยรวม		0.860
1.3 ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ		
1	0.833	
2	0.896	
3	0.942	
4	0.853	
โดยรวม		0.950

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น
1.4 ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล		
1	0.840	
2	0.771	
3	0.878	
4	0.723	
โดยรวม		0.911
2. คุณภาพการสอบบัญชี		
2.1 ด้านความเที่ยงธรรม		
1	0.625	
2	0.819	
3	0.830	
4	0.868	
5	0.793	
โดยรวม		0.915
2.2 ด้านการสื่อสารและชัดเจน		
1	0.673	
2	0.789	
3	0.801	
4	0.834	
โดยรวม		0.897

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น
2.3 ด้านความตรงประเด็น		
1	0.645	
2	0.683	
3	0.794	
4	0.672	
โดยรวม		0.855
2.4 ด้านการสร้างความเชื่อมั่น		
1	0.823	
2	0.895	
3	0.932	
4	0.878	
5	0.805	
โดยรวม		0.951

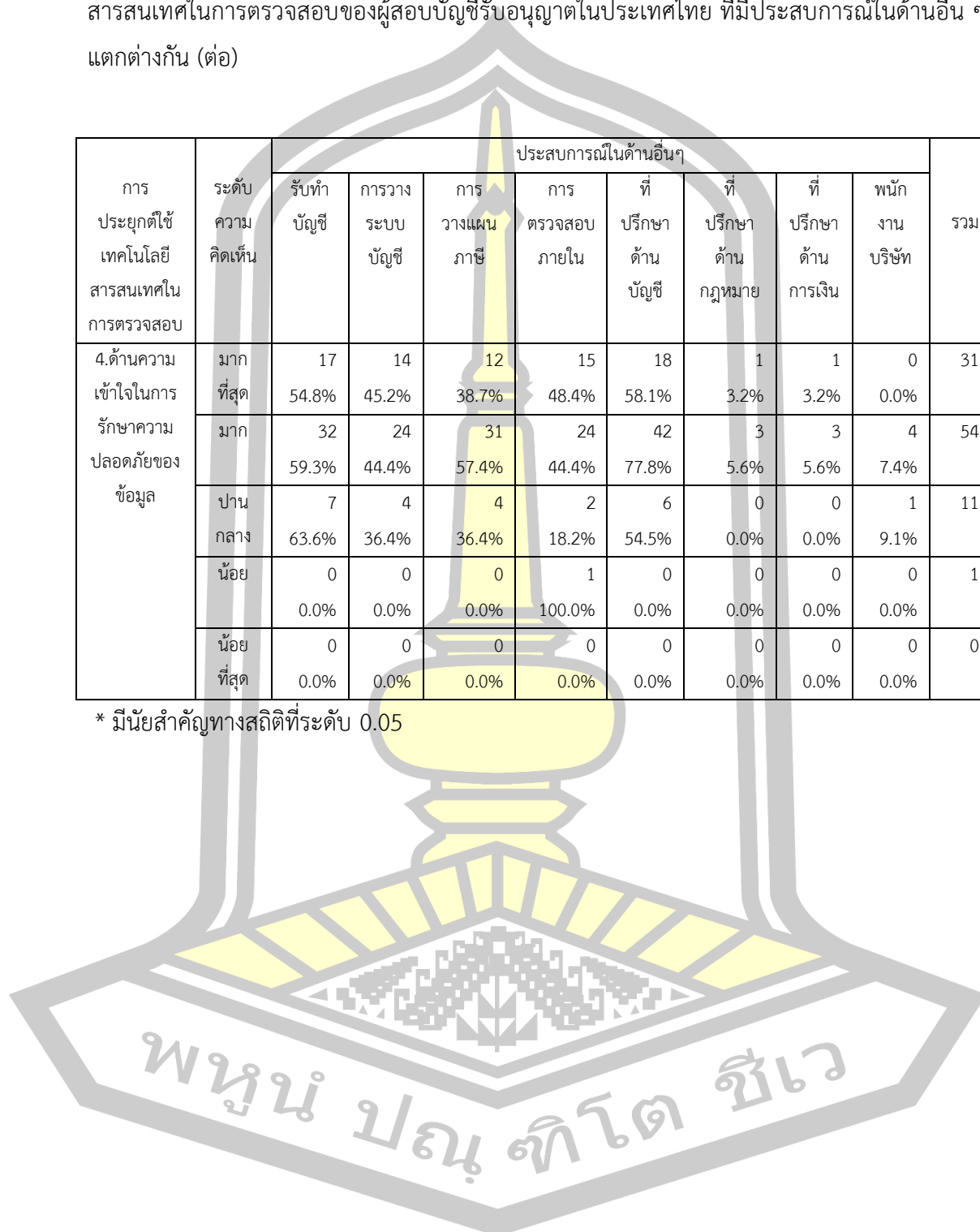
ตารางที่ 63 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น	ประสบการณ์ในด้านอื่นๆ									Chi-square (Sig.)
		รับทำบัญชี	การวางระบบบัญชี	การวางแผนภาษี	การตรวจสอบภายใน	ที่ปรึกษา ด้านบัญชี	ที่ปรึกษา ด้านกฎหมาย	ที่ปรึกษา ด้านการเงิน	พนักงานบริษัท	รวม	
1. ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง	มากที่สุด	7 50.0%	7 50.0%	7 50.0%	7 50.0%	9 64.3%	1 7.1%	0 0.0%	1 7.1%	14	15.413 (0.908)
	มาก	40 62.5%	27 42.2%	32 50.0%	26 40.6%	46 71.9%	2 3.1%	2 3.1%	2 3.1%	64	
	ปานกลาง	9 50.0%	8 44.4%	8 44.4%	8 44.4%	11 61.1%	1 5.6%	2 11.1%	2 11.1%	18	
	น้อย	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1 100.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1	
	น้อยที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	
2. ด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	มากที่สุด	8 72.7%	6 54.5%	5 45.5%	3 27.3%	8 72.7%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	11	42.090 (0.013)
	มาก	34 54.0%	29 46.0%	33 52.4%	31 49.2%	43 68.3%	4 6.3%	2 3.2%	3 4.8%	63	
	ปานกลาง	13 59.1%	6 27.3%	8 36.4%	7 31.8%	14 63.6%	0 0.0%	1 4.5%	2 9.1%	22	
	น้อย	1 100.0%	1 100.0%	1 100.0%	1 100.0%	1 100.0%	0 0.0%	1 100.0%	0 0.0%	1	
	น้อยที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	
3. ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	มากที่สุด	5 50.0%	4 40.0%	5 50.0%	5 50.0%	7 70.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	10	54.314 (0.000)
	มาก	37 67.3%	32 58.2%	33 60.0%	29 52.7%	40 72.7%	4 7.3%	0 0.0%	4 7.3%	55	
	ปานกลาง	12 41.4%	5 17.2%	8 27.6%	6 20.7%	17 58.6%	0 0.0%	3 10.3%	1 3.4%	29	
	น้อย	2 66.7%	1 33.3%	1 33.3%	2 66.7%	2 66.7%	0 0.0%	1 33.3%	0 0.0%	3	
	น้อยที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	

ตารางที่ 63 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน (ต่อ)

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น	ประสบการณ์ในด้านอื่นๆ								รวม	Chi-square (Sig.)
		รับทำบัญชี	การวางระบบบัญชี	การวางแผนภาษี	การตรวจสอบภายใน	ที่ปรึกษาด้านบัญชี	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย	ที่ปรึกษาด้านการเงิน	พนักงานบริษัท		
4.ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล	มากที่สุด	17 54.8%	14 45.2%	12 38.7%	15 48.4%	18 58.1%	1 3.2%	1 3.2%	0 0.0%	31	22.911 (0.525)
	มาก	32 59.3%	24 44.4%	31 57.4%	24 44.4%	42 77.8%	3 5.6%	3 5.6%	4 7.4%	54	
	ปานกลาง	7 63.6%	4 36.4%	4 36.4%	2 18.2%	6 54.5%	0 0.0%	0 0.0%	1 9.1%	11	
	น้อย	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1 100.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1	
	น้อยที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 64 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของ
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ

คุณ ภาพ การ สอบ บัญชี	ระดับ ความ คิดเห็น	ประสบการณ์ในด้านอื่นๆ									Chi- square (Sig.)
		รับทำ บัญชี	การ วาง ระบบ บัญชี	การวาง แผน ภาษี	การ ตรวจสอบ ภายใน	ที่ ปรึกษา ด้าน บัญชี	ที่ปรึกษา ด้าน กฎหมาย	ที่ ปรึกษา ด้าน การเงิน	พนักงาน บริษัท	รวม	
1.ด้าน ความ เที่ยง ธรรม	มาก ที่สุด	30 63.8%	20 42.6%	19 40.4%	20 42.6%	32 68.1%	2 4.3%	4 8.5%	1 2.1%	47	33.833 (0.006)
	มาก	26 53.1%	22 44.9%	28 57.1%	22 44.9%	34 69.4%	2 4.1%	0 0.0%	3 6.1%	49	
	ปาน กลาง	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1 100.0%	1	
	น้อย	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	
	น้อย ที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	
2. ด้าน การ สื่อสาร และ ชัดเจน	มาก ที่สุด	29 65.9%	17 38.6%	19 43.2%	19 43.2%	30 68.2%	1 2.3%	4 9.1%	0 0.0%	44	19.159 (0.260)
	มาก	26 52.0%	24 48.0%	27 54.0%	22 44.0%	34 68.0%	3 6.0%	0 0.0%	4 8.0%	50	
	ปาน กลาง	1 33.3%	1 33.3%	1 33.3%	1 33.3%	2 66.7%	0 0.0%	0 0.0%	1 33.3%	3	
	น้อย	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	
	น้อย ที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	
3. ด้าน ความ ตรง ประเด็น	มาก ที่สุด	22 57.9%	15 39.5%	16 42.1%	16 42.1%	25 65.8%	1 2.6%	3 7.9%	0 0.0%	38	8.997 (0.914)
	มาก	33 57.9%	26 45.6%	30 52.6%	25 43.9%	39 68.4%	3 5.3%	1 1.8%	5 8.8%	57	
	ปาน กลาง	1 50.0%	1 50.0%	1 50.0%	1 50.0%	2 100.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	2	
	น้อย	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	
	น้อย ที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	

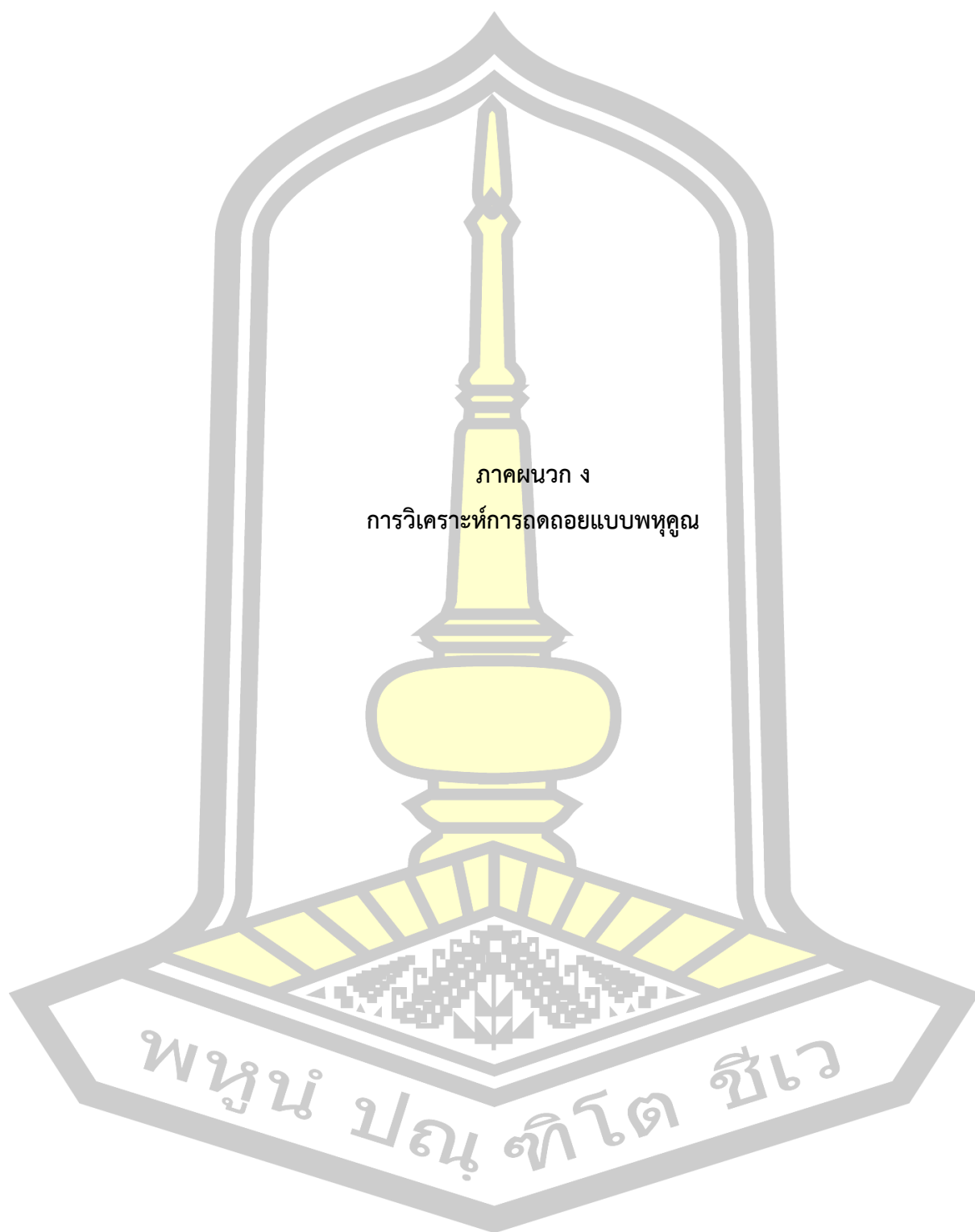
ตารางที่ 64 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีประสบการณ์ในด้านอื่น ๆ (ต่อ)

คุณภาพการสอบบัญชี	ระดับความคิดเห็น	ประสบการณ์ในด้านอื่นๆ								รวม	Chi-square (Sig.)
		รับทำบัญชี	การวางระบบบัญชี	การวางแผนภาษี	การตรวจสอบภายใน	ที่ปรึกษาด้านบัญชี	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย	ที่ปรึกษาด้านการเงิน	พนักงานบริษัท		
4.ด้านการสร้างความเชื่อมั่น	มากที่สุด	27 61.4%	20 45.5%	21 47.7%	21 47.7%	30 68.2%	2 4.5%	4 9.1%	0 0.0%	44	18.527 (0.294)
	มาก	28 54.9%	20 39.2%	24 47.1%	21 41.2%	34 66.7%	2 3.9%	0 0.0%	5 9.8%	51	
	ปานกลาง	1 50.0%	2 100.0%	2 100.0%	0 0.0%	2 100.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	2	
	น้อย	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	
	น้อยที่สุด	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0	

ตารางที่ 65 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ที่มีที่ตั้ง แตกต่างกัน

ที่ตั้ง		ส่วนภูมิภาค	กรุงเทพมหานคร	จังหวัดปริมณฑล
ส่วนภูมิภาค	$\bar{x}$	4.58	4.48	4.21
	4.58	-	0.680	0.013*
	4.48	-	-	0.031*
	4.21	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 66 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย กับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	คุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	2.958	0.263	11.251	0.000*
ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล	0.352	0.062	5.702	0.000*
F = 32.509 p = 0.000 AdjR ² = 0.243				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 67 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย กับคุณภาพการสอบบัญชีด้านความเที่ยงธรรมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ	คุณภาพการสอบบัญชีด้านความเที่ยงธรรม		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	3.097	0.280	11.078	0.000*
ด้านความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล	0.325	0.066	4.960	0.000*
F = 24.603 p = 0.000 AdjR ² = 0.194				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 68 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย กับคุณภาพการสอบบัญชี
ด้านการสื่อสารและชัดเจนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน การตรวจสอบ	คุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสื่อสารและชัดเจน		t	p- value
	สัมประสิทธิ์ การถดถอย	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	2.887	0.296	9.763	0.000*
ด้านความเข้าใจในการรักษาความ ปลอดภัยของข้อมูล	0.375	0.069	5.400	0.000*
F = 29.157 p = 0.000 AdjR ² = 0.223				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 69 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย กับคุณภาพการสอบบัญชี
ด้านความตรงประเด็นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

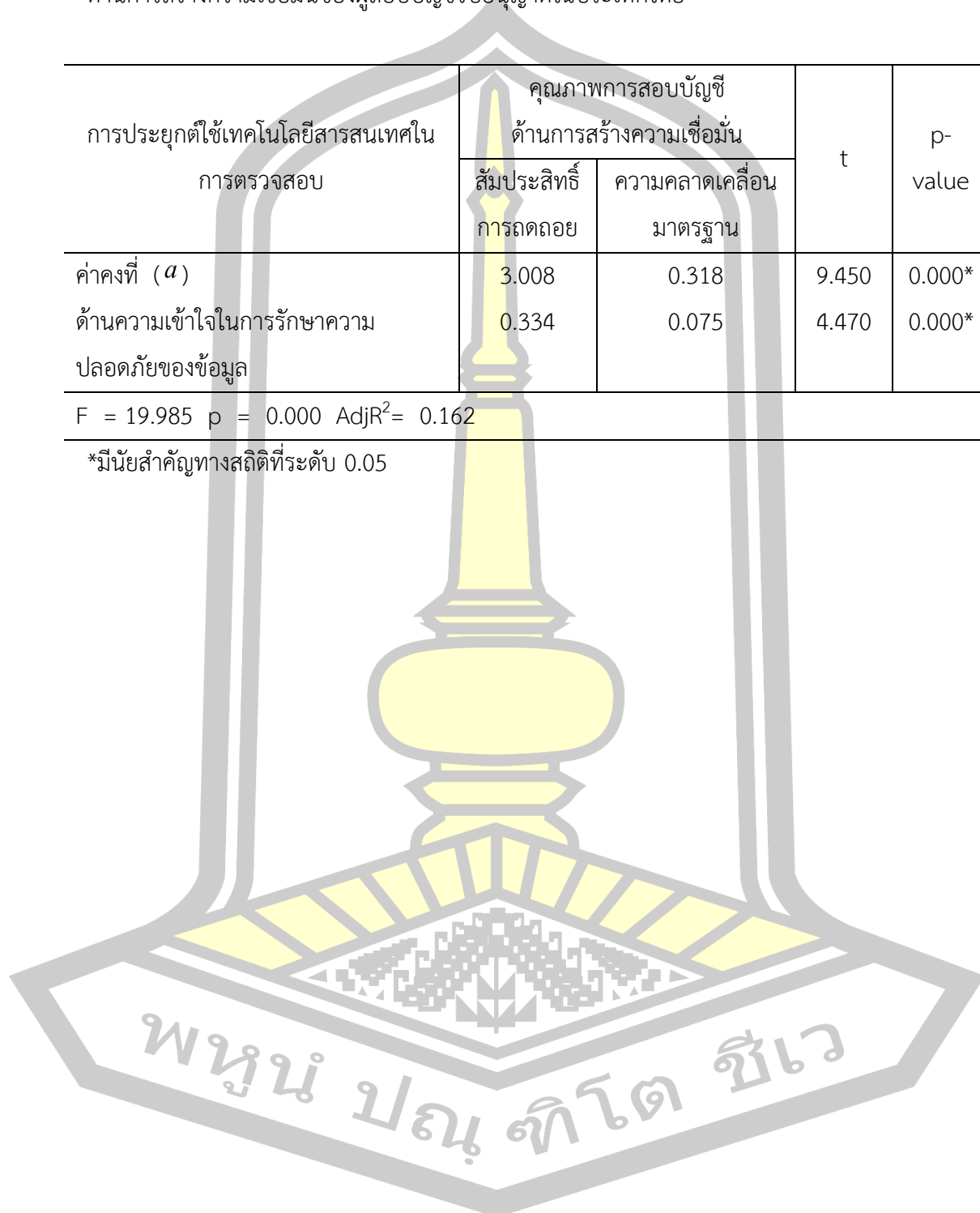
การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน การตรวจสอบ	คุณภาพการสอบบัญชี ด้านความตรงประเด็น		t	p- value
	สัมประสิทธิ์ การถดถอย	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	2.841	0.290	9.782	0.000*
ด้านความเข้าใจในการรักษาความ ปลอดภัยของข้อมูล	0.373	0.068	5.476	0.000*
F = 29.982 p = 0.000 AdjR ² = 0.228				

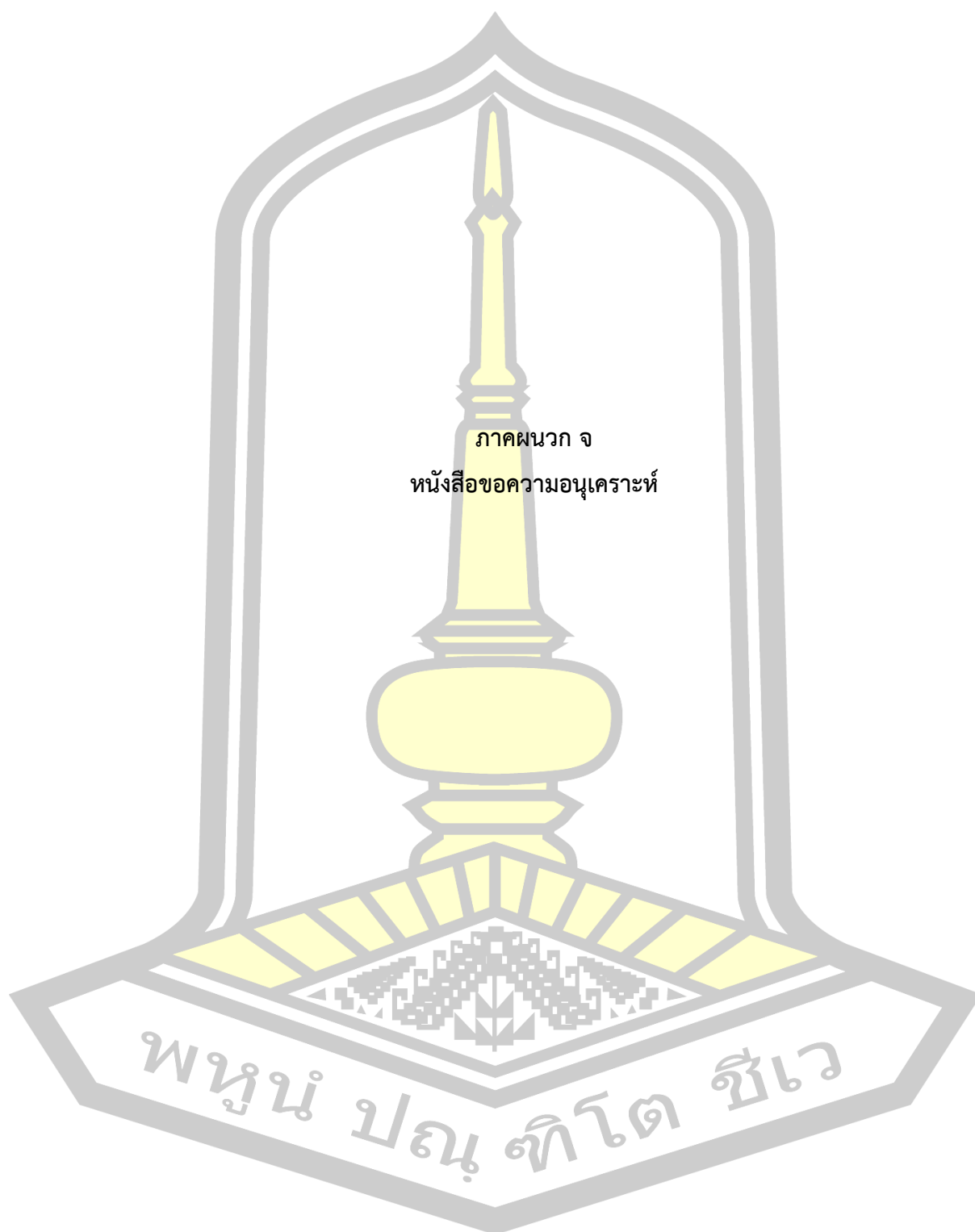
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 70 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย กับคุณภาพการสอบบัญชี
ด้านการสร้างความเชื่อมั่นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน การตรวจสอบ	คุณภาพการสอบบัญชี ด้านการสร้างความเชื่อมั่น		t	p- value
	สัมประสิทธิ์ การถดถอย	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	3.008	0.318	9.450	0.000*
ด้านความเข้าใจในการรักษาความ ปลอดภัยของข้อมูล	0.334	0.075	4.470	0.000*
F = 19.985 p = 0.000 AdjR ² = 0.162				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ที่ อว 0605.10/429

คณะกรรมการบัญชีและการจัดการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม
44150

4 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์กรอกแบบสอบถาม

เรียน ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ด้วย นางสาวเทพธิดา สัมมา รหัสนิติ 63010981001 นิสิตระดับปริญญาโท
หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต (บช.ม.) แผนการเรียนแบบ ก2 ระบบนอกเวลาราชการ คณะการบัญชีและ
การจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลกระทบของการประยุกต์ใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย”
ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วย
ความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวเทพธิดา สัมมา ศึกษาและเก็บรวบรวมในรายละเอียดตามแบบสอบถาม
ที่แนบมาพร้อมนี้

คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์กฤษฎา แสงบุญ)

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายการเงินและบัญชี รักษาการแทน

คณบดีคณะการบัญชีและการจัดการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทรศัพท์ 0-4375-4333 ต่อ 5630 โทรสาร 0-4375-4422

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวเทพธิดา สัมมา
วันเกิด	วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 88 หมู่ 5 ตำบลโนนราชี อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44130
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ข้าราชการครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี ถนนพิชัยณรงค์สงคราม ตำบลปากเพรียว อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี รหัสไปรษณีย์ 18000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2549 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม พ.ศ. 2551 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม พ.ศ. 2553 ปริญญาบัญชีบัณฑิต (บช.บ.) สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2559 ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2567 ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต (บช.ม.) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ภัโต ชีเว